

MYKOLO ROMERIO UNIVERSITETO
EDUKOLOGIJOS IR SOCIALINIO DARBO INSTITUTAS
ŽMOGAUS IR VISUOMENĖS STUDIJŲ FAKULTETAS

LIJANA JANČAUSKIENĖ
SOCIALINIO DARBO MAGISTRANTŪROS
IŠTĖSTINĖS STUDIJOS
SDmm 20 gr.

SOCIALINIO DARBUOTOJO ĮVAIZDIS ŽINIASKLAIDOJE

Magistro baigiamasis darbas

Darbo vadovas: *Prof. dr. Valdonė Indrašienė*

Vilnius, 2022

PATVIRTINIMAS APIE ATLIKTO DARBO SAVARANKIŠKUMĄ

2022-05-03

Vilnius

Aš, Mykolo Romerio Universiteto (toliau - Universitetas), Edukologijos ir socialinio darbo instituto išstęstinių socialinio darbo magistrantūros studijų studentė, Lijana Jančauskienė, patvirtinu, kad šis magistro baigiamasis darbas „Socialinio darbuotojo įvaizdis žiniasklaidoje“:

1. Yra atliktas savarankiškai ir sąžiningai;
2. Nebuvo pristatytas ir gintas kitoje mokslo įstaigoje Lietuvoje ar užsienyje;
3. Yra parašytas remiantis akademinio rašymo principais ir susipažinus su rašto darbų metodiniais nurodymais;

Man žinoma, kad už sąžiningos konkurencijos principo pažeidimą – plagijavimą studentas gali būti šalinamas iš Universiteto kaip už akademinės etikos pažeidimą.

_____ Lijana Jančauskienė
(parašas)

TURINYS

SĄVOKŲ ŽODYNAS	4
ĮVADAS	7
1. SOCIALINIS DARBAS LIETUVOJE: ISTORIJA IR PERSPEKTYVOS	10
1.1. Socialinio darbo Lietuvoje istoriniai bruožai	10
1.2 Socialinio darbuotojo profesinės veiklos turinys	13
1.3. Socialinio darbuotojo kompetencijos ir vertybinės nuostatos	17
1.4. Socialinio darbuotojo profesinis identitetas ir jo formavimasis	20
2. PROFESINIO ĮVAIZDŽIO FORMAVIMO ŽINIASKLAIDOJE TEORINIAI ASPEKTAI.....	24
2.1. Įvaizdžio samprata.....	24
2.2. Šiuolaikinės žiniasklaidos samprata, formos ir bruožai	26
2.3. Žiniasklaidos įtaka profesinio įvaizdžio formavimui	31
3. SOCIALINIO DARBUOTOJO ĮVAIZDŽIO FORMAVIMO ŽINIASKLAIDOJE TYRIMO METODOLOGIJA	35
4. TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APIBENDRINIMAS	38
4.1. Socialinių darbuotojų požiūris į jų profesinio įvaizdžio atskleidimą žiniasklaidoje	38
4.2. Socialinio darbuotojo įvaizdžio atskleidimas periodinėje spaudoje.....	58
IŠVADOS	70
REKOMENDACIJOS	72
LITERATŪRA	73
SUMMARY	79
PRIEDAI	80

SAVOKŲ ŽODYNAS

Institucija – „tam tikra organizuota struktūra arba įstaiga“ (Socialinis darbas. Profesinės veiklos įvadas, 2004, p. 14).

Institucionalizacija – „procesas (ir to proceso išdava), kurio metu socialiniai veiksmai įgauna stabilias socialines struktūras“ (Socialinis darbas. Profesinės veiklos įvadas, 2004, p. 14).

Intervencija – „tikslingas socialinio darbuotojo elgesys su žmonių sistemomis ar procesais, kurių tikslas – pokytis, judėjimas kartu, padedant įveikti problemas“ (Milkintaitė ir Marcinkevičienė, 2013, p. 83).

Įvaizdis – „pagal išoriškai stebimas savybes ir elgesį kitų žmonių jam priskiriamas tapatumas“ (Legkauskas, 2008, p. 183).

Kompetencija – „asmens žinios, įgūdžiai, gebėjimai, požiūriai ir vertybės, glūdinčios žmogaus viduje ir pasireiškiančios sėkmingais žmogaus konkrečios srities veiklos, darbo rezultatais“ (Dirgėlienė, 2010, p. 32).

Profesinis identitetas – „savęs supratimas atliekant profesinius vaidmenis“ (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017, p. 90).

Profesinis vaidmuo – „vaidmuo, susijęs su profesija, su nuolatiniu tam tikros srities darbu <...> funkcija, pareigos, veiklos sritis, paskirtis“ (Žalimienė, 2003, p. 103).

Socialinio darbo klientas – „sunkioje gyvenimo situacijoje atsidūręs gyventojas, kuriam teikiamos socialinės paslaugos“ (Socialinis darbas. Profesinės veiklos įvadas, 2004, p. 41).

Socialinis darbas – „ir disciplina, ir profesija, susidedanti iš konceptualių sistemų, tyrimų ir praktikos, taip pat socialinio darbo vertybių ir įgūdžių jas įgyvendinant“ (Gapšytė, Snieškienė, 2011, p. 114).

Socialinis darbuotojas – „asmuo, įgijęs aukštąjį socialinio darbo ar jam prilygintą išsilavinimą ir dirbantis socialinį darbą“ (Žalimienė, Skučienė, Junevičienė ir Gataūlina, 2013, p. 28)

Socialinis identitetas - „žmonių kaip socialinių būtybių, charakteristika ar savybė, t.y. kiekvieno žmogau supratimas, kas yra jis ir kas yra kiti“ (Kraniauskienė, 2004, p. 40).

Žiniasklaida – „organizuotas informacijos skleidimas viešosios informacijos rengėjų ir visuomenės informavimo priemonių sistemoje“ (Abromaitytė-Sereikienė, 2013).

Lentelių sąrašas

1 lentelė. Socialinio darbuotojo vaidmenys.....	16
2 lentelė. Tyrimo dalyvių požiūrių skirtumai atsižvelgiant į amžiaus.....	55
3 lentelė. Tyrimo dalyvių požiūrių skirtumai atsižvelgiant į darbo stažo trukmę.....	56
4 lentelė. Tyrimo dalyvių požiūrių skirtumai atsižvelgiant į kvalifikacinį laipsnį.....	57

Paveikslų sąrašas

1 pav. Socialinio darbo istorinė raida Lietuvoje.....	11
2 pav. Socialinio darbuotojo veiklos procesas.....	14
3 pav. Šiuolaikinės žurnalistikos bruožai.....	27
4 pav. Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo kriterijai.....	29
5 pav. Žiniasklaidos funkcijos.....	33
6 pav. Tyrimo organizavimo etapai.....	37
7 pav. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal amžiaus grupes.....	38
8 pav. Tyrimo pasiskirstymas pagal socialinio darbo stažą.....	39
9 pav. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal išsilavinimą.....	39
10 pav. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal socialinio darbo sritis.....	40
11 pav. Tyrimo dalyvių profesinio pasirinkimo vertinimas.....	40
12 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbo vertybes, gerinančias profesinį įvaizdį.....	41
13 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbo principus, gerinančius profesinį įvaizdį.....	42
14 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbuotojo profesijos vertinimą visuomenėje.....	43
15 pav. Tyrimo dalyvių nuomonė į žiniasklaidos įtaką visuomenės požiūriui į socialinio darbuotojo profesiją.....	43
16 pav. Tyrimo dalyvių dažniausiai naudojamos žiniasklaidos priemonės.....	44
17 pav. Žiniasklaidos priemonės, kuriose tyrimo dalyviai dažniausiai pastebi socialinio darbo temas.....	45
18 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbo įvaizdį žiniasklaidoje.....	46
19 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimo strategiją žiniasklaidoje.....	47
20 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į žiniasklaidoje atskleidžiamus socialinio darbuotojo vaidmenis.....	48
21 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į skirtinguose žiniasklaidos šaltiniuose atskleidžiamas socialinio darbo vertybes.....	50
22 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į skirtinguose žiniasklaidos šaltiniuose atskleidžiamus socialinio darbo principus.....	52
23 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbo įvaizdžio gerinimo galimybes.....	54
23 pav. Socialinio darbo vertybių raiška žiniasklaidoje.....	59
24 pav. Socialinio darbuotojo veiklos sritys žiniasklaidoje.....	61

IVADAS

Temos aktualumas. Šiandieninėje Lietuvoje socialinio darbo profesija viena iš jauniausių profesijų, skaičiuojanti vos trisdešimtuosius metus. Vis dėlto, kaip pastebi I. Dirgėlienė ir S. Liekis (2013), „socialinis darbas kaip profesinė veikla intensyviai plėtojamas Lietuvos sociokultūrinėje erdvėje“ (p. 42).

Dar visai neseniai buvo teigiama, kad socialinių darbuotojų veikla kitų profesijų kontekste vertinama žemiau ir nelaikoma svarbia (Gvaldaitė ir Švedaitė, 2005), nors, kaip pastebi J. Eidukevičiūtė (2017), šiuo darbu ne tik sprendžiamos individualios problemos, bet ir įgyvendinamos valstybės socialinės politikos nuostatos. Be to, ši profesija sparčiai plečiasi ir tampa vis reikalingesnė. Tai įrodo Lietuvos aukštosiose mokyklose kasmet parengiamų šios srities specialistų gausa: 2015 metais parengti 737 absolventai, 2016 metais – 657 absolventai, 2017 metais – 559 absolventai, 2018 metais – 519 absolventų, o 2019 metais buvo parengti 544 absolventai (Absolventų skaičius pagal studijų kryptis, 2019). Galima daryti prielaidą, kad intensyvus socialinių darbuotojų ruošimas yra sąlygotas didelės socialinių darbuotojų paklausos (Dunajevs, Buzaitytė-Kašalynienė ir Kutkaitė-Petkevič, 2019, p. 86). Remiantis 2019 m. Užimtumo tarnybos duomenimis, socialiniai darbuotojai priskiriami prie kvalifikuotos darbo jėgos, turinčios didžiausias galimybes įsidarbinti (Darbo rinkos tendencijos 2019 m. I-III ketv., 2019). Pažymima, kad nors 2020 -ieji metai pasižymėjo nedarbo augimu, tačiau paklausiausi darbo rinkoje yra kvalifikuoti specialistai, tame tarpe ir priklausantys paslaugų sektoriui, teikiančiam ir socialines paslaugas.

Tikėtina, kad sudėtinga socialinė situacija, susiklosčiusi Lietuvoje dėl COVID-19 pandemijos, gali lemti socialinių problemų gausėjimą, socialinės atskirties formavimąsi ir su tuo susijusį socialinių darbuotojų teikiamos pagalbos poreikį. Tai patvirtina ir I. Adomaitytės-Subačienės ir I. Gajdosikienės (2020) atliktas tyrimas, kurio metu nustatyta, kad daugiau nei 70 proc. tyrime dalyvavusių socialinių darbuotojų nurodė, jog karantino metu išaugo jų darbo krūvis, vis daugiau laiko reikia savo pareigų atlikimui, kyla didelė rizika užsikrėsti virusu, kadangi dažniausiai dirbama pagyvenusių ir/ar neįgalių asmenų globos įstaigose, vykdoma atvejo vadyba, teikiamos paslaugos vaikų globos įstaigose ir šeimynose. Kasdien besikeičianti socialinė situacija kelia naujus iššūkius socialinio darbuotojo profesijai. Socialinio darbuotojo profesinė veikla reikalauja nuolatinio tobulėjimo – be specifinių socialinio darbo žinių, reikalingos ir kitų sričių žinios, nuolatinis socialinio darbo įgūdžių ugdymas. Pasak R. Juknevičiūtės (2009), kuriamos naujos paslaugos ir veiklos reikalauja naujų įgūdžių, žinių, platesnio ir įvairiapusio socialinių darbuotojų požiūrio į esamas problemas bei jų sprendimo paieškas. Su naujais iššūkiais socialiniams darbuotojams teko

susidurti ir karantino metu, teikiant paslaugas nuotoliniu būdu, įsisavinant informacines technologijas ir jų panaudojimą darbe (Adomaitytė-Subačienė ir Gajdosikienė, 2020).

I. Dirgėlienės ir S. Liekio (2013) atliktas tyrimas, analizuojant socialinio darbuotojo vaidmenis komandiniame darbe, atskleidė, kad tarpdisciplininėse komandose socialiniai darbuotojai turi plačias galimybes atskleisti daugelį savo atliekamų profesinių vaidmenų. Vis dėlto, komandinio darbo metu yra juntama hierarchinė sistema, mažinanti socialinio darbuotojo motyvaciją ir daranti neigiamą poveikį socialinio darbuotojo profesiniam įvaizdžiui. Tyrimai rodo, kad didžioji dauguma socialinių darbuotojų pažymi, jog jiems labai trūksta visuomenės palaikymo ir teigiamo jų darbo vertinimo (Adomaitytė-Subačienė ir Gajdosikienė, 2020). L. Varžinskienė (2008b, p. 100) teigia, kad socialinio darbuotojo profesija žiniasklaidoje dažnai „vaizduojama pateikiant dvireikšmišką informaciją, išryškinant socialinių darbuotojų darbo trūkumus ir nesklandumus“. Galima teigti, kad socialinio darbuotojo profesija vis dar nėra pakankamai vertinama visuomenėje, ir tai turi įtakos visuomenės rodomam palaikymui, svarbiems socialiniams darbuotojams, jų motyvacijai.

Mokslininkų teigimu, žiniasklaida atlieka svarbų vaidmenį informuojant visuomenę, formuojant visuomenės nuomonę (Gudauskaitė, 2007) ir „turi didžiausią įtaką formuojant profesijos statusą“ (Varžinskienė, 2008b, p. 100). Todėl žiniasklaida, būdama viena svarbiausių visuomenės informavimo ir jos požiūrio formavimo priemonių (Pečiulis, 2014), gali prisidėti prie teigiamo šio įvaizdžio formavimo ir socialinio darbuotojo profesijos prestižo augimo, didinant socialinių darbuotojų pasitenkinimą savo darbu ir savo profesija, skatinant jaunimą rinktis socialinio darbo studijas, gerinant visuomenės pasitikėjimą teikiamomis socialinėmis paslaugomis ir jas teikiančiais socialiniais darbuotojais.

Iširtumas. I. Dirgėlienė ir S. Liekis (2013) analizavo socialinio darbuotojo vaidmenis komandiniame darbe, I. Adomaitytė-Subačienė bei I. Gajdosikienė (2020) tyrė socialinių darbuotojų darbo krūvį pandemijos laikotarpiu. Šie tyrimai svarbūs atskleidžiant realią socialinio darbo reikšmę visuomenėje įvairių kritinių situacijų metu sprendžiant aktualias socialines problemas. Sėkmingas problemų sprendimas sukuria teigiamą santykį tarp socialinio darbuotojo ir jo kliento, pagrindžia socialinio darbo efektyvumą. L. Varžinskienė (2008a, 2008b) tyrė socialinio darbo profesijos statuso bruožus, išryškėjančius veiklos metu, vertinant juos socialinių darbuotojų ir jų partnerių požiūriu. J. Eidukevičiūtė ir N. P. Večkienė (2014) atliko profesinio identiteto formavimosi socialinio darbo praktikoje tyrimą. Pastarieji tyrimai išryškino pačių socialinių darbuotojų savo profesinio identiteto suvokimą. Socialinių darbuotojų pasitenkinimą savo darbu tyrė užsienio mokslininkas N.S. Safadi (2019). Politinį aktyvumą ir socialinių darbuotojų žinių šaltinius tyrė B.J. Felderhoff, R. Hofer, L. D. Watson (2015), atskleisdami, kas yra svarbiausia patiems socialiniams darbuotojams, kad jie pasijustų pakankamai vertinami ir svarbūs.

Vertinant žurnalistikos sampratą ir veiklą, ypač svarbūs kelių autorių atlikti tyrimai: D. Jastramskis (2011) atskleidė teorinius Lietuvos žiniasklaidos sistemos modelio bruožus. Kiek naujesniame tyrime Ž. Pečiulis (2014) atskleidė aktualias šiuolaikinės žiniasklaidos raidos ir sėkmės tendencijas. R. Miliūnaitė (2010) tyrė laikraščiuose ir internete publikuojamos informacijos turinio ir kalbos skirtumus bei panašumus, šiuo tyrimu suteikdama galimybę palyginti skirtingų žiniasklaidos kanalų bruožus.

Ryšį tarp žiniasklaidos ir socialinio darbo įvaizdžio detaliau tyrinėjo užsienio autoriai S.B. Shlomo, N. Levin-Keini (2017). Šie autoriai analizavo žiniasklaidos ir socialinio darbo profesines sąsajas kritinių smurtinių atvejų kontekste. R. Veigel (2009) atskleidė bendruomenės požiūrį į socialinius darbuotojus ir šio požiūrio formavimosi aplinkybes, tame tarpe – ir žiniasklaidos poveikį. D. Stanfield ir L. Beddoe (2013) aptarė žiniasklaidos ir socialinio darbo bendradarbiavimo santykius. Lietuvių mokslininkų tyrimų šioje srityje pasigendama. Todėl tampa aktualu išsiaiškinti, koks socialinio darbuotojo įvaizdis formuojamas žiniasklaidoje ir kaip patys socialiniai darbuotojai vertina šį įvaizdį.

Tyrimo problema. L. Varžinskienė (2008) teigia, kad profesijos statusas yra esminis veiksnys, padedantis profesijai įsitvirtinti kitų profesijų tarpe. Dėl šiuolaikinės žiniasklaidos pokyčių (Pečiulis, 2014) šioje informacinėje terpėje formuojamas profesinis įvaizdis gali būti vertinamas ypač kontraversiškai. Žiniasklaidos išryškinamos socialinės problemos dažnai atskleidžia neigiamus socialinių darbuotojų bruožus, dažniau išryškinamos jų padarytos profesinės klaidos nei laimėjimai. Socialinių tinklų dėka informacija sklinda ypač greitai, ji pasiekia didelį skaičių visuomenės narių. Todėl tampa aktualu išsiaiškinti, koks socialinio darbuotojo įvaizdis formuojamas šiuolaikinėje žiniasklaidoje, kokie socialinio darbo profesionalo bruožai ir veiklos sritys išryškinami labiausiai, kaip tai veikia pačių socialinių darbuotojų požiūrį į savo profesiją, atliekamą darbą, emocinę savijautą ir motyvaciją. Taip pat – kurios žiniasklaidos priemonės turi didžiausią poveikį socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimui. Išsiaiškinus šiuos klausimus, galima tikslingai inicijuoti teigiamą socialinio darbuotojo įvaizdį formuojančių informacinių pranešimų žiniasklaidoje skelbimą.

Tyrimo objektas - socialinio darbuotojo įvaizdis žiniasklaidoje.

Tyrimo tikslas – išanalizuoti socialinio darbuotojo profesinio įvaizdžio žiniasklaidoje raišką socialinių darbuotojų požiūriu.

Tyrimo uždaviniai:

1. Aptarti socialinio darbuotojo veiklos ypatumus.
2. Atskleisti profesinio įvaizdžio formavimo žiniasklaidoje ypatumus.
3. Išanalizuoti socialinių darbuotojų požiūrį į žiniasklaidos formuojamą profesinį socialinio darbuotojo įvaizdį visuomenėje.

1. SOCIALINIS DARBAS LIETUVOJE: ISTORIJA IR PERSPEKTYVOS

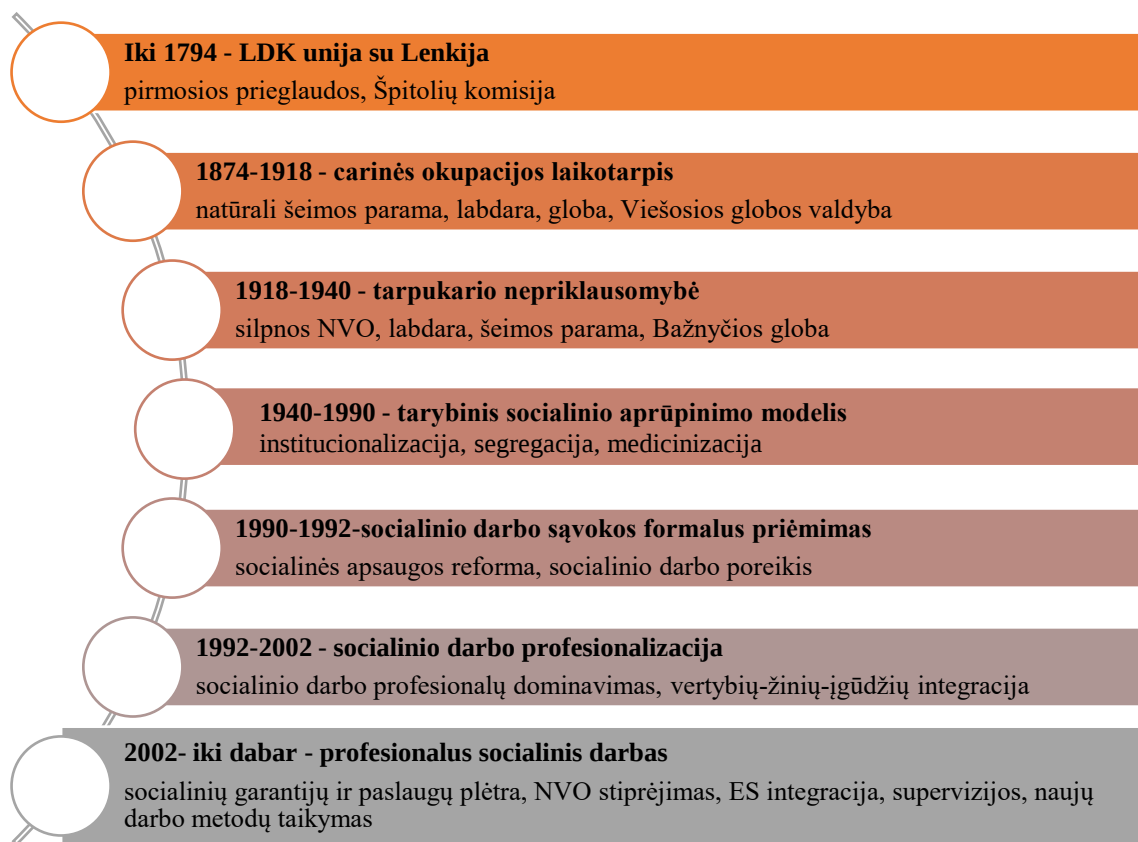
1.1. Socialinio darbo Lietuvoje istoriniai bruožai

Socialinio darbo istoriniai bruožai atskleidžiami Lietuvos ir užsienio autorių darbuose. Užsienio šalių patirtis bei kontekstas turėjo įtakos ir socialinio darbo kaip profesijos atsiradimui bei raidai Lietuvoje. Socialinis darbas pagrįstas pagalbos teikimu, padedant spręsti kasdienės gyvenimo problemas. B. Švedaitės teigimu (2004), socialinis darbas būdingas moderniai visuomenei, jis atlieka inkliuzijos vaidmenį, padedant visiems visuomenės nariams integruotis kuo palankesnėmis sąlygomis.

Socialinis darbas, pasak P.H. Stuart (2019), pasaulyje kildinamas iš savanorių pastangų spręsti socialinius klausimus, susijusius su augančiu skurdu klestinčios ekonomikos šalyse. Viduramžiais Europoje pagalba dažniausiai buvo teikiama remiantis religiniais motyvais. Dominavo tarpusavio pagalba bendruomenėse. Užsienio autoriaus teigimu, religiniai socialinės pagalbos teikimo aspektai aktualūs ir šiomis dienomis (Dolacis, 2013). D. Hill (2018) teigimu, profesionalus socialinis darbas negali būti plėtojamas šalyse, kuriose nėra pakankamai susiformavusios socialinės, ekonominės ir politinės struktūros. Kaip pažymi P.H. Stuart (2019), tokia palanki situacija susiklostė XIX a. pabaigoje. XX a. pradžioje, kai darbas socialinės gerovės labui įgijo profesijos bruožų. Profesinis socialinio darbo statusas buvo pripažintas iki 1930 m., buvo įkurtos profesinės organizacijos, vykdomi socialinio darbo praktikos teorijos tyrimai. Autorės teigimu, 1930 m. surašyme, kuriame socialinis darbas pirmą kartą buvo priskirtas profesijoms, vien Jungtinėse Amerikos Valstijose (toliau – JAV) buvo surašyta daugiau nei 30 000 socialinių darbuotojų, tačiau tik 5600 iš jų buvo profesinės socialinių darbuotojų asociacijos nariai. Didžioji pasaulinė ekonominė krizė ir Antrasis pasaulinis karas sustabdė socialinio darbo raidą. Teikiant socialines paslaugas, daugiausiai dėmesio buvo skiriama karo veteranų, vaikų ir šeimų problemoms. XXI a. socialinio darbo sritis vystėsi ypač sparčiai. Vien JAV buvo akredituotos 773 socialinių darbuotojų rengimo programos. Jų dėka parengta apie 800 000 socialinių darbuotojų (Stuart, 2019).

Socialinio darbo raida Lietuvoje analizuojama A. Bagdono (2001), B. Švedaitės (2004) ir N.P. Večkienės bei S. Povilaikienės (2005) darbuose. Socialinio darbo ištakos Lietuvoje taip pat gali būti siejamos su bendruomenės savitarpio pagalba, labdaros teikimu, tačiau socialinio darbuotojo profesija atsirado tik 1990 m. drauge su Lietuvos Nepriklausomybės pripažinimu (Bagdonas, 2001). Pasikeitus santvarkai, iškilė būtinybė kurti naują socialinių paslaugų sistemą, įstatyminę bazę, pertvarkyti globos įstaigas, steigti socialinio darbo organizacijas, savivaldybėse ir seniūnijose steigti socialinių darbuotojų etatus. Atsiradus naujai specialybei, pradėtos kurti ir socialinio darbo specialistų rengimo programos. Suteikiama galimybė persikvalifikuoti arba naujai įgyti socialinio darbuotojo specialybę. Taigi, vienas iš esminių bruožų, būdingų tik Lietuvos

kontekstui, yra tai, kad socialinis darbas ir socialinių paslaugų tinklas susiformavo ne nuoseklios ir tolygios raidos eigoje, o politinio virsmo, vykusio šalyje 1990 m., metu (Bagdonas, 2001; Žalimienė ir kt., 2013).

1 pav. Socialinio darbo istorinė raida Lietuvoje
(sudaryta autorės pagal A. Bagdoną, 2001, N.P. Večkienę ir I. Dirgėlienę, 2010).

Pirmieji socialinio darbo požymiai fiksuojami XVIII amžiuje ir siejami su pirmosiomis prieglaudomis, atsiradusiomis minimu istoriniu laikotarpiu, Bažnyčios vaidmeniu visuomenės socialiniame gyvenime, teikiant pagalbą ir palaikymą labiausiai pažeidžiamiems visuomenės nariams (1 pav.). Antrasis istorinis tarpsnis siejama su carinės valdžios įsigalėjimu ir jo metu vykdoma valstybinė politika, kurios dėka be natūralios šeimos paramos savo nariams ir teikiamos labdaros labiausiai skurstantiems, pabrėžiamas ir oficialios Viešosios globos valdybos vaidmuo. 1918 m., atgavus Lietuvos nepriklausomybę, pirmą kartą minimas susiformavusių nevyriausybinių organizacijų vaidmuo ir akcentuojamas Bažnyčios vaidmens teikiant globą ir paramą sustiprinimas. Ryškūs pokyčiai socialinio darbo srityje pastebimi tarybiniu laikotarpiu, kai pagrindinį vaidmenį perėmė valstybė, tačiau ši paramos ir pagalbos funkcija, būdinga socialiniam darbui, tapo labai institucionalizuota, formalizuota, ne vienijanti, o išskirianti visuomenės narių grupes. 1990 m. galima įvardinti kaip dabartinės socialinio darbo sampratos gimimo metus. Vykdomos reformos metu palaipsniui buvo pratinamasi prie socialinio darbo ir socialinio darbuotojo sampratos, šios

profesijos vietos visuomenėje, analizuojamos socialinio darbuotojo funkcijos. Nuo 1992 m. prasidėjo socialinio darbo profesinio augimo ir vystymosi laikotarpis, kurio metu buvo daug dėmesio skiriama socialinio darbo profesijos kompetencijų plėtotei, jos funkcijų integravimui į socialinį visuomenės gyvenimą. 2002 m. galima laikyti ta sąlygine riba, nuo kurios pradedamas visiškai aiškus ir reglamentuotas socialinio darbo profesijos, be kurios nebeįsivaizduojama šiuolaikinė visuomenė, atsiradimas. Taigi, galima pastebėti, kad socialinio darbo kaip konkrečios profesinės veiklos atsiradimas vienareikšmiškai siejamas su Lietuvos nepriklausomybės atgavimo laikotarpiu, kai keičiantis valstybės valdymui, iškilo būtinybė koreguoti socialinės pagalbos teikimo sistemą, o socialinis darbas buvo „vis labiau orientuojamas į paties kliento aktyvumo didinimą ir jo įtraukimą į socialinių problemų sprendimą“ (Vietos savivalda ir socialinis darbas, 2006, p. 11). Taigi, nuo globos modelio pereinama prie kliento įgalinimo modelio.

Socialinis darbas apibūdinamas kaip profesinė veikla, skirta suteikti pagalbą žmonėms, šeimoms, bendruomenėms ir visai visuomenei spręsti socialines problemas, nugalėti iškilusius sunkumus pasitelkiant į pagalbą artimiausią aplinką (Johnson, 2001). Ši veikla svarbi pokyčių visuomenėje skatinimui, siekiant visuomenės narių gerovės (Socialinis darbas. Profesinės veiklos įvadas, 2004). Šiame darbe svarbų vaidmenį atlieka pagalbos teikimas, įgalinant ir sustiprinant kitus visuomenės, didinant jų atsparumą, stiprinant teigiamas jų savybes, ugdant savarankiškumą ir atsakomybę už savo gyvenimą. A. Bagdonas (2001, p. 11) socialinį darbą apibrėžia kaip „socialinio darbuotojo ir kliento (dažnai ir grupės) sąveikaujančią veiklą, realizuojamą konkrečiomis aplinkybėmis (politinėmis, teisinėmis, materialinėmis, žmonių išteklių, bendruomenės ir visuomenės nuostatų“. Socialinis darbuotojas šiame kontekste atsiskleidžia kaip kliento arba visuomenės problemų identifikavimo, įvertinimo bei sprendimo organizatorius ir vadybininkas. Pabrėžiama, kad socialinis darbas „kaip paslaugų „gamyba“ yra ekonominė veikla, kurioje labai svarbūs ekonominio racionalumo kriterijai“ (Socialinis darbas. Profesinės veiklos įvadas, 2004, 127) ir „socialinių paslaugų sistemos dalis“ (Vietos savivalda ir socialinis darbas, 2006, 10). Taigi, negalima pamiršti ir ekonominių, t.y. išteklių naudojimo ir racionalumo aspektų, svarbių socialiniam darbui ir socialinio darbuotojo gebėjimo racionaliai ir pagrįstai panaudoti turimus išteklius teikiant socialines paslaugas ir gerinant socialinio darbo kliento gyvenimo kokybę.

Socialinį darbą taip pat galima apibrėžti vadovaujantis skirtingais teoriniais požiūriais. Reflektyvusis terapinis socialinis darbas apibrėžiamas kaip „geriausio asmeniui, grupei, bendruomenei siekianti veikla, skatinanti augimą ir pasitenkinimą“ (Baranauskienė, 2014, p. 11). Šiuo atveju pabrėžiami socialinio darbuotojo refleksiniai gebėjimai, jautrumas socialinei situacijai ir nuolatinis tobulėjimas, tuo tarpu kliento atžvilgiu akcentuojamas jo lygiavertis dalyvavimas pagalbos teikimo procese, įgyjant gebėjimų, reikalingų sunkumų įveikimui, prisiimant atsakomybę už savo gyvenimą. Autorės teigimu, remiantis socialiniu kolektyviniu požiūriu, socialinis darbas yra

„būdas ieškoti kooperacijos ir tarpusavio pagalbos visuomenėje tam, kad socialinę atskirtį ir priespaudą patiriantys asmenys įgautų galias valdyti savo pačių gyvenimus“ (Baranauskienė, 2014, p. 11). Šis požiūris ypač pabrėžia socialinio darbo vaidmenį įgalinant visuomenės narius ir jų grupes. Dar išskiriamas individualusis reformistinis požiūris, kad, pasak Baranauskienės (2014) „socialinis darbas suvokiamas kaip į individą visuomenėje nukreipta veikla. Dėmesio skiriama asmens socialiniams poreikiams tenkinti, kaip pagrindinei socialinio darbo gerinimo, efektyvinimo prielaidai“ (p. 11). Vadovaujantis šiuo požiūriu socialinis darbas įgauna socialinę tvarką palaikančios veiklos požymių, yra formalizuojamas. Pasak D. Zaviršek (2017), šiuolaikiniam socialiniam darbui keliama iššūkiai įvairiuose lygmenyse: individualiame, išsilavinimo, instituciniame ir tyrimų. Šie iššūkiai turi įtakos tolimesniam socialinio darbo vystymuisi ir jo esmės suvokimui.

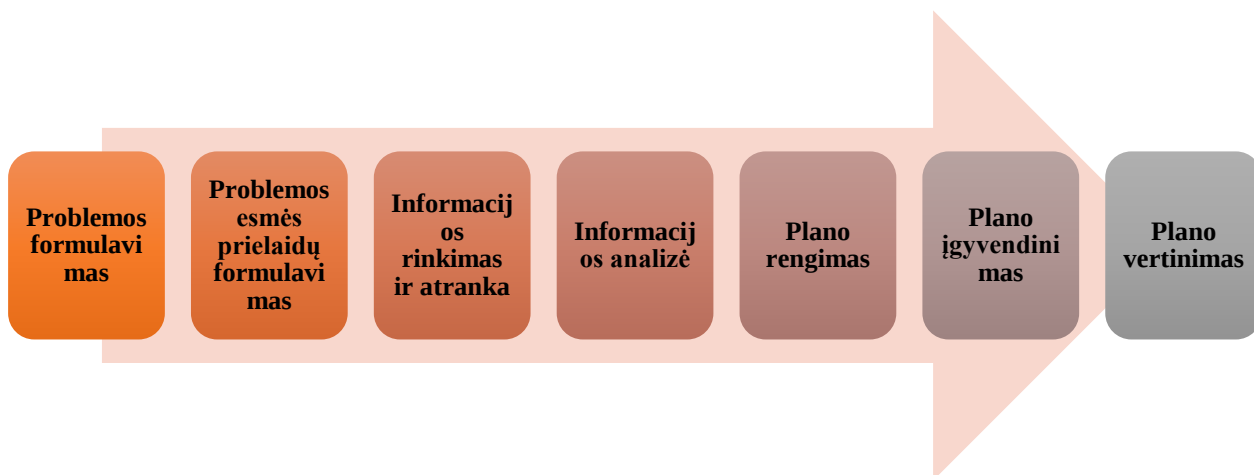
Apibendrinant galima teigti, kad socialinio darbo apraiškų atsiradimas Lietuvoje siejamas su XVIII a. Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės ir Lenkijos unijos metu atsiradusiomis pirmosiomis prieglaudomis ir Bažnyčios pagalba pažeidžiamiausiems visuomenės nariams. Dabartinio socialinio darbo ir socialinio darbuotojo profesinės veiklos atsiradimas siejamas su 1990 m. atgauta Lietuvos nepriklausomybe ir nuoseklia socialinio darbo profesijos raida ir tobulėjimu. Šiuolaikinis socialinis darbas apibrėžiamas kaip profesinė veikla, skirta padėti žmonėms, šeimoms, bendruomenėms ir visuomenei spręsti socialines problemas, susidoroti su išskylančiais sunkumais per santykį su aplinka, pabrėžiant visuomenės narių ir jų grupių savarankiškumo bei jų įgalinimo aktualumą.

1.2 Socialinio darbuotojo profesinės veiklos turinys

Socialinio darbo profesijos pasirinkimas siejamas su noru padėti kitiems žmonėms, pagerinti jų gyvenimą. L. Žalimienė ir kt. (2013, p. 28) nurodo, kad socialinis darbuotojas yra asmuo, „įgijęs aukštąjį socialinio darbo ar jam prilygtą išsilavinimą ir dirbantis socialinį darbą“. Vis dėlto, autoriai pabrėžia, kad socialinio darbuotojo kaip profesionalo nereikėtų painioti su kitais socialinį darbą dirbančiais asmenimis: socialinių paslaugų įstaigų vadovais, socialinio darbuotojo padėjėjais ar gestų kalbos vertėjais. Bendrąja prasme socialinį darbą dirbantieji nebūtinai turi būti profesionalūs socialiniai darbuotojai, tuo tarpu socialinio darbuotojo pareigybės užimantys profesionalai nuo 2011 m. gali būti tik asmenys, turintys socialinio darbo išsilavinimą (Žalimienė ir kt., 2013). Apibūdinant socialinius darbuotojus ir jų atliekamą veiklą svarbu apibrėžti, kas sudaro šios veiklos turinį, kokia yra jos prasmė: „socialinių darbuotojų profesinė veikla daro įtaką pokyčiams visuomenėje, žmonių tarpusavio problemų sprendimui; padeda stiprinti funkcinio egzistavimo visuomenėje ir žmonių išsilaisvinimo gebėjimus, siekiant jų gerovės augimo“

(Socialinis darbas. Profesinės veiklos įvadas, 2004, p. 63). Socialinio darbo veikla orientuota padėti kiekvienam visuomenės nariui sklandžiai sąveikauti su aplinka, vadovaujantis žmogaus teisių ir socialinio teisingumo principais.

Remiantis L.Žalimiene (2003) ir L.C. Johnson (2001), socialinio darbuotojo atliekama veikla gali būti vaizduojama kaip procesas (žr. 2 pav.).

2 pav. Socialinio darbuotojo veiklos procesas
(sudaryta autorės pagal Žalimienę, 2003, p. 103; Jonson, 2001, p. 73)

Procesas inicijuojamas pastebėjus problemą, kuri gali būti būdinga vienam klientui, jų grupei ar visai visuomenei. Pradinis problemos suvokimas ir įsivaizdavimas nėra tikslus, todėl būtinas informacijos rinkimas, kaip vienas iš svarbių socialinio darbo etapų. Surinkta informacija analizuojama, jos pagrindu rengiamas ir įgyvendinamas pagalbos planas. Paskutinis proceso etapas – tai įgyvendinto pagalbos plano efektyvumo vertinimas. Esant poreikiui, jei gauti rezultatai netenkina, procesas gali būti kartojamas. Kiti autoriai nurodo dvylika sprendimo proceso elementų, suskirstytų į tris pagrindinius etapus:

- Pirmasis etapas- problemos sprendimo pradžia (kliento kreipimasis į socialinį darbuotoją ir jų pirmas kontaktas; bendravimo modelio kūrimas; situacijos analizė; problemos nustatymas ir apibrėžimas; problemos sprendimo tikslų nustatymas; preliminarai problemos sprendimo programa);
- Antrasis etapas – problemos sprendimo vykdymas (problemos sprendimo proceso tikslinimas; sutartis ir abipusiai įsipareigojimai; veiklos etapas, jos nuolatinė analizė ir įvertinimas);
- Trečias etapas – veiklos užbaigimas (proceso užbaigimas; įvertinimas; sąveikos užbaigimas ir pasiektų rezultatų įtvirtinimas) (Socialinis darbas. Profesinės veiklos įvadas, 2004, p. 114).

Nepaisant detalumo, šis proceso dalių skirstymas iš esmės atkartoja paprastesnį socialiniame darbe vykdomo problemos sprendimo proceso modelį (žr. 2 pav.). Pagalbos teikimo proceso metu vykdoma intervencija, tikslingai siekiant daryti apgalvotą poveikį individui arba jų sistemoms, siekiant pokyčių ir problemos sprendimo. Intervencijos metu pagrindinis dėmesys skiriamas žmonių santykiams (Milkintaitė ir Marcinkevičienė, 2013, p. 83; Eudukevičiūtė, 2017).

Socialinio darbo, kaip profesinės veiklos pobūdis, lemia tai, kad jis atsiskleidžia trimis lygmenimis (mikro-, mezo-, makro-) (Kiaunytė ir Ruškus, 2010, p. 268). Mikrolygmeniu vyksta darbas su individu, plėtojant su juo glaudžius pagalbos teikimui reikalingus santykius, pažįstant jo poreikius, gyvenimo būdą bei aplinką. Dirbant su mažomis grupėmis vykdoma veikla mezolygmens ribose. Makrolygmeniu siekiama pagerinti ne atskiro asmens, o visos bendruomenės ar organizacijos politines, ekonomines bei socialines gyvenimo sąlygas, darant įtaką jų gyvenimo kokybei bei jos pokyčiams.

Profesinės socialinio darbuotojo veiklos kompleksiskumas reikalauja ne tik išmanyti bei gebėti tenkinti atskirų asmenų socialinius poreikius, bet ir turėti žinių apie socialinius judėjimus, skatinti žmogaus teisių gynimą, psichologinį atsparumą, suvokti, kokia tarpusavio priklausomybė išsivysto bendruomenės kontekste, socialinės sanglaudos stiprinimo aktualijas. B. Švedaitės (2007) teigimu, socialinio darbo poveikis individui ir įtaka visai visuomenei yra sunkiai pamatuojami. Šios veiklos veiksmingumas ir kokybė gali priklausyti ne tik nuo darbą atliekančio specialisto, bet ir nuo socialinio darbo klientų elgsenos, suinteresuotumo, įsitraukimo priimančią pagalbą ir siekiant keistis. Socialiniai darbuotojai „padeda individams funkcionuoti geriausiai įmanomu būdu atitinkamoje aplinkoje, bendrauti ir spręsti asmenines bei šeimos problemas“ (Erikson, 2014, p. 22). Teikiant pagalbą svarbios pedagoginės, psichologinės ir netgi teisinės žinios. „Socialinio darbuotojo profesijos paradoksas yra tas, kad darbuotojas yra gerovės kūrėjas, kuris ne visada žino, kaip tą gerovę užtikrinti“ (Socialinis darbas. Profesinės veiklos įvadas, 2004, p. 155). Tai reiškia, kad socialinio darbuotojo atliekamas darbas gali sukelti prieštarų emocijų ir išgyvenimų, sukurti sudėtingus santykius su klientais, iškelti sudėtingas etines dilemas (Shlomo, Levin-Keini, 2017). Tokie santykiai gali lemti vidinės įtampos atsiradimą. Emocinės sveikatos ir pusiausvyros valdymui svarbūs rūpinimosi savimi ir savistabos gebėjimai, analizuojant situaciją ir savo vaidmenį joje (Miller & kt., 2019).

Socialinio darbo metu įgyvendinami skirtingi profesiniai vaidmenys, pagrįsti atliekamomis funkcijomis ir metodiniu tarpininkavimu tarp kliento ir socialinių institucijų, sprendžiant kliento problemas. Remiantis individualaus socialinio darbo metodika, išskiriamos šios socialinio darbuotojo funkcijos: socialinis tyrimas, paslaugų planavimas, administravimas, tiesioginis paslaugų organizavimas, teikimas, paslaugų teikimo efektyvumo ir rezultatyvumo vertinimas, profesinės veiklos tobulinimas. Remiantis L. Žalimiene (2003, 103), išskiriamos šios socialinio

darbuotojo funkcijos: diagnostinė, konsultavimo, informavimo, organizacinė, socialinių paslaugų planavimo, socialinių programų rengimo, šviečiamoji, tiesioginio paslaugų teikimo, vadybos, profesinės veiklos tobulinimo. Šios funkcijos susijusios ir su socialinio darbuotojo atliekamų vaidmenų įvairove. Šie vaidmenys gali apimti įvairias veiklos sritis pradedant socialinio darbo kliento problemų analize, apžvalga, informacijos apie klientą rinkimu ir baigiant suteiktos pagalbos ir paslaugų kokybės vertinimu, teikiamų paslaugų koordinavimu, vadovavimu pagalbos teikimo procesui (žr. 1 lentelę).

1 lentelė. Socialinio darbuotojo vaidmenys (sudaryta autorės pagal Socialinis darbas. Profesinės veiklos įvadas, 2004, p. 155; Milkintaitė ir Marcinkevičienė, 2013, p. 83).

Socialinio darbuotojo vaidmuo	Funkcijos
Kliento identifikuotojas	Socialinis darbuotojas pastebi žmones ar asmenų grupes, atsidūrusias krizinėse situacijose, nustato kokios jų aplinkos sąlygos galėjo lemti iškilusius sunkumus ir problemas
Tarpininkas	Tarpininkauja tarp dviejų žmonių ar žmogaus ir žmonių grupės arba tarp dviejų žmonių grupių, siekiant padėti žmonėms išspręsti jų nesutarimus ir tarpusavio prieštaravimus, pagerinti bendravimą ir bendradarbiavimą
Vertintojas	Remiantis surinkta informacija įvertina probleminę situaciją.
Mobilizuotojas	Skatina veikti, įkvepia, organizuoja žmonių ir jų grupių veiksmus, sprendžiant problemas.
Mokytojas	Perduoda informaciją bei žinias ir padeda žmonėms tobulinti savo gebėjimus
Konsultantas	dirba su kitais darbuotojais arba agentais ir padeda jiems patobulinti gebėjimus spręsti klientų problemas
Gynėjas	Padedą pagrįsti atmetus prašymus, tenkinant ypatingus poreikius
Elgesio keitėjas	Savo veikloje su klientu orientuojasi į tam tikro specifinio elgesio keitimą
Bendruomenės planuotojas	Padedą bendruomenėms planuoti priemones, tenkinančias klientų poreikius
Paslaugos teikėjas	Teikia paramą ir rūpinasi asmenimis, kai jų problemos yra neišsprendžiamos
Duomenų tvarkytojas	Renka ir analizuoja duomenis, naudojamus priimant sprendimus
Administratorius	Planuoja ir įgyvendina paslaugas ir programas
Koordinatorius (atvejų vadybininkas)	Organizuoja keleto socialinių darbuotojų, kitų profesionalų ar paslaugų teikėjų veiklą taip, kad paslaugos būtų teikiamos suderintai

Įvairių vaidmenų įgyvendinimo metu socialinis darbuotojas susiduria su skirtingais klientais. Tai gali būti etniniai, rasiniai, amžiaus, lyties, nevienodų fizinių ir protinių sugebėjimų, išvaizdos, religinių įsitikinimų, lytinės orientacijos, socialinės ir ekonominės padėties skirtumai, kuriuos tenka priimti ir suprasti (Johnson, 2001). Šie individualūs skirtumai labai svarbūs teikiant pagalbą klientui ir sprendžiant socialines problemas, kuriant tarpasmeninę sąveiką tarp socialinio darbuotojo ir kliento. Ypač aktualus tarpininkavimas, kurio metu tarpininkaujama tarp dviejų žmonių, tarp asmens ir grupės arba tarp dviejų grupių tam, kad padėtų žmonėms išspręsti prieštaravimus ir produktyviai dirbti kartu. Vertinimo metu socialinis darbuotojas, kuris surenka informaciją, įvertina žmonių, grupių, bendruomenių problemas, padeda priimti teisingus sprendimus. Mobilizuojantis socialinis darbuotojas – tai specialistas, kuris priverčia veikti, įkvepia,

organizuoja jau egzistuojančių arba naujų žmonių grupių veiksmus, siekdamas išspręsti tam tikras problemas. Būtina pabrėžti, kad mobilizacija gali vykti ir individualiu lygmeniu. Atlikdamas mokytojo vaidmenį socialinis darbuotojas perteikia turimą informaciją bei žinias ir padeda žmonėms tobulinti savo gebėjimus, stengiasi pakeisti stereotipinius įgūdžius, elgseną ir požiūrius į žmones ar žmonių grupes. Gindamas savo klientus socialinis darbuotojas padeda klientams įgyti paslaugas tose situacijose, kai tam tikri jų prašymai yra atmetami, padeda gauti paslaugas tiems klientams, kurie turi ypatingų poreikių. Taip pat socialinis darbuotojas gali atsiskleisti kaip elgesio keitėjas, bendruomenės planuotojas, paslaugos teikėjas, duomenų tvarkytojas, administratorius bei koordinatorius. Pastarojo vaidmens atlikimas apima kontrolę, užtikrinančią, kad visi pagalbos procese dalyvaujantys darbuotojai žinotų ir vertintų kitų darbą teikiant paslaugas

Visus vaidmenis vienija bendras bruožas – siekis spręsti socialines problemas, stebėti ir kontroliuoti socialinių paslaugų teikimo procesą. Todėl vaidmens suvokimas ir įsisąmoninimas yra labai svarbus profesionaliam savo darbo atlikimui ir santykio su klientu ribų nustatymui. „Nesuvokdamas socialinio darbo profesinių vaidmenų ir jų reikšmės darbe su klientu, socialinis darbuotojas gali pasiduoti aplinkai, nežinančiai, kas yra socialinis darbas ir įpareigojančiai atlikti funkcijas, neįeinančias į socialinio darbuotojo kompetenciją. Tokioje situacijoje socialinis darbuotojas praranda savo identitetą“ (Milkintaitė ir Marcinkevičienė, 2013, p. 83). V. Rimkus ir B. Kreivinienė (2017) pastebi, kad šiuolaikinė socialinio darbo paradigma orientuota į kliento asmens stiprybių akcentavimą, tačiau taip pat pabrėžiama, kad ne visi kliento norai ir pageidavimai yra tinkami, ypač jei jie trukdo bendradarbiauti, yra žalingi klientui ar aplinkiniams. Todėl teikiama pagalba kreipiamą į „pilietiškumo, susieties, išteklių prieinamumo, lygių galimybių, asmeninės autonomijos, socialinės atsakomybės jausmo stiprinimą“ (Rimkus ir Kreivinienė, 2017, p. 15). Pilietiškumui svarbus ir socialinio darbuotojo visuomeninis aktyvumas, dalyvavimas politiniame gyvenime, skatinant demokratijos principų įgyvendinimą šalyje (Felderhoff ir kt. 2015).

Apibendrinant socialinio darbuotojo profesinės veiklos turinį, galima teigti, kad socialinio darbuotojo veiklos turinys atsiskleidžia per jo atliekamas funkcijas darbo proceso metu. Socialinio darbuotojo profesinė veikla apima problemos formulavimą, jos prielaidų formulavimą, informacijos rinkimą ir analizę, plano rengimą bei įgyvendinimą ir pasiektų rezultatų vertinimą. Šio proceso metu įgyvendinami įvairūs socialinio darbuotojo vaidmenys, pastebimi visuomenėje:

1.3. Socialinio darbuotojo kompetencijos ir vertybinės nuostatos

Socialinio darbo efektyvumui svarbios socialinio darbuotojo turimos žinios, kompetencijos ir vertybinės nuostatos, kurios leidžia jam priimti tinkamus sprendimus ir pasiekti efektyvių pagalbos teikimo proceso įgyvendinimo rezultatų. Kaip nurodo L.C. Johnson (2001, p. 99),

„pagrindinis įrankis, kurį turi socialinis darbuotojas, yra jis pats“. Todėl svarbią vietą socialiniame darbe užima savęs ir savo gebėjimų bei kompetencijų, savo vertybinių nuostatų pažinimas.

Socialinio darbo kompetencijos sukuria prielaidas socialinio darbo atlikimui. Kompetencija suprantama kaip gebėjimas atlikti tam tikrą užduotį (Dirgėlienė, 2010; Socialinis darbas, 2004). Kompetencijos išreiškia socialinio darbuotojo profesinį pasirengimą savo darbo įgyvendinimui. Turėdamas tam tikras kompetencijas socialinis darbuotojas gali atlikti jam priskiriamus veiksmus, spręsti socialines klientų problemas. Kadangi socialinis darbas pasižymi įvairove ir nuolatine kaita, tad ir kompetencijų įgijimas nėra vienkartinis procesas. Jas būtina tobulinti, atnaujinti ir plėtoti, kadangi nuo šių kompetencijų priklauso ir atliekamo darbo kokybė. Kompetencijoms gali turėti įtakos įvairūs veiksniai: pasirengimas profesinei veiklai studijų metu, asmeninės savybės ir požiūris į save ir savo atliekamą darbą, gyvenimiška patirtis ir kt. (Gudžinskienė ir Norvaišaitė, 2010). I. Dirgėlienė (2010) ir V. Gudžinskienė ir J. Norvaišaitė (2010) kompetencijų struktūrą apibūdina kaip žinių, gebėjimų ir vertybių visumą. Šių elementų sąveika lemia kaip bus atliekamas darbas, kokia kokybė pasiekama. Kompetencijų pagrindą, be abejo, sudaro turimos žinios, kurios kaupiamos tiek studijų metu, tiek asmeninio tobulėjimo metu. Turima informacija leidžia numatyti, kokius veiksmus būtina atlikti. Vis tik vien žinių nepakanka, ne mažiau svarbu ir gebėti šias žinias taikyti praktiškai, pasinaudoti turima informacija realiame kasdieniame darbe. Antrasis kompetencijos komponentas – gebėjimai, suprantami kaip tam tikras mokėjimas ir šio mokėjimo prielaida. Gebėjimas mokslinėje literatūroje apibrėžimas kaip „sudedamoji kompetencijos dalis, apibūdinama kaip per mokymąsi išlavintas gabumas. Gebėjimai gali būti skirstomi į bendruosius, specialiuosius ir profesinius“ (Gudžinskienė ir Norvaišaitė, 2010, p. 58). Įgūdis – tai praktikos komponentas, sujungiantis žinias ir vertybes, paverčiantis jas veiksmais, atsaku į rūpestį ar poreikį (Johnson, 2001, p. 63). V. Gudžinskienės ir J. Norvaišaitės (2010) teigimu, įgūdis, būdamas praktikos komponentu, apjungia turimas žinias bei vertybes, virstančias realiais veiksmais, tenkinančiais socialinio darbo klientų poreikius. Socialiniams darbuotojams svarbūs tokie įgūdžiai kaip savęs suvokimas, empatija, tolerancija ir kt. Taigi, dominuoja ne fiziniai, o socialiniai įgūdžiai ir gebėjimai.

Socialinis darbas, kaip pagalbos teikimas žmonėms, pagrįstas vertybinėmis nuostatomis, kurios drauge yra ir svarbi socialinio darbuotojo kompetencijos dalis. Pirmasis socialinio darbo vertybes pabrėžė Pumphrey, kuris nurodė, kad socialinis darbas tarnauja socialiniam teisingumui, socialiniams pokyčiams ir pagrindinių žmogaus poreikių tenkinimui (Tartakovsky, Walsh, 2018; Rogers ir kt., 2018). Šių vertybių pagrindu formuojasi socialinio darbuotojo profesiniai įsitikinimai, kuriais vadovaujamasi profesinėje veikloje. Socialinis darbas priskiriamas prie didesnės profesinės rizikos sričių, jo metu dirbama su labiausiai socialiai pažeidžiamais bendruomenės nariais, teikiant pagalbą klientams, tačiau neatsižvelgiant į paties socialinio darbuotojo poreikius (Kiaunytė ir

Ruškus, 2010, p. 269). Atliekamas darbas susijęs ne tik su rizika, tačiau ir su įvairaus pobūdžio konfliktinėmis situacijomis. Todėl teikiant pagalbą ir sprendžiant konfliktus būtina laikytis profesinės etikos. Profesinės etikos laikymasis padeda spręsti nepatogias situacijas etiškai, konstruktyviai, prisideda prie teigiamo socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimo visuomenėje, mažina konfliktų tęstinumo tikimybę. Užtikrinant socialinio darbo vertybes, įgyvendinant vertybines ir moralines nuostatas tampa svarbi socialinio darbo etika – „elgesio kodeksas, užtikrinantis žmonių tarpusavio santykių, profesinės veiklos ir profesinės kompetencijos reikalavimų moralinį pobūdį“ (Socialinis darbas, 2004, p. 65). Socialinio darbo etika apibūdina šios specifinės veiklos srities etines normas ir jų laikymosi prasmę. Kadangi socialinio darbo metu plėtojami santykiai tarp socialinio darbuotojo ir jo klientų arba jų grupių, tarpasmeninės sąveikos metu iškyla begalė etinių dilemų, jų sprendimo poreikis. Įvairių situacijų sprendimui tampa svarbios vertybinės nuostatos padedančios apsispręsti ir atrasti geriausius būdus kaip pasiekti reikiamų tikslų. Socialinio darbuotojo etika užtikrina, kad profesiniai santykiai bus darnūs ir jų metu nebus pažeistos moralinės socialinio darbo profesijos nuostatos. Profesinės socialinio darbo etikos laikymasis užtikrina kokybišką pareigų atlikimą ir turi įtakos visuomenės požiūriui į socialinį darbą ir jo metu puoselėjamas vertybes. Visa tai įkūnija socialinio darbuotojo moralinė kultūra, pagrįsta socialinėmis vertybėmis ir socialinio darbo etikos kodeksu. Vertybių visuma sudaro savęs kaip specialisto ir savo pažiūrų visumą.

Vertybės socialinio darbuotojo veikloje atlieka keletą svarbių funkcijų:

- Tampa lyginimo procesų pagrindu, naudojamu kaip pavyzdžiu nustatant dorą, kompetenciją ir sąžiningumą, vertinant save ir kitus pagal įsitikinimus, poelgius ir kt.;
- Skatina pasirinkti tam tikrą poziciją atsižvelgiant į įvairius klausimus ar problemas, tampa konfliktų sprendimo atskaitos tašku, padedant individui rinktis iš kelių alternatyvų;
- Atspindi ideologizuotus elgesio tipus ir siektinus galutinius tikslus, atlieka motyvacinę funkciją bei suteikia individų poreikių tenkinimui tam tikras išraiškos formas;
- Daro įtaką socialinės informacijos perdirimui ir suvokimui (Vyšniauskaitė ir Minkutė, 2008, p. 65).

Šios funkcijos padeda kokybiškai atlikti savo profesinę pareigą, kuriant teigiamą socialinio darbo profesijos suvokimą visuomenėje, teigiamą socialinio darbuotojo įvaizdį. Pasak V. Rimkaus ir B. Kreivinienės (2017), viena iš profesinių socialinio darbuotojo vertybių yra kliento stiprybių akcentavimas, išvelgiant ne tik problemas, bet ir įvertinant, kaip socialinio darbo klientas sugebėjo išlikti, patirdamas sunkumus, kokios savybės ir aplinkybės padėjo jam sunkiausiais laikotarpiais, kas galėtų jį dar labiau sustiprinti vertinant ne iš pagalbą teikiančio asmens, o iš pagalbos gavėjo pozicijos. Šiuo atveju ypatingas dėmesys skiriamas kliento norams, pomėgiams, troškimams,

viltims, siekiamis, žinioms ir gebėjimams, o ne jo problemos diagnozei ir ją atspindintiems simptomams. Toks požiūris pasižymi kliento įgalinimu ir savarankiškumo stiprinimu. Teikiant pagalbą ieškoma abipusių kompromisų, susitarimų, bendradarbiavimo, vengiama primesti savo valią ar sprendimus. Tai leidžia išreikšti nuoširdų rūpestį klientu ir įgyvendinti demokratinės visuomenės principus (Rimkus ir Kreiviniene, 2017). Be to, būtinas ir kritinis požiūris į praktinę veiklą ir jos refleksiją, pagrįstas vertybių peržiūra ir analize. Kritinis požiūris skatina įvairiapusį tobulėjimą ir socialinio darbuotojo kaip savo srities specialisto tobulėjimą, naujų kompetencijų įgijimą, pasitikėjimą savimi ir savo atliekamais veiksmais bei priimamais sprendimais (Martin, 2014).

Apibendrinant socialinio darbuotojo kompetencijas ir vertybines nuostatas, ypač svarbu pabrėžti, kad vertybės ir vertybinės nuostatos yra reikšminga socialinio darbuotojo kompetencijos dalis. Kompetencija suvokiama kaip tam tikras gebėjimas atlikti priskirtą veiklą, remiantis turimomis žiniomis, gebėjimais, įgūdžiais ir vertybėmis. Šiame kontekste ypač svarbus yra socialinio darbo etikos vaidmuo, pabrėžiantis socialinio darbo profesionalumą ir socialinio darbuotojo bei jo klientų sąveikos pobūdį sprendžiant klientų socialines problemas.

1.4. Socialinio darbuotojo profesinis identitetas ir jo formavimasis

Aptarus socialinio darbuotojo atliekamus vaidmenis ir jų įgyvendinimo metu atskleidžiamas profesines vertybes, tampa aktualu aptarti, kaip formuojasi socialinio darbuotojo savęs ir savo profesinės tapatybės suvokimas. Profesinis identitetas gali būti siejamas su socialinio darbuotojo įvaizdžiu.

Bendraja prasme socialinis identitetas suvokimas kaip žmonių, kaip socialinių būtybių, charakteristika, savybė, kiekvieno asmens supratimas, kas yra jis ir kas yra kiti (Kraniauskienė, 2004). Ši sąvoka siejama su atskirumu, išskirtinumu, nuoseklumu, pastovumu ir tęstinumu laike. Svarbus identiteto bruožas yra tai, kad jis yra socialinės sąveikos rezultatas, kaip tam tikro susitarimo pasekmė, atsirandanti žmonėms kategorizuojantis, siejant save su kitais.

Identitetas įgyjamas socialiai, tokiu pačiu pagrindu jis yra saugomas arba keičiamas. Vertinant identitetą profesiniame kontekste, kiekvienas asmuo ilgainiui susitapatina su savo profesija ir jai priskiriamu įvaizdžiu. Vertinant socialinio darbuotojo profesinį identitetą tampa aktualūs jo atliekami profesiniai vaidmenys ir turimos kompetencijos, kaip šio identiteto dalis. „Profesinis identitetas suprantamas kaip savęs supratimas atliekant profesinius vaidmenis“ (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017, p. 90). Taigi, galima teigti, kad socialinio darbuotojo vaidmenys turi lemiamos įtakos socialinio darbuotojo profesiniam savęs suvokimui. Profesinis identitetas laikomas vienu svarbiausių profesinę sėkmę ir pasitenkinimą darbu bei karjera lemiančių veiksnių. Jis grindžiamas

ne tik atliekamais vaidmenimis, bet ir asmeninėmis savybėmis, puoselėjamomis vertybėmis bei įgyta patirtimi (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017). Tvirtai susiformavęs profesinis identitetas laikomas konkurencingumo faktoriumi pasirinktoje veiklos srityje, kadangi apima: profesinį tinkamumą, profesinį pasirengimą, profesinį apsisprendimą, profesijos vaizdą ir save joje, profesinį planą, karjerą, profesinę savimonę. Identiteto pagrindą sudaro asmens motyvacija ir asmeninės savybės (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017; Rimkienė ir Žydžiūnaitė, 2013). Vadinasi, profesinis identitetas susijęs ne tik su asmens apsisprendimu, bet ir su profesinio įvaizdžio formavimu, kuriam būdingi tai pačiai profesinei grupei priklausantys įgūdžiai, įsitikinimai, vertybės, nuostatos, susiję su individo atliekamu vaidmeniu (Rimkienė ir Žydžiūnaitė, 2013, p. 99). Be to, profesinis identifikavimasis yra tęstinis procesas – jis prasideda dar profesinių studijų metu ir gali tęstis visu profesinės karjeros laikotarpiu (Žydžiūnaitė ir Crisafulli, 2012). Šiuo atžvilgiu labai svarbus studijų ir praktinės veiklos suderinamumas (Bai & Daley, 2014). N.S. Safadi (2019) atliktas tyrimas atskleidė, kad teigiamas požiūris į savo profesiją ir atliekamą darbą turi įtakos darbo kokybei, kuri svarbi visuomenės požiūrio į tam tikrą profesiją formavimuisi.

Identiteto formavimasis grindžiamas E. Eriksono raidos teorija. Ypač akcentuojamas paauglystės vystymosi etapas, kurio pagrindinis uždavinys – identiteto formavimasis, svarbus savęs paieškai, raidos iššūkių priėmimui, kuriant pagrindą gyvenimo pasirinkimams. Skiriami du pagrindiniai identiteto kriterijai: įsipareigojimas tam tikrai sričiai ir alternatyvų identiteto tyrinėjimas (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017). Įsipareigojimas siejamas su pastovumu ir tvirtu apsisprendimu. Tuo tarpu alternatyvų paieškos leidžia išmėginti skirtingus vaidmenis ir suvokti, kuris yra tinkamiausias.

Svarbus profesinio identiteto aspektas – tai asmenybės vientisumas, gebėjimas pasitelkus intelektą, savistabą, eksperimentavimą kurti save kaip skirtingų vaidmenų visumą, kaip darnią ir linkusią tobulėti asmenybę. Šie du išskirti pagrindiniai kriterijai ir jų dominavimas lemia keturių individo identiteto statusų formavimosi galimybę:

1. Difuzinį identitetą;
2. Identiteto moratoriumą;
3. Apsisprendimo be svarstymo identitetą;
4. Pasiektą identitetą (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017, p. 93).

Autorių teigimu, difuzinis identitetas reiškia žemą tyrinėjimo ir žemą įsipareigojimo lygmenį. Jis atpažįstamas iš abejingumo, nesidomėjimo savo identitetu, motyvacijos ir adaptyvumo stoka. Tokiais atvejais dominuoja aiškaus savęs ir savo įvaizdžio suvokimo trūkumas, savo gyvenimo krypties neturėjimas, jaučiamas nesugebėjimas kontroliuoti padėtį.

Apsisprendimo be svarstymo identitetas rodo žemą tyrinėjimo ir aukštą įsipareigojimo lygį. Šiam statusui priklausantys individai pasižymi prisitaikymu, konformistiškumu, kritiškumo

trūkumu, uždaramu. Kaip pažymi mokslininkės, profesinė prasme vertinant šį tipą jis pasižymi siekiu būti tokiu, kokį jį pageidauja matyti aplinkiniai, menkai paiso savo norų ir siekių, neturi aiškių tikslų.

Identiteto moratoriumas atsiskleidžia kaip aukštas tyrinėjimo ir žemas įsipareigojimo lygis. Pasak Stanišauskienės ir Urbonienės (2017), jis rodo, kad asmuo aktyviai domisi ir tyrinėja, dažnai tai gali būti savęs paieškų etapas, kai siekiama suformuoti, sukurti savo identitetą. Tai – kritinis statusas, susijęs su pokyčiais ir naujo gyvenimo bei identiteto troškimu. Užsitęsios paieškos sukelia nerimastingumą ir trikdo asmens tapatybės formavimąsi.

Pasiektas identitetas – tai aukštas tyrinėjimo ir įsipareigojimo lygis. Jis atskleidžia įsipareigojimą, pasiektą išsamiai išanalizavus visus variantus. Tvirtai apsisprendęs asmuo jau yra apsvaigęs kitas galimybes ir grindžia savo pasirinkimą objektyviu požiūriu, analize pagrįstais apmąstymais, susiformavusia pasaulėžiūra. Šis pasirinkimas gali kisti jei asmuo tampa nepatenkintas esama situacija ir nusprendžia, kad ankstesnis sprendimas jo netenkina (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017).

Reikia pažymėti, kad profesinis identitetas pasireiškia ne tik individualiu atveju, bet ir tarpasmeninės sąveikos metu. Svarbu pastebėti, kad „tarpasmeninė profesinio identiteto dimensija apima individo santykius su visuomene ir profesine bendruomene, t. y. įvairiomis profesinėmis organizacijomis“ (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017, p. 92). Pasak J. Eidukevičiūtės ir N.P. Večkienės (2014), šiuolaikinėje multidisciplininėje visuomenėje kiekvienam individui keliami vis nauji reikalavimai, turintys įtakos paties individo ir jį supančios aplinkos sąveikos kaitai. Autorės teigia, jog „socialinis darbas – tai empirinės prigimties veikla, ieškant savojo identiteto, tai kintanti profesija, nes socialinio darbo paskirtis yra socialinių problemų, kylančių sąveikaujant asmeniui, bendruomenei ir visuomenei, sprendimas“ (Eidukevičiūtė ir Večkienė, 2014, p. 38). Sąveikaujant su klientais socialiniai darbuotojai kiekvieną kartą kuria savo profesinį elgesį, pagrįstą kompetencijomis, vertybinėmis nuostatomis, kuriu vaidmeniu, žiniomis, įgūdžiais, profesinės etikos principais. Kiekvienu atveju, priklausomai nuo konteksto, jo kalba ir laikysena, turinti įtakos profesiniam identitetui bei įvaizdžiui, gali reikšti skirtingai, savitai.

Suvokiant save, savo vaidmenį ir veiklą svarbų vaidmenį atlieka refleksija, kurios dėka įprasminama naujai įgyta patirtis. Refleksija apibūdinama kaip „atsargus, detalus ir realistiškas žiūrėjimas į veidrodį, kuriame matomas pats veikiantis žmogus, jį supantis vaizdas, išgyventi įspūdžiai tam tikros situacijos kontekste“ (Eidukevičiūtė ir Večkienė, 2014, p. 47). Palaipsniui gebėjimas stebėti ir vertinti žvelgiant iš šalies tampa įpročiu ir įgūdžiu, svarbiu prisitaikant prie pokyčių bei naujų aplinkybių. Reflektavimas sukuria prielaidas profesionalumo plėtrai, augimui bei tobulėjimui. Profesinį identitetą atskleidžiant kaip vystymosi procesą (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017), refleksija tampa profesinio tapatumo realizavimo veiksmu, atskleidžiančiu tikro profesionalo

esmę, įvaizdį ir jam būdingą elgesį. Reflektavimo aktualumas gali būti siejamas su reflektyviuoju terapiniu požiūriu, apibūdinančiu socialinį darbą ir socialinio darbuotojo profesinę veiklą kaip nuolatinę savistabą, savo veiklos analizę, refleksiją, skatinančią vystymąsi ir tobulėjimą, įtraukiant socialinių paslaugų klientą į pagalbos teikimo procesą kaip lygiavertį partnerį (Baranauskienė, 2014). Reflektuojant socialinis darbuotojas įvertina savo pasirinkimo pagrįstumą, jo prasmę, savo asmeninių ir profesinių tikslų atitikimą. Apmąstymai padeda giliau suvokti savo profesinį apsisprendimą, tapatumą, pripažinimo reikšmę (Martin, 2014).

L. Žalimienė ir kt. (2013), apibūdindami socialinio darbuotojo profesiją ir jos prestižą visuomenėje, pastebi, kad profesijos statusas gali būti siejamas su lojalumu, didžiavimusi savo organizacija arba įstaiga, kurioje dirbama ir pasitenkinimu savo darbu, kuris išreiškiamas per jaučiamą vadovų ir bendradarbių paramą, sklandų bendradarbiavimą, tinkamą atlyginimą, susidomėjimą savo darbu, gerus santykius su kolegomis, galimybę padėti žmonėms, saviraiškos galimybėmis, profesinio augimo galimybėmis, galimybe derinti darbą ir šeimyninį gyvenimą, supervizorių ir kitokia paramą, galimybę dirbti pagal išsilavinimą, laisvę priimti sprendimus ir nesmulkmėnišką kontrolę. Šie veiksniai vertinami kaip svarbūs pasitenkinimo socialinio darbuotojo profesija elementai. Ypač vertinama galimybė padėti žmonėms, geri santykiai su kolegomis, pagarbus vadovo elgesys ir įdomus darbas. Socialinių darbuotojų nuomone, šie aspektai charakterizuoja socialinio darbuotojo profesiją iš pozityviosios pusės (Žalimienė ir kt., 2013). N.S. Safadi (2019) taip pat nurodo galimybę padėti žmonėms kaip vieną svarbiausių socialinių darbuotojų požiūrį į savo darbą lemiančių kriterijų.

Apibendrinant socialinio darbuotojo profesinio identiteto formavimosi teorinius aspektus, galima pabrėžti, kad profesinis identitetas formuojasi kaip savęs suvokimas profesinių vaidmenų atlikimo kontekste. Taigi, profesinį identitetą lemia profesijai būdingi bruožai, etikos kodeksas, profesinės veiklos tikslai, saviraiška, išsilavinimas, profesinio vaidmens ir asmeninio gyvenimo derinimo galimybės, santykiai su kolegomis ir klientais.

2. PROFESINIO ĮVAIZDŽIO FORMAVIMO ŽINIASKLAIDOJE TEORINIAI ASPEKTAI

2.1. Įvaizdžio samprata

Žmonių tarpusavio santykius ir vienas kito suvokimą dažnai lemia sukuriamas įvaizdis. Kaip teigia V. Legkauskas (2008, p. 183), „žmogaus įvaizdis yra pagal išoriškai stebimas savybės ir elgesį kitų žmonių jam priskiriamas tapatumas“. Taigi, remiantis šia samprata, įvaizdžio formavimuisi svarbūs du elementai: asmens išorinės savybės ir elgesys. Kuriant ir valdant savo įvaizdį paprastai siekiama patikti kitiems, atitikti tam tikrus standartus, kurie yra laikomi priimtinais. Įvaizdis drauge yra ir saviraiškos priemonė, leidžianti asmeniui atskleisti savo identitetą, tapatybę, prisistatyti kitiems, kokie esame ir kas esame, tikintis tam tikro aplinkinių įvertinimo. V. Titenienė ir G. Žukauskienė (2019, p. 81) nurodo, kad įvaizdis „susidaro įvairių minčių, pirminio įspūdžio ar visuomenėje susiklosčiusių nuostatų pagrindu“. Remiantis šiuo teiginiu, galima daryti prielaidą, kad įvaizdžiui yra labai svarbus pirmas įspūdis, pirmoji žinia ar informacija apie asmenį ar jo įvaizdį, kuris gali vėliau turėti lemiamos įtakos ir tolimesniam požiūriui, tam tikrų nuostatų įvaizdžio atžvilgiu formavimuisi. R. Mikailienė (2008, p. 50) įvaizdį apibūdina kaip „ypatingą psichikos sukurtą vaizdinį, stipriai ir tikslingai veikiantį individo ar žmonių grupės emocijas, elgesį ir santykius“. Taigi, galima teigti, kad įvaizdis yra svarbus tiek pačiam asmeniui, tiek ir aplinkiniams bei jų tarpusavio sąveikai, šios sąveikos pobūdžiui ir rezultatui.

Įvaizdis gali būti vertinamas dvejopai. Visų pirma tai yra pačios įvaizdį sukuriančios savybės (vidinės ir išorinės). Jos pritaikomos priklausomai nuo to, kokį įvaizdį siekiama sukurti. Taip pat iš kitos pusės yra svarbu, kaip šias savybes vertina ir supranta aplinkiniai. Kadangi įvaizdis kuriamas ne tik dėl savęs, bet ir dėl kitų, todėl labai svarbu žinoti, kaip pateiktos savybės, bruožai, išorės ar elgesio elementai bus suprasti aplinkinių. Įvairių savybių interpretavimas gali būti labai skirtingas. Mokslininkų teigimu, įvaizdis kuriamas siekiant save pateikti kitiems norimu pavidalu (Suslavičius, 2006) ir yra vertybių išraiška, jų deklaravimas aplinkiniams (Legkauskas, 2008). Todėl gali būti slopinamos vienos savybės arba vienoks elgesys ir skatinamos kitokio elgesio apraiškos. Pateikiant aplinkiniams susikurtą įvaizdį formuojamas ir asmenybės identiškumas, susitapatinimas su numatyti įvaizdžiu.

A. Suslavičius (2006) išskiria penkias pagrindines įvaizdžio kūrimo strategijas. Įvaizdžio kūrimo strategija – tai „aktyvus tiek verbalinis, tiek neverbalinis elgesys socialinėje aplinkoje, kuriuo siekiama sukurti aplinkiniams pageidaujamą įvaizdį“ (Suslavičius, 2006, p. 33). Įvaizdžio kūrimas siejamas su tam tikrais tikslais. Gali būti siekiama parodyti savo teigiamas savybes,

kompetenciją, jėgą, teisingumą, naudingumą. Kiekvienu atveju gali būti taikoma vis kita įvaizdžio kūrimo strategija.

Pirmoji - tai **įsiteikimo strategija**. Taikant šią strategiją keliamas tikslas patikti kitiems, būti mėgstamu, patraukliu. Pasak autoriaus, siekdamas šio tikslo žmogus stengiasi būti geras klausytojas, draugiškas kitiems, jiems pritariantis ir prisitaikantis prie kitų. Toks elgesys leidžia paslėpti savo tikruosius tikslus, sukuriant nuoširdumo ir atvirumo tikimybę. Antroji strategija - **įbauginimo strategija**. Šios strategijos taikymo pagrindinis tikslas – sukelti kitų žmonių baimę, leidžiančią įgyti valdžią ir pranašumą kitų atžvilgiu. Šiuo atveju nesiekama patikti kitiems, pakanka šiurkštaus dominavimo nepaisant jokių priemonių. Trečioji – **savęs aukštinimo strategija**. Šios strategijos pagrindą sudaro stiprus įspūdis demonstruojant savo kompetencijas, tikras ar tariamas galias. Strategijos poveikumas priklauso nuo perteikiamos informacijos ir realios situacijos atitikimo ir aplinkinių nuovokumo. Ketvirtoji strategija – **pavyzdžio strategija**. Ja siekiama sukurti pavyzdingo žmogaus įspūdį. Pagrindinis tokio elgesio tikslas – tai sukurtas labai doro žmogaus poveikslą. Manoma, kad žmogus pasirinkęs tokį įvaizdžio tipą yra nenuoširdus, siekiantis manipuliuoti kitais. Šiam elgesio tipui būdingas prosocialaus elgesio demonstravimas, kuris gali būti tiek apsimestinis, tiek ir natūralus, iš tiesų būdingas žmogui. Paskutinioji, penktoji – tai **kentėjimo strategija**. Šios strategijos taikymas naudojamas siekiant tikslo pademonstruoti savo silpnybes, trūkumus, negalią ar priklausomybę. Tokiu elgesiu gali būti siekiama susilaukti užuojautos ir pagalbos arba susilaukti dėmesio. Kentėjimu gali būti siekiama ir nubausti kitą žmogų. Ši strategija yra tarsi paskutinė, išsigelbėjimą žadanti strategija jei nesugebama naudoti nei vienos iš anksčiau aprašytų įvaizdžio kūrimo strategijų. Kuriant savo įvaizdį, svarbu suprasti, kokią aplinkinių reakciją iššauks pasirinkta strategija, nes pajutę nenuoširdumą žmonės gali pasipiktinti ir nepriimti pasirinkto įvaizdžio (Suslavičius, 2006).

Įvaizdžiui turi reikšmės ir išoriniai atributai, t.y. apranga, naudojami daiktai, įvairios detalės (Suslavičius, 2006). Įvaizdis pateikiamas kaip realybės iliuzija, jam būdingos kelios specifinės savybės:

- Įvaizdžiui būdingas neišmatuojamumas. Ji sukuriamas žmonių sąmonėje, tačiau pasireiškia žmonių elgsena ir įpročiais bei sprendimais, kurie yra sunkiai įvertinami.
- Įvaizdžiui būdingas efektyvumas, kuriam būtinas įvaizdžio vientisumas ir neprieštaringumas.
- Nestabilumas – kadangi įvaizdį nuolat reikia palaikyti tam tikrais veiksmais.
- Sąsajos su realybe. Jei įvaizdis kuriamas perdėtai išaukštintas, tai gali sukelti nepasitikėjimą.
- Įvaizdis susideda iš apibrėžto komponentų skaičiaus. Kuo įvaizdis sudėtingesnis, tuo sunkiau jis priimamas.

- Pragmatiškumas, reiškiantis orientavimąsi į tam tikrus tikslus.
- Lankstumas, būdingas efektyviam įvaizdžiui, prisitaikant prie galimų pokyčių. Griežtumas ir statiškumas įvaizdžiui gali būti pražūtingas.
- Emocionalumas – kadangi kuriant įvaizdį siekiama emocinės reakcijos, o ne loginio pagrindimo, veikiant visuomenę per jos jausmus (Mikailienė, 2008, p. 51).

Šios savybės artimai susijusios su įvaizdžio kūrimo strategijomis. Apibūdinant strategijas taip pat pabrėžiamas įvaizdžio realumo reikalavimas taikant savęs išaukštinimo strategiją bei pragmatiškumas, kalbant apie visas įvaizdžio kūrimo strategijas ir jų siekiamus tikslus.

Apibendrinant galima teigti, kad įvaizdis padeda sukurti emocinį aplinkinių atsaką į demonstruojamas savybes. Įvaizdžiu siekiama tam tikrų tikslų, kurie gali būti įvardijami kaip grįžtamasis ryšys. Nuo numatyto tikslo gali priklausyti ir taikoma įvaizdžio formavimo strategija. Įvaizdžiui būdingos savybės: neišmatuojamumas, efektyvumas, nestabilumas, realumas, sudėtingumas, tikslingumas, pragmatiškumas, lankstumas ir emocionalumas.

2.2. Šiuolaikinės žiniasklaidos samprata, formos ir bruožai

Žiniasklaida apibūdinama kaip „organizuotas informacijos skleidimas viešosios informacijos rengėjų ir visuomenės informavimo priemonių sistemoje“ (Abromaitytė-Sereikienė, 2013). Mokslinėje literatūroje pabrėžiama, kad žiniasklaidos dėka vienu metu gali būti perduodamas ypač didelis, koncentruotas informacijos kiekis (Jahan & Rahman, 2015). Tai leidžia apibūdinti žiniasklaidą kaip informacijos sklaidos priemonę, leidžiančią pasiekti plačią informacijos vartotojų auditoriją. Kaip tai atliekama ir kokiais būdais informacija gali būti perduodama vartotojams, kokį poveikį informacija ir jos pateikimo būdas gali turėti visuomenei atskleidžia šiuolaikinei žiniasklaidai būdingi bruožai.

Mokslininkų teigimu, šiuolaikinei žiniasklaidai būdinga sparti kaita ir naujų technologijų panaudojimas. XX a. pagrindinės visuomenės informacijos priemonės buvo spauda, radijas, televizija (Česnavičius, 2009). Palaipsniui atsirado vis daugiau ir įvairesnių informacijos perdavimo formų ir priemonių, gausėjančios informacijos perdavimo formos pagerino informacijos prieinamumą, padidino jos perdavimo greitį ir suteikė informacijos vartotojams daugiau pasirinkimo galimybių. Visos žiniasklaidos naudojamos priemonės kryptingai sutelkiamos siekiant informuoti visuomenę, pasiekti numatytą tikslinę auditoriją ir perduoti jai skirtus informacinius pranešimus. Informacijos gavėjams skirtas žiniasklaidos pranešimas apibrėžiamas kaip „įvairiomis ryšių formomis perduodamos (pristatomos) programos, filmai, vaizdai, tekstai, garsai ir interneto svetainės“ (*Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo nustatymo tyrimo metodika*, 2016, p. 5). Analogiškas žiniasklaidos pranešimams naudojamas priemonės nurodo ir V. Urbonas (2007), bei L.

Abromaitytė-Sereikienė, (2013). Autoriai konkretina galimas žiniasklaidos pranešimo formas nuo pranešimo perdavėjų - informacinių agentūrų, radijo, televizijos ir interneto iki konkrečių priemonių- knygų, laikraščių, žurnalų, fotografijų, kino ar kitos garso ir vaizdo studijų produkcijos. Taigi, galima konstatuoti, kad XXI pradžioje formuojant žiniasklaidos pranešimą naudojamos ne tik dar XX a. naudotos tradicinės priemonės, tokios kaip spausdintos tekstinės žiniasklaidos priemonės, radijo ir televizijos laidos, bet pasitelkiamas ir internetas. Jei XX a. internetas dar nebuvo taip plačiai naudojamas, tai XXI a. pradžioje jis jau vadinamas tradicine priemone, prilyginama spausdintiems pranešimams. Teigiama, kad lietuviškos žiniasklaidos priemonės – tai „plačiai auditorijai lietuvių kalba informaciją perteikiantys žiniasklaidos kanalai, apimantys tradicines žiniasklaidos priemones, tokias kaip televizija, radijas, internetas ir spauda“ (*Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo nustatymo tyrimo metodika*, 2016, p. 5). Vadinasi, interneto kanalai per trumpą laikotarpį žiniasklaidoje užėmė tokią pačią svarbią poziciją kaip ir spauda, radijas ir televizija. Šie pokyčiai siejami su technologijų proveržiu.

D. Jastramskio (2011) teigimu, nuo pat Lietuvos Nepriklausomybės atgavimo, Lietuvos žiniasklaidos sistemoje įvyko daug pokyčių, kuriuos lėmė politiniai, ekonominiai, socialiniai ir technologiniai veiksniai. Ž. Pečiulis (2014) pastebi, kad XX a. susiformavusią audiovizualinę masinę komunikaciją iš esmės pakeitė būtent XXI a. pradžios technologiniai pokyčiai. Skaitmeninės technologijos sukūrė naują epochą, su jai būdingu interaktyvumu, „auditorijos įtraukimu į informacijos rengimo procesą“ (Pečiulis, 2014., p. 110). Pažymima, kad naujoji žurnalistika išsiskiria savo bruožais ir naujomis žurnalistinės veiklos formomis. Ž. Pečiulis išskiria keturis pagrindinius naujai žurnalistikai būdingus bruožus, atsiskleidžiančius šiuolaikinėje žiniasklaidoje (žr. 3 pav.).

3 pav. Šiuolaikinės žurnalistikos bruožai
(sudaryta autorės pagal Ž. Pečiulį, 2014, p. 102)

Vertinant šiuos šiuolaikinei žurnalistikai būdingus bruožus, pasak R. Miliūnaitės (2010), galima pastebėti, kad profesionalumo reikalavimų sumažėjimas didina konkurenciją tarp profesionalių žurnalistų ir mėgėjų ir skatina deprofesionalizavimo atsiradimą (Pečiulis, 2014). Žiniasklaidoje dirbantiems profesionalams tenka susidurti su iššūkiais ir prisitaikyti prie naujų aplinkybių. Tuo tarpu mėgėjiška žurnalistinė veikla neretai iškreipia žiniasklaidos turinį, didina auditorijos nepasitikėjimą neprofesionaliais pateikiamomis naujienomis, nepatikrinta informacija, jos pateikimo stiliumi. P. Vaišvilo (2013) teigimu, visuomenė priklauso nuo bendros kultūrinės situacijos. Šiuo laikotarpiu kritinį auditorijos požiūrį mažina naujai susiformavusi greito vartojimo kultūra, kuri pasižymi nedėmesingu informacijos skaitymu, kritinio požiūrio nebuvimu, paviršutinišku vertinimu, polinkiu peržvelgti daug informacijos per trumpą laiką ir ją pamiršti. Ž. Pečiulio (2014) nurodomas žurnalistų sėslumas renkant informaciją iš kitų informacijos šaltinių, nedalyvaujant įvykiuose, mažina jos vertingumą, analitiškumą ir reikšmingumą. Kita vertus, greitas visuomenės vartojimas reikalauja žinių gausos, tačiau mažiau dėmesio skiriama informacijos kokybei. Taip pat daug dėmesio skirti informacijos turinio ir pateikimo kokybei neleidžia ir žurnalistų atliekamų funkcijų gausa, jų universalumas, reikalaujantis ne tik įvairių gebėjimų, tačiau ir laiko (Pečiulis, 2014). Profesionalumui nepaliekama erdvės ir galimybių. Dėl šių, 2 pav. atskleistų, šiuolaikinės žurnalistikos pokyčių, kinta ir pagrindinės žiniasklaidos formos, jų turinys ir pateikimo būdas.

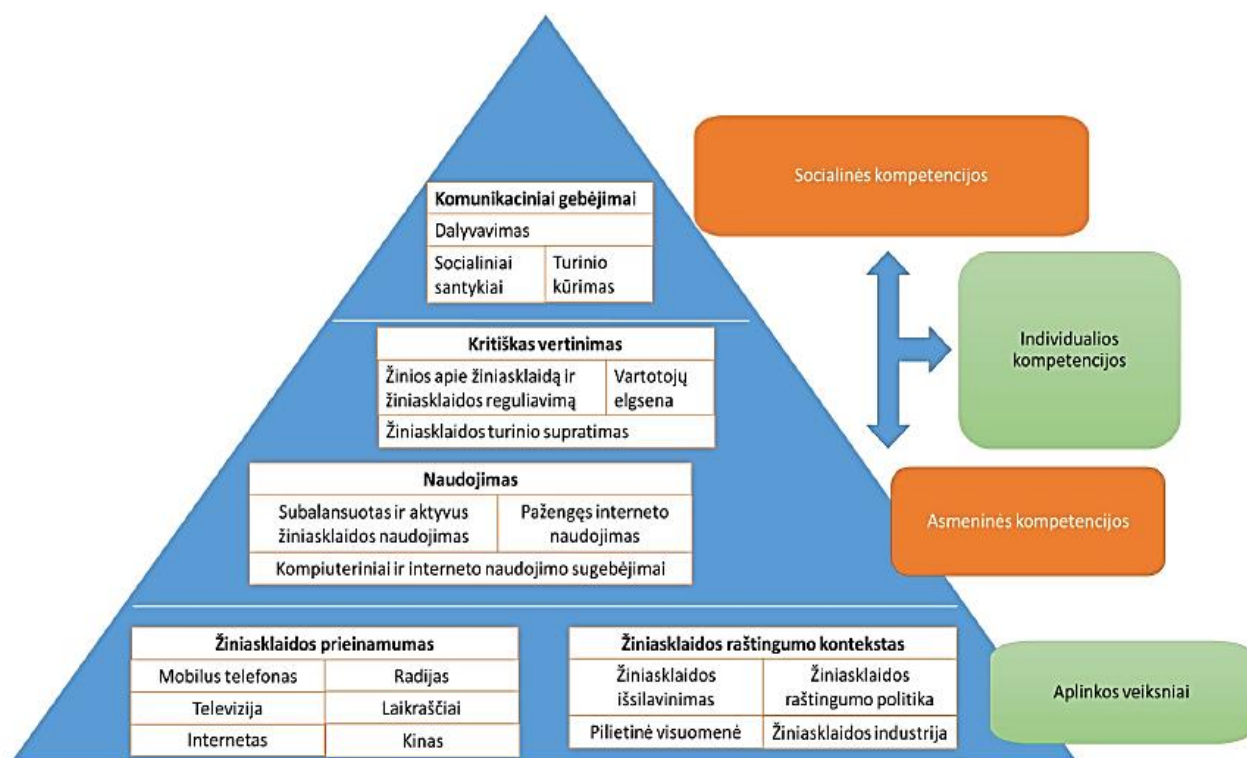
Svarbus reiškinys šiuolaikinėje žiniasklaidoje, minimas ir Ž. Pečiulio (2014), tai jos deprofesionalizavimas. Autorius išskiria neigiamus tokio reiškinio bruožus: profesionalų mažėjimą, kokybės prastėjimą, kylantį nepasitikėjimą informacijos turiniu. To pasekoje, pasak D. Janavičienės (2013), žmonės pradeda nepasitikėti ir kritiškai vertinti žiniasklaidą kaip informacijos šaltinį.

Be neigiamų aspektų, deprofesionalizavimas pasižymi ir teigiamomis savybėmis. Ž. Pečiulis (2014) išskiria keletą teigiamų deprofesionalizavimo bruožų: pilietinės žurnalistikos (visuomenės informacinės saviraiškos) atsiradimas, visuomenės dalyvavimas turinio kūrimo procese (Pečiulis, 2014). Taigi, išryškėja visuomenės įsitraukimo, kritinio požiūrio į žiniasklaidą raiškos galimybės. D. Jastramskis (2011) pabrėžia masinės spaudos augimą kaip vieną iš šiuolaikinės žiniasklaidos vystymosi tendencijų. Tuo tarpu R. Miliūnaitė (2010) išskiria tokius šiuolaikinės žiniasklaidos bruožus:

1. Rašytinės žiniasklaidos buitiskėjimą;
2. Manipuliacinį žiniasklaidos pobūdį, nuolat iškeliant neigiamus visuomenės gyvenimo aspektus;
3. Žiniasklaidoje dominuojantį tendencingumą, vienpusiškumą, apeliuojantį į žemiausius skaitytojo instinktus, pigiausias emocijas;

4. Aiškaus tradicijų tęstinumo nebuvimą (Miliūnaitė, 2010, p. 5).

Su žurnalistikos deprofesionalizavimu susijęs ir žiniasklaidos vartotojo žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas, jo gebėjimai. Kuo raštingesni vartotojai, tuo aktyviau jie naudojami įvairiomis žiniasklaidos priemonėmis, pasiekia informaciją naudodamiesi skirtingais įrenginiais ir aktyviau patys dalyvauja turinio kūrimu. Žiniasklaidos vartotojų raštingumo vertinimui naudojami įvairūs kriterijai (žr. 4 pav.).

4 pav. Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo kriterijai

(Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo nustatymo tyrimo metodika, 2016, p. 10).

Išskirti žiniasklaidos vartotojo bruožai leidžia numatyti, kokios savybės ir gebėjimai yra svarbūs jo informacijos suvokimui bei gebėjimui šia informacija pasinaudoti. 2014 m. atlikto tyrimo duomenimis, Lietuvos vartotojų žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumas vertinamas kaip vidutinis (Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo nustatymo tyrimo metodika, 2016, p. 12). Kaip nurodoma minėtame leidinyje, vertinant žiniasklaidos perduodamą informaciją ypač svarbios yra socialinės, asmeninės kompetencijos ir aplinkos veiksniai. Taip pat svarbūs aspektai, lemiantys žiniasklaidos perduodamos informacijos suvokimą, yra žiniasklaidos prieinamumas, žiniasklaidos raštingumas ir šio raštingumo kokybė, žiniasklaidos politika ir industrija, žiniasklaidos naudojimo aktyvumas, naudojimosi informacijos šaltiniais, internetu gebėjimai, kritinio mąstymo ir vertinimo gebėjimai bei komunikaciniai gebėjimai dalyvaujant ne tik turinio suvokimo, bet ir jo kūrimo procese. P. Vaišvilo (2013) nuomone, šalyje vyraujanti pakankamai

primityvi žurnalistika atskleidžia, kad visuomenė, kurią tenkina toks žurnalistikos pobūdis, nėra labai išprususi. Kadangi žiniasklaida, pateikdama visuomenei informaciją, orientuojasi į visuomenės poreikius ir jos gebėjimą šią informaciją priimti, tad žiniasklaidos vartotojų suvokimo bei informacijos priėmimo gebėjimai turi įtakos ir pačios žiniasklaidos turinio, stiliaus ir formų formavimuisi, prisitaikant prie vartotojų (Jastramskis, 2011).

Pasak Ž. Pečiulio (2014), šiuolaikinė žurnalistika tampa nuorodų žurnalistika, pasižyminčia informacinių nuorodų gausa, skatinančia paviršutiniškumą, šokinėjimą, nejaučiant pareigos viską išsiaiškinti ir teisingai pateikti auditorijai. Pasirinkimų galimybė klaidina visuomenę, nesuteikia reikalingos informacijos, įtraukia į uždarą informacinį ratą. D. Jastramskio (2011, p. 65) teigimu, „kiekviena profesinė bendruomenė turi laikytis tam tikrų formalizuotų etikos normų, kurias įvairių šalių žurnalistams apibrėžia jiems skirti etikos kodeksai“. Tačiau R. Miliūnaitė (2010) pabrėžia, kad šiuolaikinei žiniasklaidai būdingas ir bendrinės kalbos normų nesilaikymas, neprofesionalumas, atsainumas, žargono vartojimas, gramatinės bei skyrybos klaidos. Su aktyviu žurnalistų dalyvavimu socialinėse medijose susiję ir naujai iškylančios žurnalistinės etikos problemos.

Renkant informaciją socialinėse medijose, žurnalistas tampa ir šių medijų dalyviu, reaguoja į vykstančius pokyčius, todėl yra reglamentuojamas žurnalisto įsipareigojimas redakcijai ir informacijos sklaidos prioritetai. Ž. Pečiulio (2014) nuomone, svarbu laikytis peršviečiamumo ir atpažįstamumo principų, prisistatant savo vardu ir pavarde bei deklaruojant savo pareigas. Vis dėlto, toks darbas lemia žiniasklaidos turinio susmulkėjimą, neprofesionalumą ir nepatikimumą. Tarptautinė žiniasklaidos patirtis rodo, kad dažnai verta pasipriešinti greitojo informacijos vartojimo tendencijoms ir publikuoti ilgus, dokumentuotus, rimtus tekstus. Informacija pagal savo pobūdį dalinama į operatyviąją, žinomą iš interneto žiniasklaidos, spauda (laikraščiai ir žurnalai) skaitomi siekiant informaciją suprasti ir išanalizuoti, rasti istorijų, faktų, intriguojančių pasakojimų, atskleidžiančių tradicinius žurnalistų gebėjimus (Pečiulis, 2014). D. Janavičienė (2013) pastebi, kad elektroninė šiuolaikinė žiniasklaida kuria tariamą visuomenės ir žiniasklaidos auditorijos bendrumą. Ji kuria tam tikras madas, susijusias su informacijos aktualizavimu.

Viena iš naujų žurnalistinės veiklos formų, būdingų šiuolaikinei žiniasklaidai, pasak Ž. Pečiulio (2014), tai turinio rengimas įvairioms medijoms. Žurnalistų universalumas reikalauja iš jų dalyvauti įvairiose veiklose: dalyvauti redakcijos susirinkimuose, planuoti dienos darbus, peržiūrėti tinklalapių ir tinklaraščių turinį, rengti rašytinę, vaizdinę ir garso medžiagą internetui, dalyvauti tiesioginėse radijo ir televizijos laidose. Autoriaus teigimu, darbas su skirtingomis medijomis tampa įprastu ir reikalauja tokių pačių universalių kompetencijų kaip ir vykdoma aktyvi veikla. Žurnalistai, kaip žiniasklaidos turinio rengėjai, plečia savo funkcijas ir turi ugdyti ne tik kūrybinės raiškos, bet ir kitas kompetencijas. Tradicinis žurnalistas kaip objektyvios informacijos rengėjas tampa moderniu žurnalistu, integruojant vadybininko ir žiniasklaidos verslo specialisto gebėjimus.

Todėl Ž. Pečiulis (2014) pastebi, kad tokiu atveju žurnalistas turėtų būti vadinamas ne žiniasklaidos darbininku, o informacijos rengimo specialistu, gebančiu informaciją pateikti raštu, garsu ir vaizdu. Žurnalistai ne tik rašo, bet filmuoja, fotografuoja, montuoja, maketuoja, dirba su kompiuterine grafika ir programavimo įrankiais. Be to, užsiima rinkodara, rūpinasi finansiniais klausimais, išmano autoriinę teisę, moka dirbti su įvairiomis technologijomis. R. Miliūnaitė (2010) teigia, kad naujienų portalai informaciją pateikia ne statiskai, kaip tai būdavo anksčiau, bet kaip hipertekstinius vaizdų ir garsų derinius. Internetinė žiniasklaida ne visuomet atkartoja savo laikraštinius atitikmenis. Atkartojama tik dalis informacijos, nes internetinėje žiniasklaidoje išlieka galimybė nuolat papildyti ir išplėsti informaciją, ją atnaujinti. Tai, pasak R. Miliūnaitės (2010), keičia ir pačią žiniasklaidą, didina jos lankstumą, tačiau kelia pavojų jos patikimumui. P. Vaišvilo (2013) teigimu, tai susiję ir su žiniasklaidos socialinės atsakomybės mažėjimu.

Dar viena iš naujų žurnalistikos formų, kurią išskiria R. Miliūnaitė (2010), tai interaktyviųjų žanrų panaudojimas. Klasikiniai žurnalistikos žanrai pritaikomi naujai auditorijai ir atitinkamai – naujiems jos įpročiams. Taip, pasak Ž. Pečiulio (2014), sukuriama interaktyvioji dokumentika, leidžianti įsitraukti norinčiai veikti auditorijai. Tokia forma skirta ne pasyviai, o aktyviai auditorijai, norinčiai kurti ir keisti turinį. Vienas iš R. Miliūnaitės (2010) pateikiamų pavyzdžių – tai realaus laiko tinklalapis, kuriame vyksta nenutrūkstantis informacijos rinkimas ir perdavimas panaudojant įvairius šaltinius ir išraiškos priemones. Žurnalistai nuolat atnaujina informaciją, stebi socialinius tinklus, integruoja mėgėjišką medžiagą, bendrauja su tinklalapio auditorija. Pasirinkdami šią formą, pasak R. Miliūnaitės (2010), žurnalistai konsultuoja, atsakinėja į klausimus, komentuoja ir aiškina, atlieka analitinį, ekspertinį darbą.

Apibendrinant pagrindinius šiuolaikinei Lietuvos žiniasklaidai būdingus bruožus, išryškėja žiniasklaidos formų kaita, informacinių technologijų panaudojimo aktualumas. Su nuolatine kaita ir sparčia technologijų pažanga gali būti siejamas ir žiniasklaidoje išsiskiriantis buitiškumas, skubotumas, siekis manipuluoti informacijos vartotojais, paviršutiniškumas, vartotojų įtraukimas į naujienų kūrimą. Vis dėlto, pataikavimą vartotojams kelia žiniasklaidos deprofesionalizavimo pavojų.

2.3. Žiniasklaidos įtaka profesinio įvaizdžio formavimui

Žiniasklaida yra viena iš visuomenės požiūrio formavimo priemonių. Kaip nurodo L. Varžinskienė (2008b, p. 101), „žiniasklaida ir įvairios jos formos turi didžiausią įtaką formuojant profesijos statusą ir jai įsitvirtinant tarp kitų profesijų“. Pasak autorės, visuomenės nuomonės formavimas vyksta televizijos publicistinių ir pokalbių laidų metu, įtaką visuomenės požiūriui į socialinio darbuotojo profesiją daro įvairūs straipsniai laikraščiuose bei žurnaluose, interneto

svetainėse, kuriuose aptariami įvairūs profesijos aspektai, analizuojami praktiniai veiklos pavyzdžiai. Taigi, žiniasklaida yra viena iš visuomenės požiūrio formavimo priemonių.

A. Česnavičius (2009) nurodo, kad neretai svarbus yra ne tik žiniasklaidos perteikiamas turinys, bet ir informavimo priemonių pobūdis. Pavyzdžiui, televizija gali perteikti ne tik tekstą, bet ir garsą, vaizdą, emocijas, intonacijas. Todėl šiuo būdu perduota informacija tampa kur kas įtaigesnė nei apie tą pačią naujieną pranešant spaudoje. Ypač pabrėžiamas elektroninės žiniasklaidos vaidmuo. Elektroninės informacijos perdavimo priemonės išplečia informacijos gavėjų ratą, didina informacijos prieinamumą, leidžia panaudoti garsą, vaizdą, tekstą kaip informacijos perteikimo priemones. Tokiu būdu žiniasklaida masinio informavimo priemonių pagalba kuria naują realybę, hiperrealybę, kurioje faktai ir informacija papildoma žiniasklaidos sukurtais vaizdiniais (Česnavičius, 2009, p. 124). Autorius pažymi, kad žurnalistikos žanras, skirtas žiniasklaidai, pasižymi ieškojimu: konfliktų, pažangos, nelaimių, padarinių, įžymybių, neįprastumo, aktualumo, todėl šių temų atskleidimas gali turėti lemiamą įtaką ieškomos informacijos ir jos atskleidimo stiliui.

Pabrėžiama (Pečiulis, 2014), kad šiuolaikinei žiniasklaidai būdingas dramatinizavimas, išskirtinumo pabrėžimas, ir tai lemia pasirenkamos informacijos pobūdį. Pečiulio (2014) teigimu, šiuolaikinė žurnalistika gali būti pakankamai negatyvi, šokiruojanti, stebinanti ir, be abejo, ne visuomet sukurianti vien tik teigiamą įvaizdį, kadangi dažniausiai aktualios tampa neigiamos naujienos, problemų atskleidimas, o ne kasdieniai, įprasti ir teigiami siužetai). V. Grigas, A. Šuminas, A. Gudiničius ir M. Grigaliūnas (2016) teigia, kad žiniasklaida yra tarsi langas, parodantis įvykius, o taip pat ir visuomenėje vykstančių įvykių veidrodis, atrenkantis tam tikrą informaciją ir pateikiantis ją vartotojams. Žiniasklaidos priemonėmis skleidžiama informacija dažnai yra komercializuota, standartizuota, pritaikyta masiniam vartojimui. „Žiniasklaidoje skelbiamos naujienos sukuria žmonėms juos supančio pasaulio vaizdą ir daro tiesioginę įtaką žmonių elgsenai“ (Grigas ir kt., 2016, p. 98). Šį teiginį patvirtina pagrindinių žiniasklaidai būdingų funkcijų – socialinės komunikacijos užtikrinimas, pasaulio vaizdo pateikimas, kultūrinio palikimo perdavimas, pramoginė, pardavimo ir aplinkos stebėjimo - išskyrimas (žr. 5 pav.).

5 pav. Žiniasklaidos funkcijos (sudaryta autorės pagal Grigą ir kt., 2016, p. 99)

Šios funkcijos atskleidžia žiniasklaidai būdingą poveikį visuomenei. Stebėdama aplinką žiniasklaida renka tam tikrą aktualią informaciją, analizuoja ir vykdo jos sklaidą visuomenėje. Informacijos perdavimas, pateikimas plačiai auditorijai užtikrina galimybę diskutuoti, aptarti informaciją. Šios funkcijos padeda įgyvendinti pasaulio vaizdo perteikimo funkciją. Pasaulio vaizdo perdavimas gali priklausyti nuo žurnalisto profesionalumo, jo išpažįtamų vertybinių nuostatų ir asmeninio bei profesinio požiūrio. Taigi, visuomenė išvysta tokį pasaulio ar įvykių vaizdą, kokį jai perteikia žiniasklaida. Tuo tarpu Ž. Pečiulis (2014) teigia, kad žurnalistai taip pat gali klysti. Jis gali ne taip suprasti pateiktą informaciją arba būti suklaidintas kitų. Žurnalistai tam, kad sudomintų informacijos ištroškusią auditoriją gali būti priversti „ieškoti konfliktinių situacijų ten, kur jų nėra ar netgi negali būti“ (Žiniasklaidos atskaitingumas ir žurnalisto atsakomybė, 2016, p. 45). Tokiu atveju, kaip pastebi P. Vaišvila (2013), nusižengiama žiniasklaidos socialinio atsakingumo reikalavimams. Taip pat netikslumai gali atsirasti pateikiant ne visą informaciją, o ištraukiant tam tikrą informacijos dalį iš bendro konteksto. Be pasaulio vaizdo žiniasklaidoje perteikiamos ir kultūrinės vertybės, kultūrinis palikimas. Pramoginė ir pardavimo funkcijos (4 pav.), mažiau reikšmingos žiniasklaidos įtakos įvaizdžio formavimui kontekste. Pardavimo funkcija aktuali komerciniu aspektu, kuris būdingas ne visoms profesijoms. Tuo tarpu jau minėtos informacijos atrankos ir jos perdavimo, tam tikro pasaulio vaizdo visuomenės sąmonėje formavimo funkcijos gali turėti lemiamos reikšmės formuojant tam tikrą įvaizdį (Grigas, Šuminas, Gudiničius, Grigaliūnas, 2016). Kiekviena profesija yra pasaulio ir kultūrinės aplinkos dalis, todėl perteikiant aplinkos ir pasaulio vaizdą, žiniasklaidos pagalba formuojami ir tam tikri toje aplinkoje

egzistuojančių profesinių vaidmenų bruožai. Viena iš daugelio profesijų – socialinio darbuotojo profesija ir socialinio darbo specialistų atliekamas darbas.

Kaip informacijos apie supančią aplinką dalis, žiniasklaidoje pateikiama informacija ir apie socialinio pobūdžio įvykius, jų metu atliekamas socialinio darbo funkcijas, socialinio darbuotojo vaidmenis, Kaip nurodo S.B. Shlomo & N. Levin-Keini (2017), žiniasklaidos ir socialinio darbo profesinis bendradarbiavimas yra pakankamai komplikotas dėl skirtingų veiklos tikslų. Žiniasklaida, stengdamasi informuoti visuomenę apie įvairius įvykius neretai gali klaidingai perteikti informaciją, turėti žalingą poveikį ne tik socialinio darbuotojo profesiniam įvaizdžiui, bet ir socialinio darbo kliento interesams. Pasak autorių, informacija apie žiaurius įvykius domina visuomenę, tačiau tuo pačiu sukelia aštrias ir dažnai nepagrįstas diskusijas apie patį įvykį ir socialinio darbuotojo vaidmenį šio įvykio metu. Visuomenė yra linkusi neadekvačiai ir audringai reaguoti į tokio pobūdžio pranešimus, patys nuspręsdami, kas yra auka ir kas yra nusikaltėlis ir turėdami asmeninę nuomonę apie būtinas problemos sprendimo priemones. R. Veigel (2009) teigimu, socialinio darbo vaizdavimas žiniasklaidoje, kuriami stereotipai apie šią profesiją ir bendras žinių apie socialinio darbo profesiją trūkumas prisideda prie to, kaip visuomenė skatinama suvokti socialinį darbą. Socialinių darbuotojų vaizdiniai kuriami laikraščiuose ir televizijos ekrane, pateikiant visuomenei naujienas arba pramoginį turinį. Manoma, kad naujienose socialinio darbuotojo įvaizdis perteikiamas tiksliau nei pramoginio pobūdžio turinyje. Vis dėlto, dažniausiai dominuoja neigiamas socialinio darbuotojo įvaizdis. Dažnai žiniasklaidoje atskleidžiamos skaudžios, probleminės temos sukelia prieštaringas reakcija tiek visuomenės, tiek socialinių darbuotojų tarpe, paskatinant pastarųjų gynybinės pozicijos atsiradimą (Stanfield & Beddoe, 2013). Straipsniai apie socialinį darbą retai patenka į pirmuosius spaudos puslapius, be to, įvaizdis nevienodai perteikiamas skirtingų šalių leidiniuose. Pramoginio pobūdžio žiniasklaidoje pristatant socialinio darbo temas akcentuojamas etikos ir išsilavinimo trūkumas, nekompetetingumas, seksualiniai aspektai (Veigel, 2009). J. Boddy & L. Dominelli (2016) pastebi, kad dažniau socialiniame darbe naudojant socialinius tinklus ir informacines technologijas, vis labiau trinamos asmeninės ir profesinės informacijos ribos, tad šioje srityje taip pat kyla daug pavojų socialinio darbuotojo profesinio įvaizdžio formavimui.

Apibendrinant žiniasklaidos įtaką įvaizdžio formavimui galima teigti, kad žiniasklaidos funkcijos, susijusios su informacijos atranka ir jos pateikimu visuomenei, lemia tai, kad žiniasklaida prisideda prie tam tikro pasaulio suvokimo formavimo. Tai susiję ir su įvaizdžio formavimu, kurį žiniasklaida perteikia visuomenei kaip aktualios informacijos dalį, formuodama visuomenės požiūrį į įvairius reiškinius, asmenis, įvykius, o taip pat ir į socialinio darbuotojo profesinį įvaizdį.

3. SOCIALINIO DARBUOTOJO ĮVAIZDŽIO FORMAVIMO ŽINIASKLAIDOJE TYRIMO METODOLOGIJA

Analizuojant socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimo žiniasklaidoje praktinius aspektus, pasirinktas mišrus tyrimas - kiekybinio ir kokybinio tyrimo derinys. Analizuojamas socialinių darbuotojų požiūris į žiniasklaidos priemonių formuojamą socialinio darbuotojo įvaizdį. Taip pat analizuojamas žiniasklaidos turinys ir jame formuojamas socialinio darbuotojo įvaizdis.

Kiekybinis tyrimas. Kiekybinis tyrimas lengviau prieinamas karantino sąlygomis, leidžia išvengti artimo kontakto tarp tyrėjo ir tyrimo dalyvių bei panaudojant informacines technologijas leidžia pasiekti didesnę skaičių tyrimo dalyvių, tuo pačiu užtikrinant objektyvesnius ir tikslesnius tyrimo rezultatus, pasiekti toliau esančius respondentus. Be to, kiekybinis tyrimas pasižymi nešališkumu ir objektyvumu, leidžiančiu numatyti tikras socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimo žiniasklaidoje realijas, nenulemtas žmogiškojo faktoriaus (Bitinas, 2006). Duomenų rinkimui naudojamas formalus tyrimo instrumentas, kurį sudaro pusiau uždari klausimai, leidžiantys tyrimo dalyviams pasirinkti jiems tinkamiausius atsakymo variantus ranginėje skalėje.

Tyrimui parengtas pusiau uždaras klausimynas, apimantis žiniasklaidoje minimas socialinio darbuotojo asmenines savybes, vertybines nuostatas, atliekamus vaidmenis. Taip pat – dažniausiai pasiekiamas žiniasklaidos formas bei kontekstą, kuriame minimi socialiniai darbuotojai, ir įvaizdžio formavimo stilių.

Atliekant kiekybinį tyrimą buvo laikomasi konfidencialumo, anonimiškumo ir laisvanoriškumo principų. Tyrimo dalyviai informuoti apie tyrimo tikslą ir būsimą duomenų panaudojimą

Tyrimo imtis:

Analizuojant socialinių darbuotojų nuomonę apie žiniasklaidos formuojamą socialinio darbuotojo profesinį įvaizdį taikyta tikslinė tyrimo dalyvių atranka.

Savivaldybėje, kurios teritorijoje atliekamas tyrimas, 2020 m. registruoti 58 socialiniai darbuotojai. Esant 5 proc., paklaidos tikimybei ir 58 generalinei aibei, apskaičiuotas tyrimui reikalingos tyrimo dalyvių imties skaičius – 51 tyrimo dalyvis.

Tyrimo instrumentas: Klausimyną sudaro keturiolika klausimų ir jų blokų (X priedas). Pateikiant atsakymus į klausimus dominuoja ranginės skalės, leidžiančios lanksčiai įvertinti savo pasirinktą atsakymą. Tuo atveju jei tyrimo dalyviui kiltų papildomų minčių ar jo turima asmeninė patirtis diktuočių tokį atsakymą, kuris neatsispindėjo mokslinėje literatūroje ir nebuvo pateiktas klausimyne, paliekama galimybė rinktis atsakymą „kita“ ir įrašyti savo norimą atsakymą.

Kadangi profesinis identitetas yra susijęs su priimtu profesiniu vaidmeniu ir pripažįstamomis vertybėmis, tad siekiama išsiaiškinti, kaip šie aspektai yra vertinami pačių socialinių darbuotojų ir kaip jie atspindimi žiniasklaidoje, ar įvaizdis sutampa su tuo, kaip save regi socialinio darbo specialistai ir kaip jų profesija matoma visuomenės akimis:

1 klausimų blokas – tai sociodemografiniai klausimai, leidžiantys sukurti bendrą tyrimo dalyvių portretą ir atlikti lyginamąją statistinę duomenų analizę, atsižvelgiant į tyrimo dalyvių sociodemografinius skirtumus;

2 klausimai skirti profesinio pasirinkimo vertinimui, sudaryti remiantis L. Varžinskiene (2008);

3 klausimų blokas – V. Kavaliauskienės (2005), V. Ivanauskienės ir L. Varžinskienės (2007) pateiktų socialinio darbo vertybių vertinimas, atskleidžiant socialinio darbo vertybines nuostatas;

4 klausimų blokas – socialinio darbo pagrindinių principų vertinimas, remiantis V. Kavaliauskienės (2005b) išvalgomis;

5-6 klausimai skirti išsiaiškinti tyrimo dalyvių požiūrį į socialinio darbo vertinimą visuomenės akimis;

7-10 klausimų blokai leidžia tyrimo dalyviams įvertinti socialinio darbuotojo vaidmens atskleidimą žiniasklaidoje (sudarant teiginius remtasi L. Milkinaite ir D. Marcinkevičiene (2013); V. Rimkumi ir B. Kreiviniene (2017); A. Suslavičiumi (2006));

11-13 klausimai atskleidžia tyrimo dalyvių požiūrį į žiniasklaidoje pateikiamus socialinio darbuotojo vaidmenis, vertybes ir principus (sudarant teiginius remtasi anksčiau nurodytais autoriais - V. Kavaliauskiene (2005), V. Ivanauskiene ir L. Varžinskiene (2007), L. Milkinaite ir D. Marcinkevičiene (2013); V. Rimkumi ir B. Kreiviniene (2017)).

14 klausimų blokas skirtas išsiaiškinti socialinio darbuotojo įvaizdžio gerinimo perspektyvas, remiantis L. Žalimienės ir kt. (2013) atlikto tyrimo rezultatais.

Tyrimo dalyviams pateikti klausimai leidžia įvertinti, kaip patys socialiniai darbuotojai suvokia vertybinius socialinio darbo elementus ir kokius juos mato pateikiamus žiniasklaidoje, formuojant socialinio darbuotojo įvaizdį visuomenės akyse.

Kokybinis tyrimas. Kokybiniame tyrime analizuotas 2021 m. leisti periodiniai leidiniai. Tai pilni kalendoriniai metai, atspindintys laikmečio situaciją. Būtina pastebėti, kad 2021 m. buvo taikomi apribojimai dėl COVID-19 epidemijos. Tikėtina, kad tai galėjo turėti įtakos socialinių darbuotojų veiklai ir jų veiklos atspindžiui žiniasklaidoje.

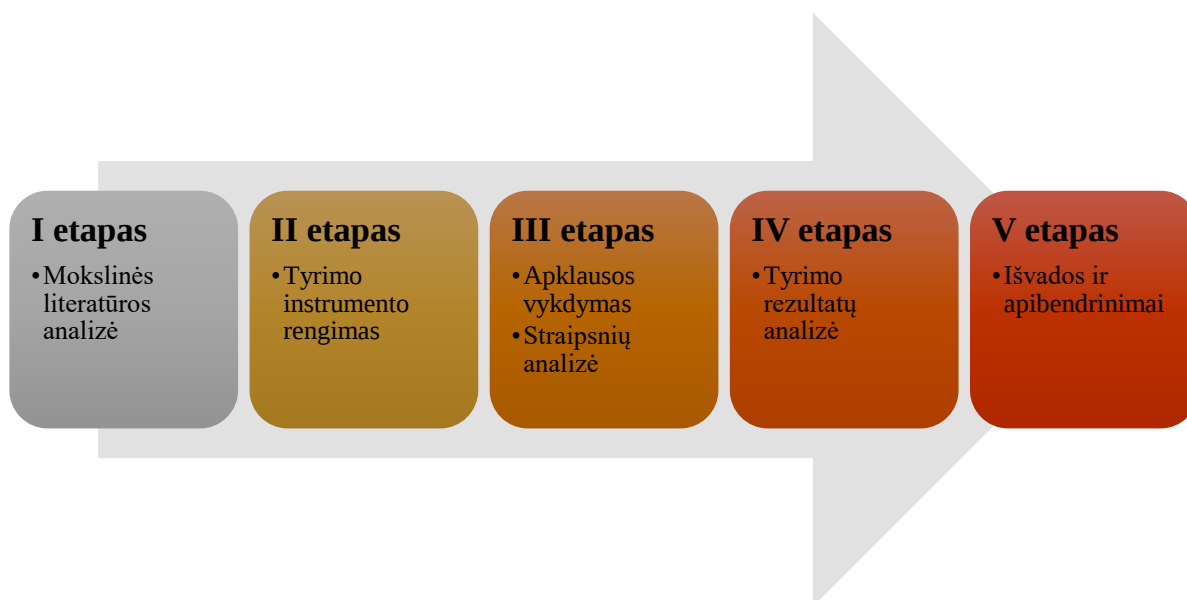
Atliekant kokybinę periodinių leidinių analizę, išskiriami tematiniai informacijos vienetai, iliustruojantys socialinio darbuotojo asmenines savybes, vertybines nuostatas, atliekamus vaidmenis. Šie prasminiai vienetai skaičiuojami statistiškai, siekiant išsiaiškinti jų dominavimą

vienas kito atžvilgiu ir formuojant bendrą socialinio darbuotojo įvaizdį žiniasklaidoje bei lyginant šiuos rezultatus su socialinių darbuotojų išreikštu požiūriu.

Atliekant periodinių leidinių straipsnių analizę, buvo laikomasi keleto kriterijų:

- Straipsnių atranka vykdoma 2021 m. periodiniuose leidiniuose;
- Atliekant paiešką naudojamas reikšminis žodis „darbas, socialinis“.

Tyrimo organizavimas. Organizuojant tyrimą pirmiausiai buvo atlikta mokslinės literatūros analizė. Šios analizės pagrindu buvo numatytos tyrimo gairės ir sudarytas pagrindinis tyrimo instrumentas – socialiniams darbuotojams skirtas klausimynas (žr. 6 pav.). Trečiasis tyrimo etapas – tai vykdoma tyrimo dalyvių apklausa ir periodinių leidinių straipsnių analizė. Šios analizės metu gauti duomenys interpretuojami ir lyginami su kitų tyrimų rezultatais, siekiant įgyvendinti pagrindinį tyrimo tikslą ir išsikeltus uždavinius. Paskutinis svarbus etapas – tai tyrimo rezultatų analize pagrįstų išvadų ir apibendrinimo pateikimas.

6 pav. Tyrimo organizavimo etapai

Nuosekliai organizuojamas darbas palengvina analizuojamos problemos atskleidimą ir padeda tyrėjui nustatyti teorinių minčių ir praktinių tyrimo rezultatų ryšį.

Tyrimo duomenų analizė. Atliekant statistinę duomenų analizę naudotas SPSS 26.0 programinis paketas. Taikyti šie analizės metodai: aprašomoji statistika, vidutinių įverčių skaičiavimas ir nparametrinių duomenų analizės testas daugiau nei dviem nepriklausomoms imtims (Kruskal-Wallis testas). Gautų rezultatų grafiniam atvaizdavimui naudota Microsoft Excell 16 programa.

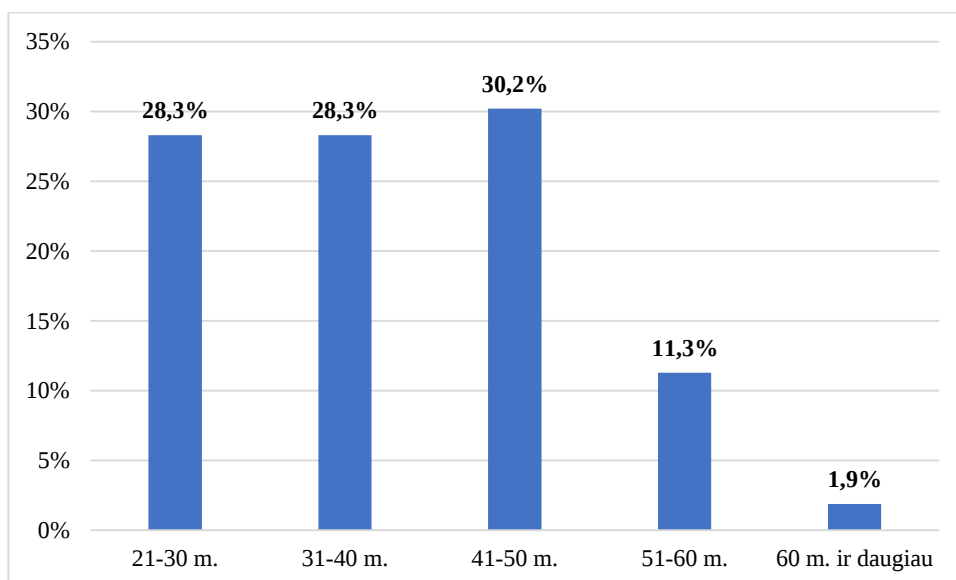
4. TYRIMO REZULTATAI IR JŲ APIBENDRINIMAS

4.1. Socialinių darbuotojų požiūris į jų profesinio įvaizdžio atskleidimą žiniasklaidoje

Tyrimo metu buvo atlikta X rajono socialinių darbuotojų apklausa, siekiant išsiaiškinti jų požiūrį į žiniasklaidoje pateikiamą socialinio darbuotojo įvaizdį.

Prieš atsakydami į pagrindinius anketos klausimus tyrimo dalyviai pateikė informaciją apie savo amžių, socialinio darbo stažą, išsilavinimą ir kitus sociodemografinius aspektus, kurie aktualūs siekiant charakterizuoti tyrimo dalyvius ir palyginti jų požiūrius priklausomai nuo sociodemografinių duomenų.

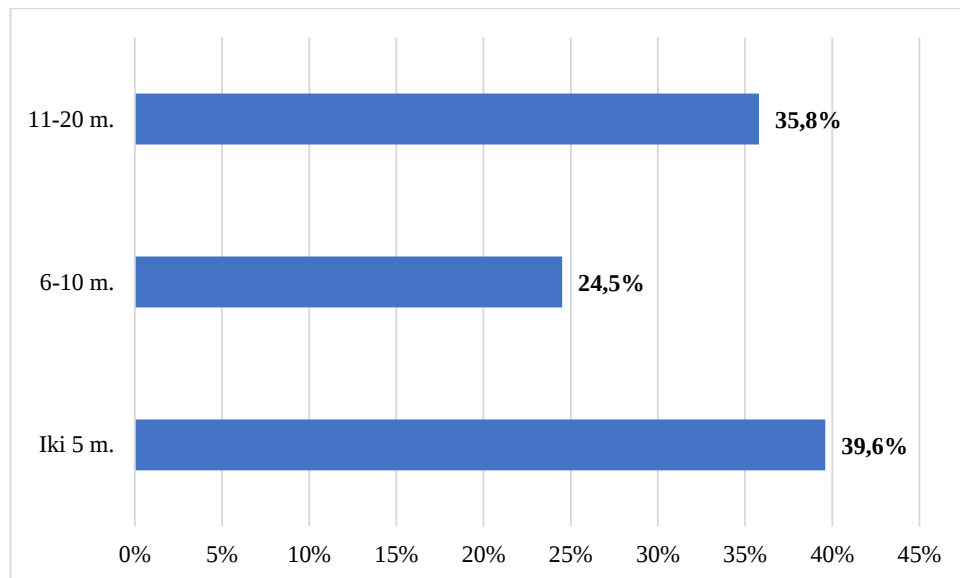
7 pav. pateikiamas tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal amžiaus grupes.

7 pav. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal amžiaus grupes

Remiantis tyrimo duomenų analize, nustatyta, kad didžiausią tyrimo dalyvių dalį (86,8 proc.) sudarė asmenys iki 50 metų amžiaus. Vyresni nei 50 metų amžiaus tyrimo dalyviai sudarė tik apie dešimtadalį (13,2 proc.) visų respondentų.

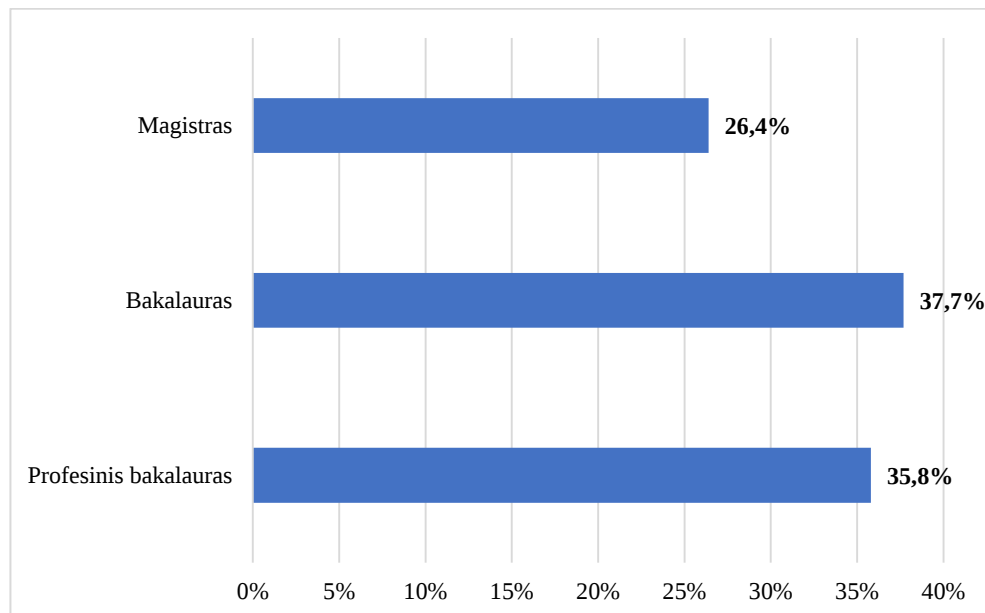
Taip pat tyrime dalyvavę socialiniai darbuotojai nurodė savo socialinio darbo stažą (8 pav.).

8 pav. Tyrimo pasiskirstymas pagal socialinio darbo stažą

Nustatyta, kad respondentų tarpe dominavo dvi grupės: asmenys, kurių socialinio darbo stažas pakankamai trumpas – iki 5 metų (39,6 proc.). Ši tyrimo dalyvių grupė buvo gausiausia. Kita dominuojanti respondentų grupė – tai tiriamieji, sukaupę 11-20 metų trukmės darbo stažą (35,8 proc.). beveik ketvirtadalis (24,5 proc.) tyrimo dalyvių nurodė, kad jų stažas yra nuo 6-erių iki 10-ies metų. Taigi, respondentų tarpe dominavo kontrastinga darbo patirtis – turintys nedidelį socialinio darbo stažą ir jau patyrę socialiniai darbuotojai.

Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal įgytą išsilavinimą pateikiamas 9 pav.

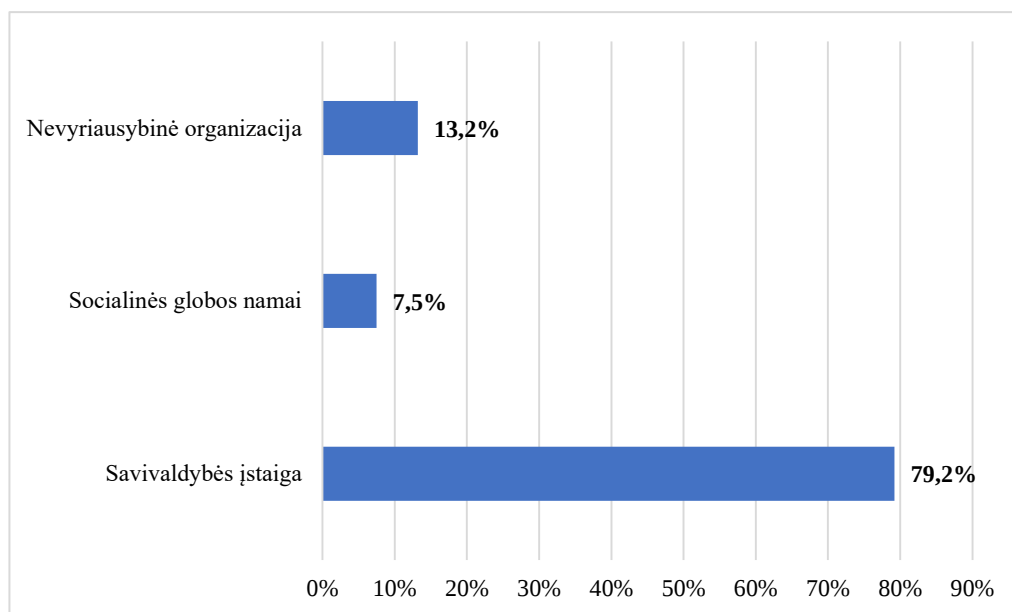

9 pav. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal išsilavinimą

Tyrime dalyvavę socialiniai darbuotojai beveik lygiomis dalimis pasiskirstė į tris grupes. Didžiausią tyrimo dalyvių grupę sudaro respondentai, įgiję bakalauro (37,7 proc.) ar profesinio

bakalauro laipsnį (35,8 proc.). Apie ketvirtadalį (26,4 proc.) tyrimo dalyvių sudarė socialiniai darbuotojai, įgiję magistro laipsnį.

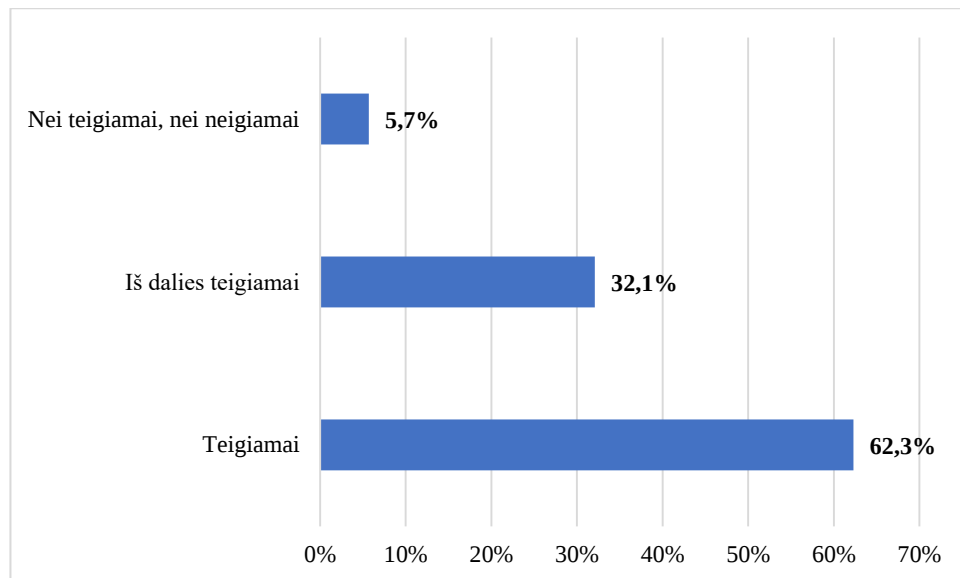
Atsakydami į anketos klausimus, tyrimo dalyviai nurodė, kokią socialinio darbo sritį atstovauja (10 pav.).

10 pav. Tyrimo dalyvių pasiskirstymas pagal socialinio darbo sritis

Didžiausia tyrime dalyvavusių socialinių darbuotojų dalis (79,2 proc.) atstovauja savivaldybei priklausančias įstaigas, tik penktadalis (20,7 proc.) respondentų priklausė kitoms sritimis: nevyriausybėms organizacijoms (13,2 proc.) ir socialinės globos namams (7,5 proc.). Galima teigti, kad tyrimo dalyvių išreikšta nuomonė labiau atspindi valstybinių institucijų darbuotojų požiūrį į socialinio darbuotojo įvaizdžio atskleidimą žiniasklaidoje.

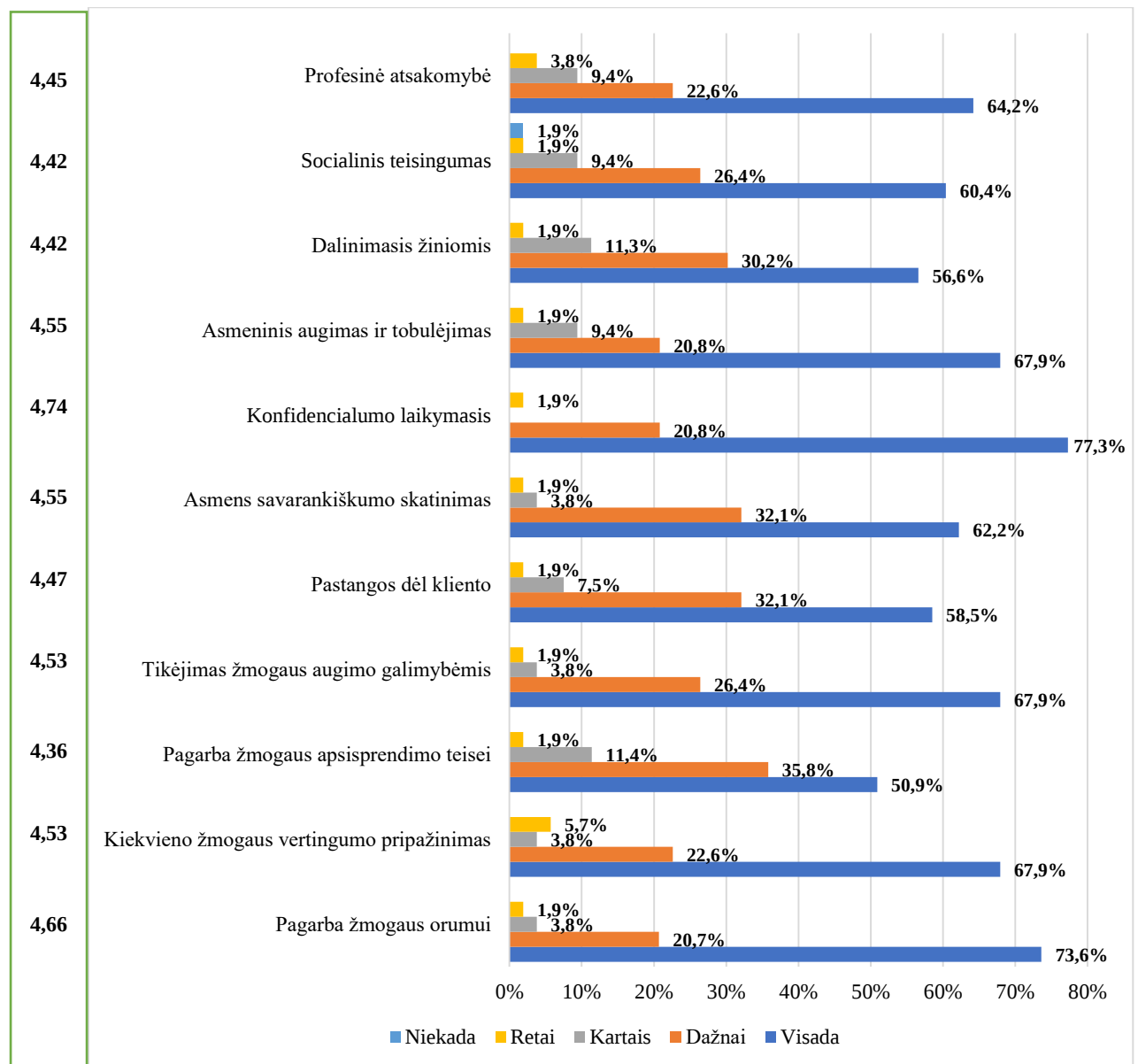
Pirmuoju socialinių darbuotojų požiūrį į jų vaizdavimą žiniasklaidoje atskleidžiančiu klausimu buvo siekiama išsiaiškinti pačių respondentų požiūrį į savo profesinį apsisprendimą. Tyrimo dalyvių atsakymai pateikti 11 pav.

11 pav. Tyrimo dalyvių profesinio pasirinkimo vertinimas

Nustatyta, kad daugiau nei pusė (62,3 proc.) tyrime dalyvavusių socialinių darbuotojų patys yra patenkinti savo profesiniu pasirinkimu ir vertina jį teigiamai. Trečdalis (32,1 proc.) respondentų profesinį pasirinkimą įvertino iš dalies teigiamai. 5,7 proc. tyrimo dalyvių pasirinko neutralų vertinimą. Neigiamai vertinančių savo profesinį pasirinkimą nebuvo. Galima teigti, kad dažniausiai socialiniai darbuotojai teigiamai vertina savo profesiją ir apsisprendimą dirbti socialiniu darbuotoju.

Respondentai nurodė, kurios socialinio darbo vertybės turi didžiausios įtakos teigiamam socialinio darbuotojo profesiniam įvaizdžiui(12 pav.)

12 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbo vertybes, gerinančias profesinį įvaizdį

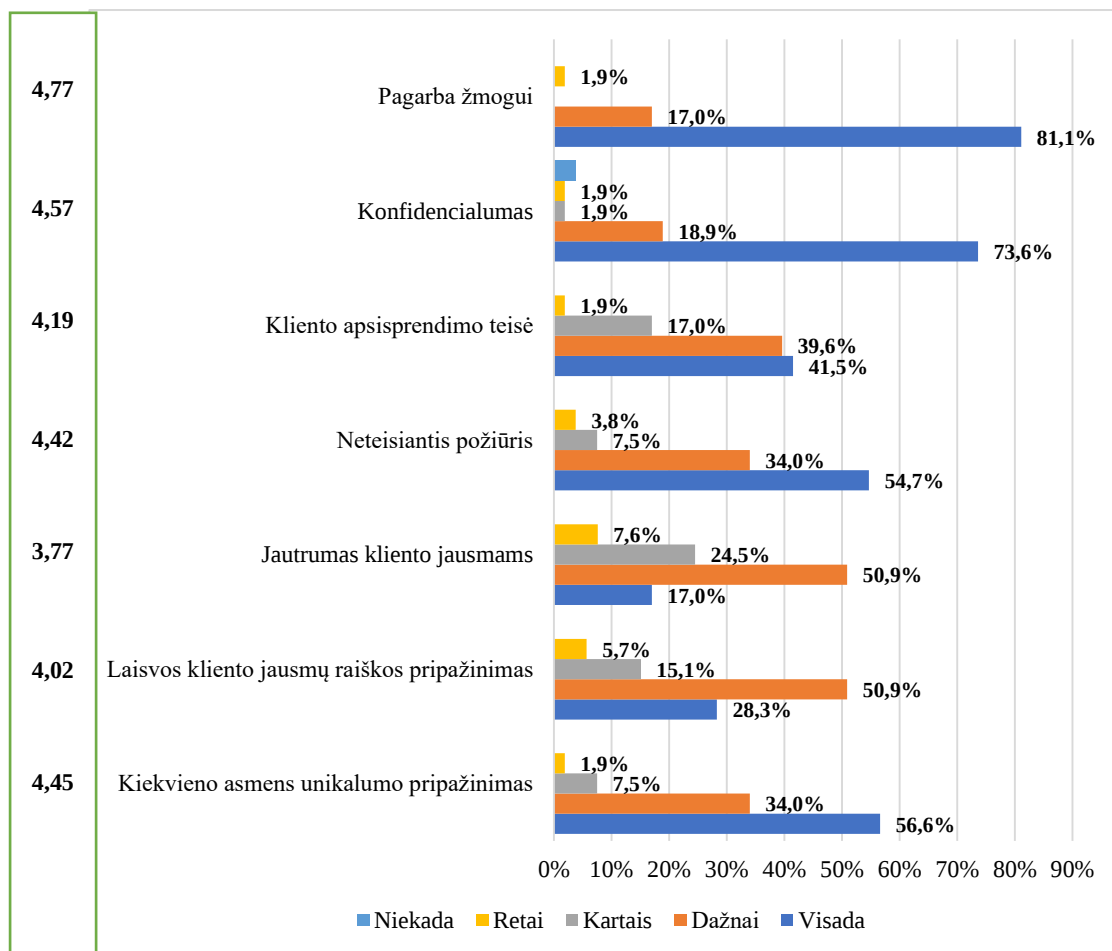
Socialiniai darbuotojai įvertino vienuolika šiai profesijai svarbių vertybinių nuostatų. Jų nuomone, aktualiausios vertybės, kuriančios teigiamą socialinio darbuotojo įvaizdį yra konfidencialumo laikymasis ($M = 4,74$), pagarba žmogaus orumui ($M = 4,66$) ir asmens savarankiškumo skatinimas ($M = 4,55$).

Žemiau tyrimo dalyviai įvertino pagarbą žmogaus apsisprendimo teisei ($M = 4,36$ balai), socialinį teisingumą ($M = 4,42$) ir dalinimąsi žiniomis ($M = 4,42$).

Nustatytas bendras aukštas visų socialinio darbo vertybių įvertis reiškia šių vertybių įtaką socialinio darbuotojo įvaizdžiui visuomenėje. Kadangi vertybinės nuostatos atspindi socialinio darbuotojo elgesio modelį ir siekiamus tikslus (Vyšniauskaitė ir Minkutė, 2008), šių vertybių atskleidimas žiniasklaidos pateikiamoje informacijoje svarbus formuojant visuomenės suvokimą apie socialinius darbuotojus ir jų atstovaujamą poziciją. Nuoširdus rūpestis klientu ne tik skatina

gerbti jo orumą, skatinti savarankiškumą, bet ir sudaro vertybinį socialinio darbo pagrindą (Rimkus ir Kreiviniene, 2017). Kadangi profesinis identitetas grindžiamas vertybėmis (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017), tad per jas gali atsiskleisti paties socialinio darbuotojo tapatybė ir jos atspindys visuomenėje.

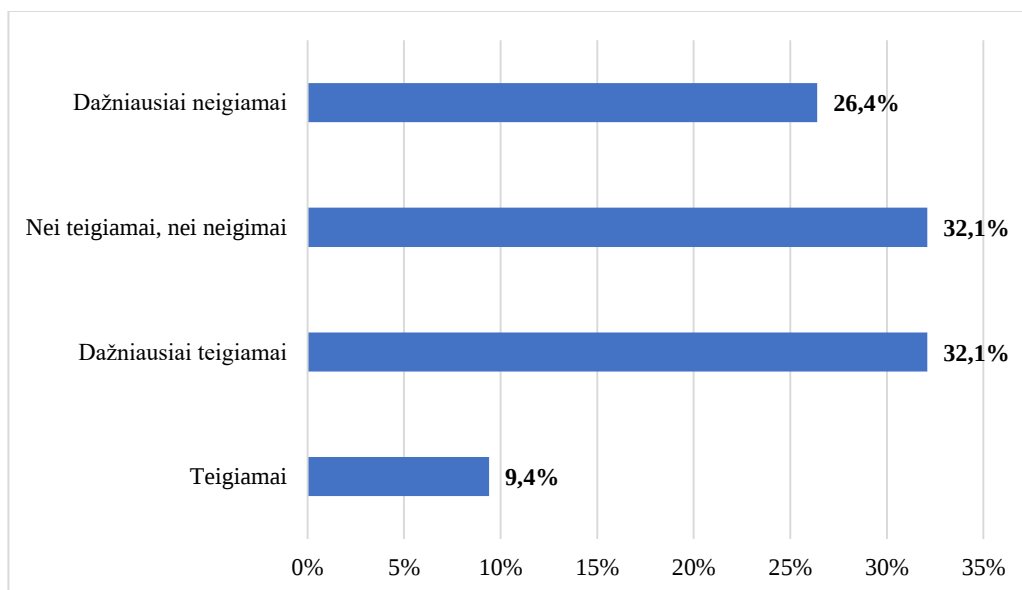
Be vertybinių nuostatų, socialiniame darbe vadovaujasi ir jas sutvirtinančiais darbo principais. Tyrimo dalyvių požiūris į tai, kokią reikšmę socialinio darbo principai turi profesinio įvaizdžio stiprinimui, atskleidžiamas 13 pav.

13 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbo principus, gerinančius profesinį įvaizdį

Remiantis tyrimo dalyvių pateiktų duomenų analize galima išskirti aktualiausius socialinio darbo principus, gerinančius profesinį įvaizdį. Labiausiai socialiniai darbuotojai pabrėžė pagarbą žmogui, kaip principą, kuris svarbus socialinio darbo profesijos įvaizdžiui ($M = 4,77$). Šis principas gali būti siejamas ir su pagarbos žmogaus orumui vertybe (žr. 11 pav.). Taip pat, kaip ir apibūdinant vertybines nuostatas, didelė reikšmė skiriama konfidencialumui ($M = 4,57$). Trečiasis pagal svarbą principas – tai kiekvieno asmens unikalumo pripažinimas socialiniame darbe ($M = 4,45$). Kur kas žemiau įvertintas jautrumas kliento jausmams ($M = 3,77$). Šio principo vertinimų vidurkis visu balu žemesnis už pagarbos žmogui principo vertinimą.

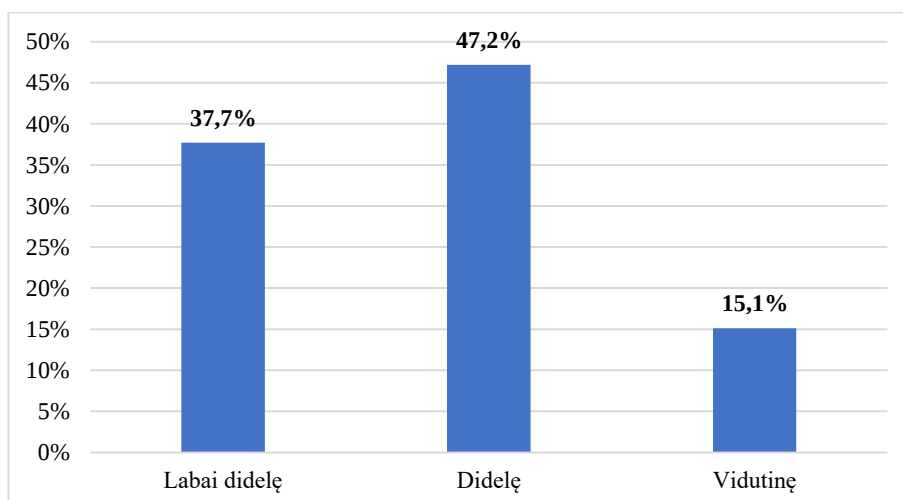
Taip pat respondentai išreiškė savo požiūrį į tai, kaip jų nuomone socialinio darbuotojo profesija vertinama visuomenėje (14 pav.)

14 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbuotojo profesijos vertinimą visuomenėje

Tyrime dalyvavę socialiniai darbuotojai vertindami visuomenės požiūrį į socialinio darbo profesiją galėjo rinktis iš penkių atsakymų variantų. Galima pastebėti, kad, atmetus neutralų vertinimą, teigiantį, kad „nei teigiamai, nei neigiamai“, vis tik dominuoja teigiamas vertinimas (teigiamai – 9,4 proc. ir dažniausiai teigiamai – 32,1 proc.). Tuo tarpu nuomonė, kad visuomenė šią profesiją vertina dažniausiai neigiamai sudaro daugiau nei ketvirtadalį (26,4 proc.) visų respondentų atsakymų.

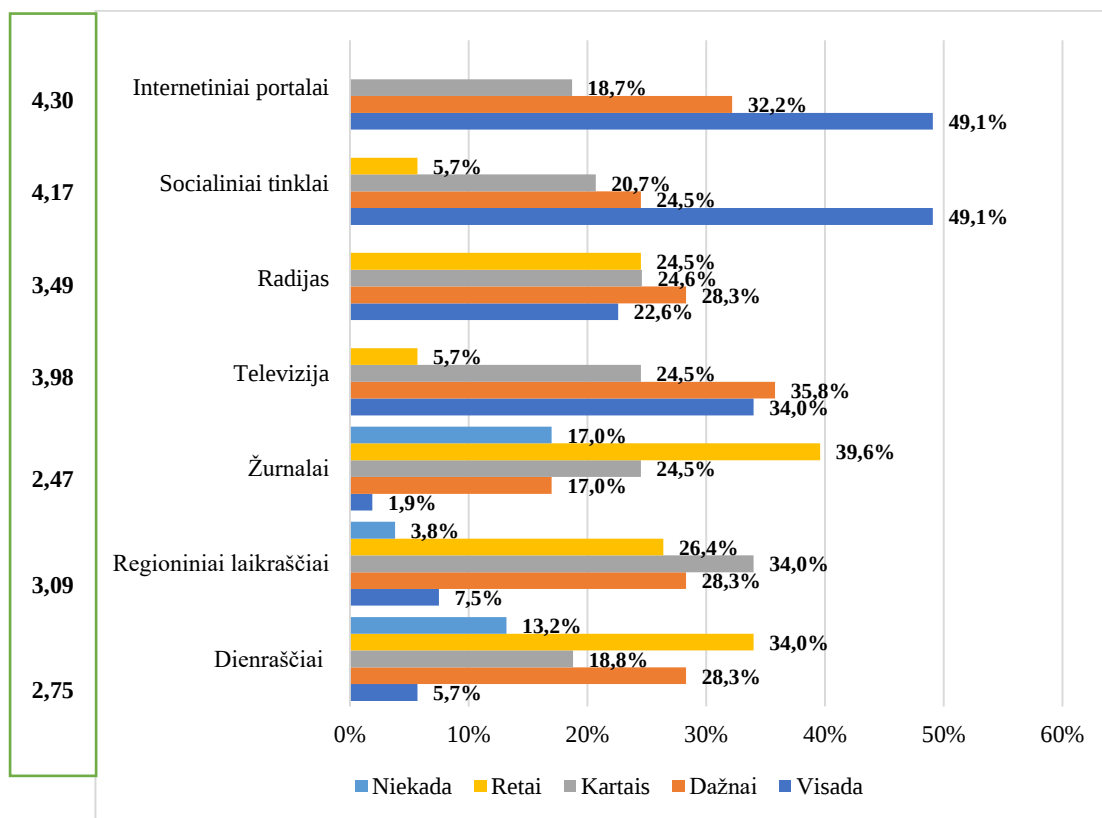
Taip pat tyrimo dalyviai nurodė, kokią įtaką socialinio darbuotojo įvaizdžiui visuomenėje turi žiniasklaida (15 pav.).

15 pav. Tyrimo dalyvių nuomonė į žiniasklaidos įtaką visuomenės požiūriui į socialinio darbuotojo profesiją

Nei vienas iš tyrimo dalyvių nenurodė, kad žiniasklaida neturi įtakos arba jos įtaka yra maža. Dažniausiai respondentai patvirtino, kad žiniasklaidos įtaka profesinio įvaizdžio formavimui yra didelė (47,2 proc.) arba netgi – labai didelė (37,7 proc.). Vadinasi, galima daryti prielaidą, kad tai, kaip profesija ir jos atstovai pateikiami įvairiuose žiniasklaidos šaltiniuose, turi įtakos visuomenės požiūrio į aprašomą profesiją formavimui.

Siekiant išsiaiškinti, kokiomis žiniasklaidos priemonėmis dažniausiai naudojasi socialiniai darbuotojai, jų buvo prašoma išskirti labiausiai naudojamą priemonę (16 pav.).

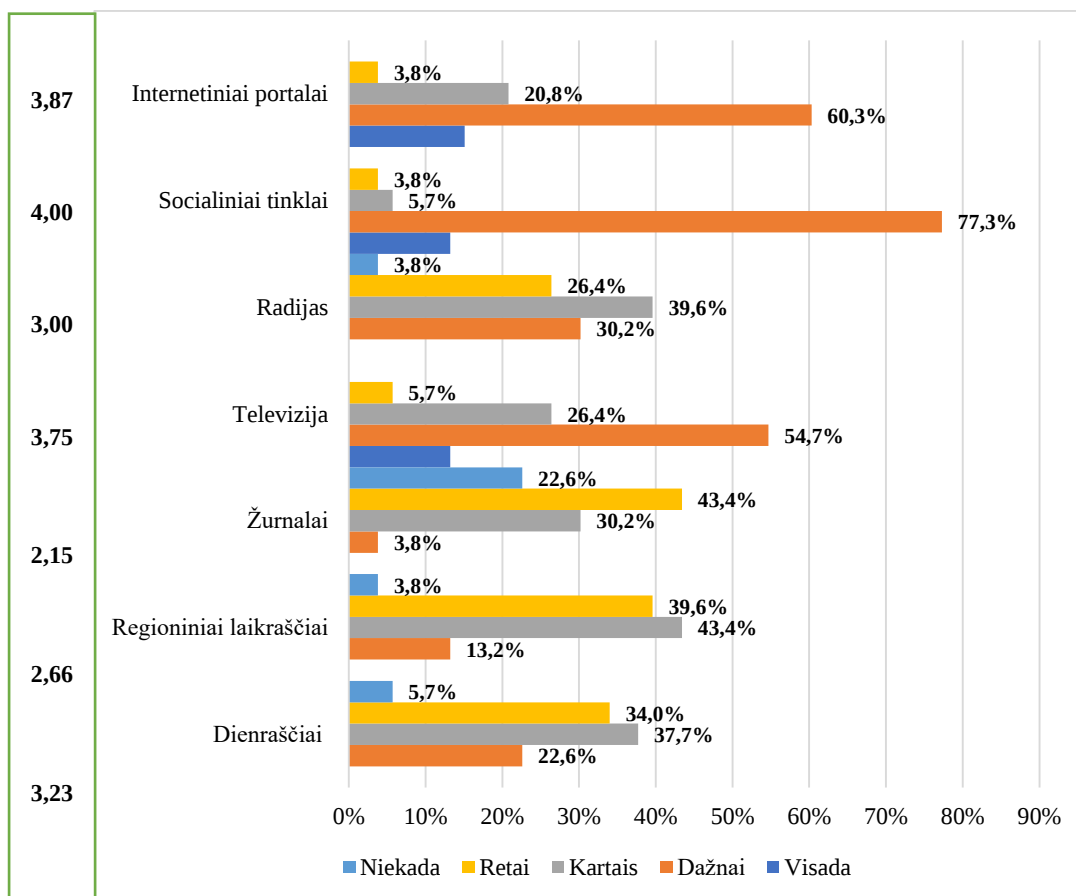

16 pav. Tyrimo dalyvių dažniausiai naudojamos žiniasklaidos priemonės

Nustatyta, kad patys populiariausi socialinių darbuotojų tarpe yra internetiniai portalai ($M = 4,30$). Taip pat didelę reikšmę socialinių darbuotojų gyvenime turi socialiniai tinklai ($M = 4,17$). Trečioji populiariausia žiniasklaidos priemonė – tai televizija ($M = 3,98$). Rečiausiai socialiniai darbuotojai domisi žurnalais ($M = 2,47$) ir dienraščiais ($M = 2,75$).

Atsižvelgiant į tai, kad socialiniai darbuotojai ypač dažnai naudoja socialinius tinklus, užsienio autoriai J. Boddy & L. Dominelli (2016) pastebi, kad šioje šiuolaikinėje erdvėje slėpi daug pavojų dėl savitai formuojamų nuomonių, galimybės pasislėpti už ekrano, daryti netiesioginį poveikį ir kt. Todėl visuomet, veikiant socialinėje erdvėje, svarbu elgtis atsakingai ir apgalvotai, kadangi tai gali turėti įtakos ir profesiniam įvaizdžiui.

Atsižvelgiant į tai, ką tyrimo dalyviai nurodė atsakydami į klausimą apie populiariausias žiniasklaidos priemones, buvo prašoma įvardinti ir tai, kuriose iš jų dažniausiai tenka susidurti su temomis, susijusiomis su socialiniu darbu (16 pav.).

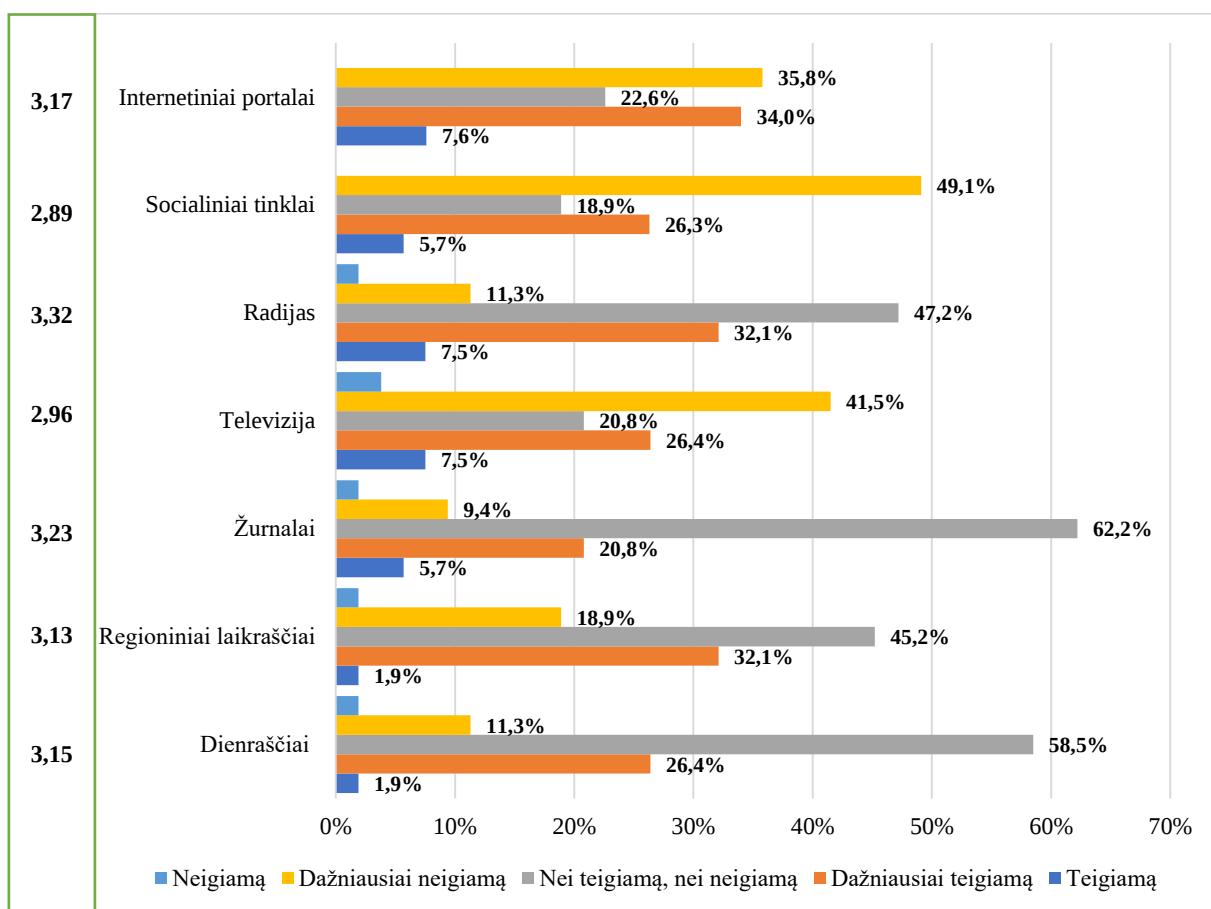
17 pav. Žiniasklaidos priemonės, kuriose tyrimo dalyviai dažniausiai pastebi socialinio darbo temas

Nors internetiniai portalai yra populiariausia žiniasklaidos priemonė tyrime dalyvavusių socialinių darbuotojų tarpe tačiau su savo darbu susijusias temas jie dažniausiai aptinka socialiniuose tinkluose ($M = 4,00$ balai), internetiniai portalai užima antrąją vietą ($M = 3,87$), taip pat dažnai pastebi socialinio darbo temas per televiziją ($M = 3,75$). Taigi, galima konstatuoti, kad labiausiai stebimos žiniasklaidos priemonės sutampa su tais informacijos šaltiniais, kuriuose pastebima informacija apie socialinį darbą ir jam būdingą veiklą.

Nors respondentai nurodė, kad pastebi socialinio darbo tematiką visose žiniasklaidos priemonėse, tačiau rečiausiai, jų nuomone, socialinio darbo temos atskleidžiamos žurnaluose ($M = 2,66$).

Turint omenyje tai, kad socialiniai darbuotojai yra ne tik savo profesijos atstovai, bet ir visuomenės nariai, besinaudojantys įvairiomis žiniasklaidos priemonėmis, kaip ir dauguma kitų gyventojų, tikėtina, kad šis požiūris bent iš dalies atspindi ir kitų asmenų požiūrį, atskleidžiant populiariausias žiniasklaidos priemones ir juose pateikiamą informaciją apie socialinį darbą.

Tyrimo metu buvo svarbu nustatyti, kokį socialinio darbuotojo įvaizdį respondentai pastebi žiniasklaidoje (18 pav.)

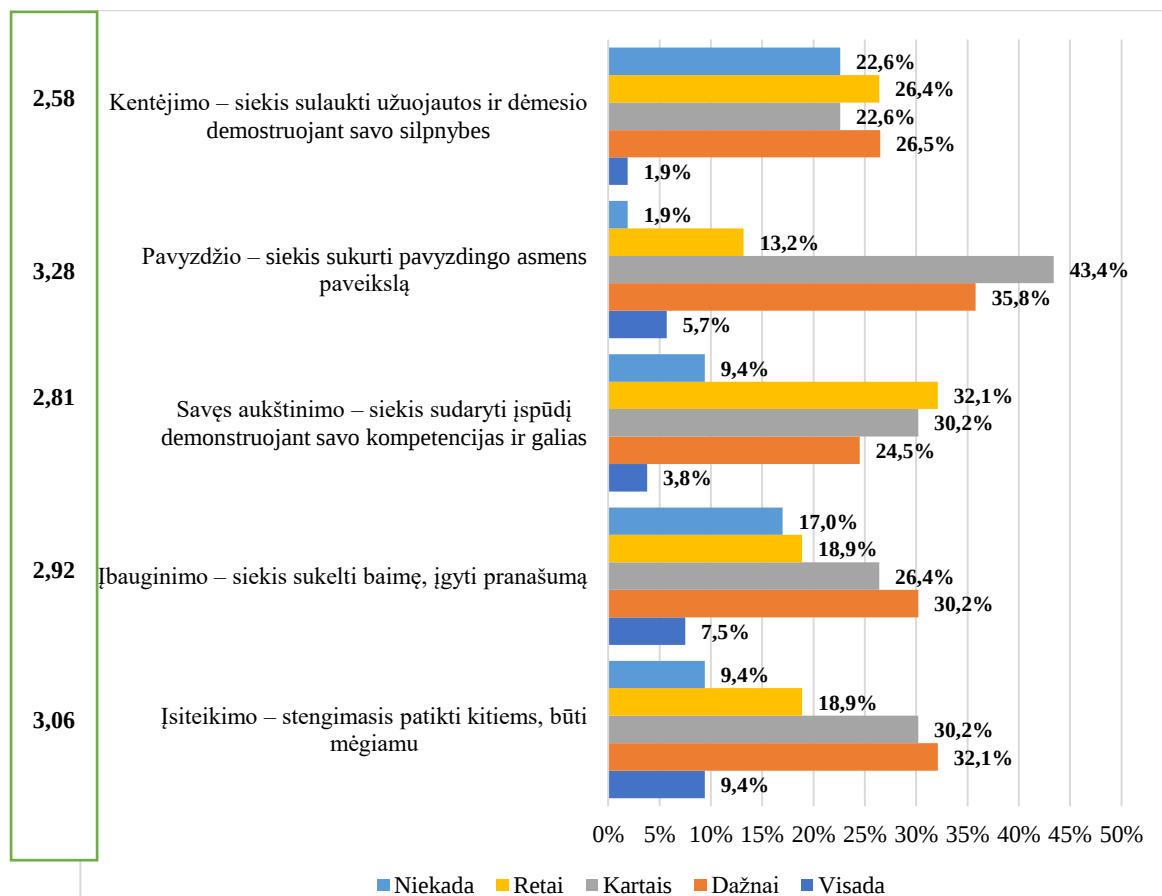

18 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbo įvaizdį žiniasklaidoje

Vertindami tuos pačius žiniasklaidos šaltinius, tyrime dalyvavę socialiniai darbuotojai nurodė, kad pozityviausiai socialinis darbas pateikiamas radijo laidose ($M = 3,32$), taip pat – žurnaluose ($M = 3,23$) ir internetiniuose portaluose ($M = 3,17$). Blogiausią išpūdį apie socialinį darbą palieka pranešimai socialiniuose tinkluose ($M = 2,89$) ir televizijoje ($M = 2,96$).

Atsižvelgiant į tai, kad socialiniai tinklai ir televizija socialinių darbuotojų tarpe yra ypač dažnai naudojami žiniasklaidos šaltiniai, galima teigti, dažniau nei kitus pateikiamas neigiamas socialinio darbuotojo įvaizdis gali sukelti neigiamų išgyvenimų ir nusivylimą savo profesija. Vertinant tyrimo dalyvių nuomonę apie internetiniuose portaluose pateikiamą socialinio darbuotojo įvaizdį, galima pastebėti išsiskiriančias nuomones: 35,8 proc. respondentų nurodo, kad dažniausiai internetiniai portalai pateikia neigiamą socialinio darbuotojo įvaizdį ir beveik tiek pat (34,0 proc.) respondentų mano, kad internetiniai portalai dažniausiai pateikia teigiamą socialinio darbuotojo paveikslą. Tikėtina, kad tokį nuomonių prieštaravimą gali lemti tiek asmeninis požiūris į pateikiamą informaciją, tiek skirtingi internetiniai portalai, kuriuose lankosi tyrimo dalyviai.

Respondentai nurodė, kokią strategiją, jų nuomone, dažniausiai taiko žiniasklaidos priemonės, formuodamos socialinio darbuotojo įvaizdį (19 pav.)

19 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimo strategiją žiniasklaidoje

Analizuojant tyrimo duomenis išsiskyrė dvi dominuojančios strategijos: pavyzdžio strategija, kai siekiama sukurti pavyzdingo asmens paveikslą ($M = 3,28$) ir įsiteikimo strategija, kai stengiamasi patikti kitiems, būti mėgstamu ($M = 3,06$).

Rečiausiai tyrimo dalyviai nurodė kentėjimo strategiją, kuria siekiama sulaukti dėmesio ir užuojautos demonstruojant savo silpnybes ($M = 2,58$).

Vadinasi, remiantis respondentų teiginiais, dažniausiai žiniasklaidoje pateikiamas socialinio darbuotojo įvaizdis siejamas su pavyzdingu elgesiu, pastangomis būti maloniu kitiems, tačiau neretai susiduriama ir su bauginimo ir savęs aukštinimo vaizdiniais, kurie neigiamai priimami visuomenėje.

Atliekant tyrimą buvo siekiama nustatyti, kokie socialinio darbuotojo vaidmenys vyrauja žiniasklaidoje. 20 pav. pateikti vertinimų vidurkiai.

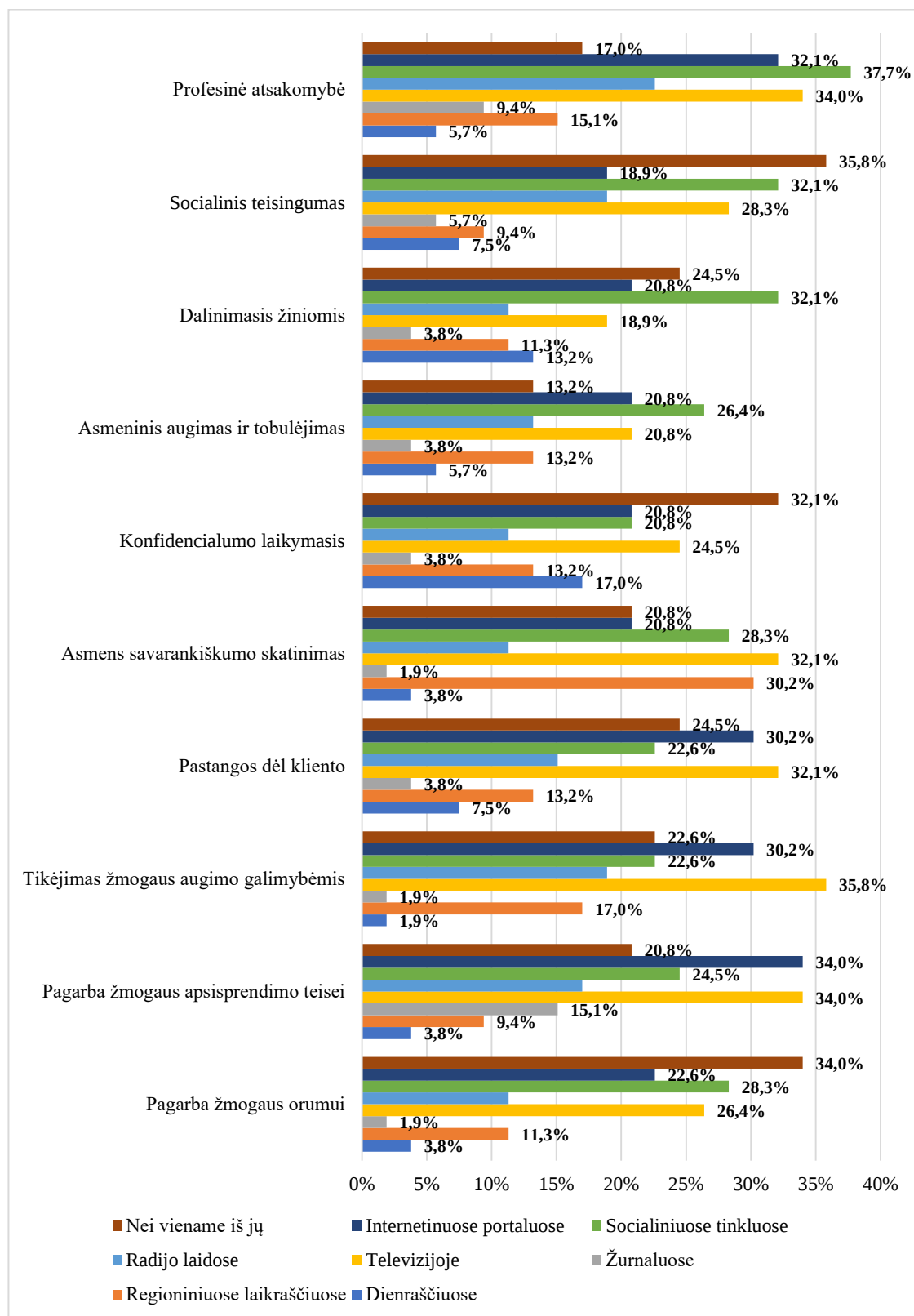

20 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į žiniasklaidoje atskleidžiamus socialinio darbuotojo vaidmenis

Socialinio darbuotojo vaidmenų gausa leidžia jam lanksčiai ir kūrybiškai atlikti savo pareigas. Tyrimo dalyviai ypač išskyrė keletą žiniasklaidoje pateikiamų socialinio darbuotojo vaidmenų. Visų pirma – tai socialinis darbuotojas žiniasklaidoje vaizduojamas kaip tarpininkas ($M = 3,74$). Taip pat jis atsiskleidžia kaip atstovas ($M = 3,66$). Ypač dažnai žiniasklaidoje sutinkamas ir socialinis darbuotojas – koordinatorius, atvejo vadybininkas ($M = 3,40$). Rečiausiai žiniasklaidoje pastebimas socialinio darbuotojo vaidmuo – tai psichologo vaidmuo ($M = 2,81$), bendruomenės planuotojo vaidmuo ($M = 2,85$) ir administratoriaus, įgyvendinančio programas, vaidmuo ($M = 2,85$).

Apibendrinant žiniasklaidoje pateikiamus socialinio darbuotojo vaidmenis, galima pastebėti, kad dažniausiai sutinkami vaidmenys, susiję su pagalbos kitiems teikimu, paslaugumu, tarnavimu, priklausymu nuo kitų. Kur kas rečiau sutinkami vaidmenys, atskleidžiantys socialinio darbuotojo iniciatyvumą ir savarankiškumą. Pažymėtina, kad socialinių vaidmenų suvokimas svarbus profesiniam identitetui ir jo raiškai (Milkintaitė ir Marcinkevičienė, 2013).

Socialinio darbo vertybės sudaro etinį socialinio darbo pagrindą. Skirtingi žiniasklaidos šaltiniai pagal savo pobūdį ir pateikiamos informacijos turinį gali deklaruoti visiškai skirtingas vertybes. Todėl viena iš tyrimo metu pateiktų klausimų grupių buvo skirta detaliam įvertinti kiekvienos žiniasklaidos priemonės kontekste atskleidžiamas socialinio darbo vertybes (žr. 21 pav.).

21 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į skirtinguose žiniasklaidos šaltiniuose atskleidžiamas socialinio darbo vertybes

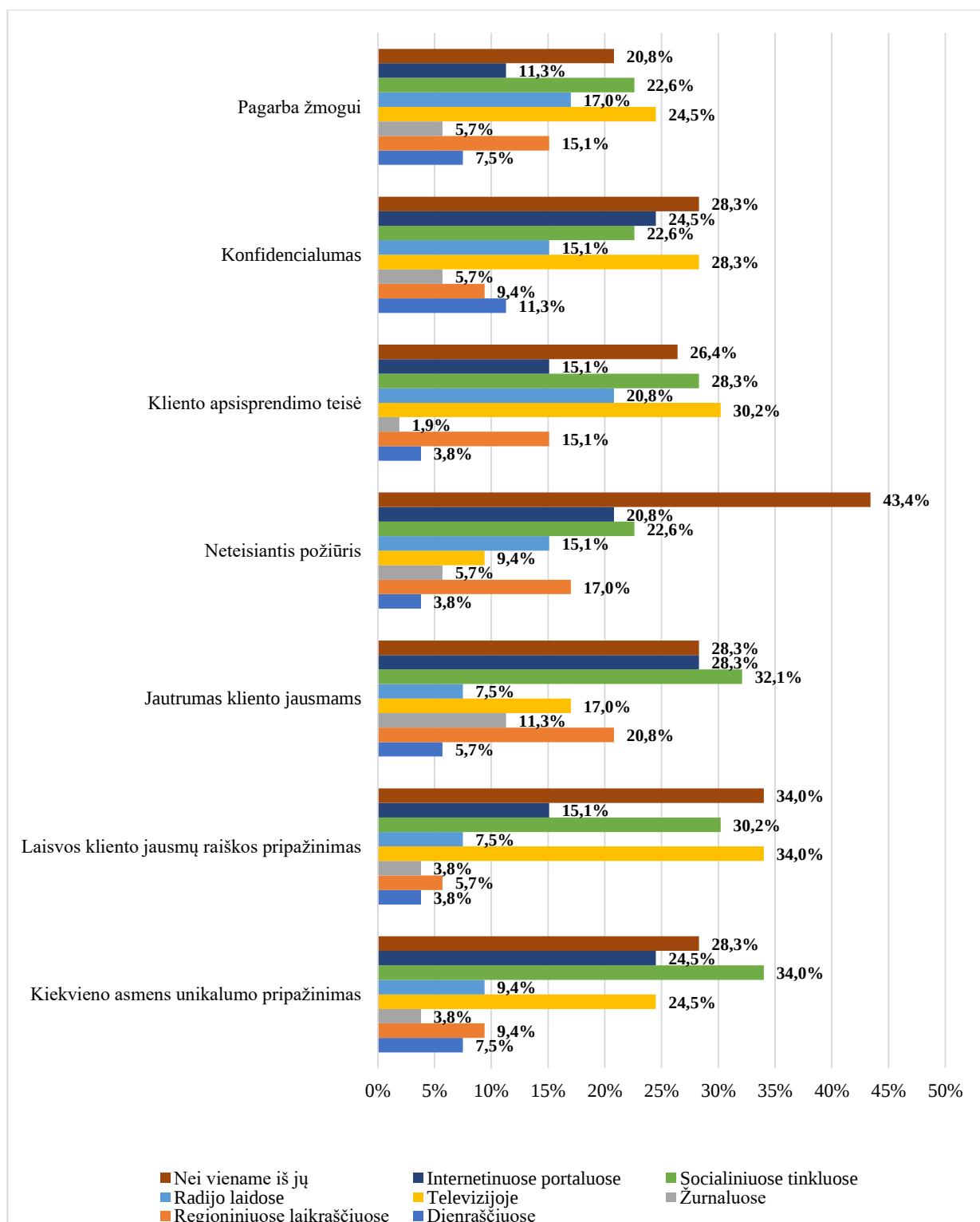
Tyrimė dalyvavę socialiniai darbuotojai įvertino šešiose žiniasklaidos priemonėse perteikiamas socialinio darbo vertybes. Išsiaiškinta, kad:

- Profesinės atsakomybės vertybė stipriausiai atsiskleidžia socialiniuose tinkluose (37,7 proc.), televizijoje (34,0 proc.) ir internetiniuose portaluose (32,1 proc.). Rečiausiai pastebima dienraščiuose (5,7 proc.).
- Socialinio teisingumo vertybė stipriausiai atsiskleidžia socialiniuose tinkluose (32,1 proc.) ir televizijoje (28,3 proc.). Rečiausiai – žurnaluose (5,7 proc.), tačiau daugelis tyrimo dalyvių nurodė, kad ši vertybė neatsiskleidžia nei viename žiniasklaidos šaltinyje.
- Dalinimosi žiniomis vertybė stipriausiai atsiskleidžia socialiniuose tinkluose (32,1 proc.), internetiniuose portaluose (20,8 proc.) ir televizijoje (18,9 proc.). Rečiausiai – žurnaluose (3,8 proc.).
- Asmeninio augimo ir tobulėjimo vertybė stipriausiai atsiskleidžia socialiniuose tinkluose (26,4 proc.), internetiniuose portaluose (20,8 proc.) ir televizijoje (20,8 proc.). Rečiausiai – žurnaluose (3,8 proc.).
- Konfidencialumo laikymosi vertybė stipriausiai atsiskleidžia televizijoje (24,5 proc.), socialiniuose tinkluose (20,8 proc.) ir internetiniuose portaluose (20,8), rečiausiai ji matoma žurnaluose (3,8 proc.), tačiau kaip ir socialinio teisingumo vertybė dažnai neišreiškiama nei vienoje žiniasklaidos priemonėje.
- Asmens savarankiškumo skatinimo vertybė stipriausiai atsiskleidžia televizijoje (32,1 proc.), regioniniuose laikraščiuose (30,2 proc.) ir socialiniuose tinkluose (28,3 proc.). Rečiausiai ši vertybė išreiškiama žurnaluose (1,9 proc.).
- Pastangų dėl kliento vertybė stipriausiai atsiskleidžia televizijoje (32,1 proc.), internetiniuose portaluose (30,2 proc.) ir socialiniuose tinkluose (22,6 proc.), rečiausiai – žurnaluose (3,8 proc.).
- Tikėjimo žmogaus augimo galimybėmis vertybė stipriausiai atsiskleidžia televizijoje (35,8 proc.), socialiniuose tinkluose (22,6 proc.) ir internetiniuose portaluose (30,2 proc.), rečiausiai – žurnaluose (1,9 proc.) ir dienraščiuose (1,9 proc.).
- Pagarbos žmogaus apsisprendimo teisei vertybė stipriausiai atsiskleidžia televizijoje (34,00 proc.) ir internetiniuose portaluose (34,00 proc.), rečiausiai – dienraščiuose (3,8 proc.).
- Pagarbos žmogaus orumui vertybė stipriausiai atsiskleidžia socialiniuose tinkluose (28,3 proc.) ir televizijoje (26,4 proc.), retai – žurnaluose (1,9 proc.). Ypač stipriai išreikšta tyrimo dalyvių nuomonė, kad ši vertybė dažnai neatsispindi nei viename žiniasklaidos šaltinyje.

Apibendrinant bendrus tyrimo duomenų analizės rezultatus, galima teigti, kad socialiniai darbuotojai socialinio darbo vertybių sklaidą dažniausiai pastebi būtent tuose žiniasklaidos kanaluose, kuriais patys labiausiai naudojasi. Tai, kad gana dažnai nurodoma, jog daugelis vertybių nėra būdingos

žiniasklaidai, rodo ne tik žiniasklaidos daromą poveikį socialinio darbuotojo įvaizdžiui, bet ir tam tikrą socialinių darbuotojų požiūrį į žiniasklaidą ir jos deklaruojamas vertybes.

Kaip ir vertybių raiška žiniasklaidoje, taip ir socialinio darbo principų raiška buvo įvertinta atsižvelgiant į skirtingas žiniasklaidos rūšis (22 pav.).

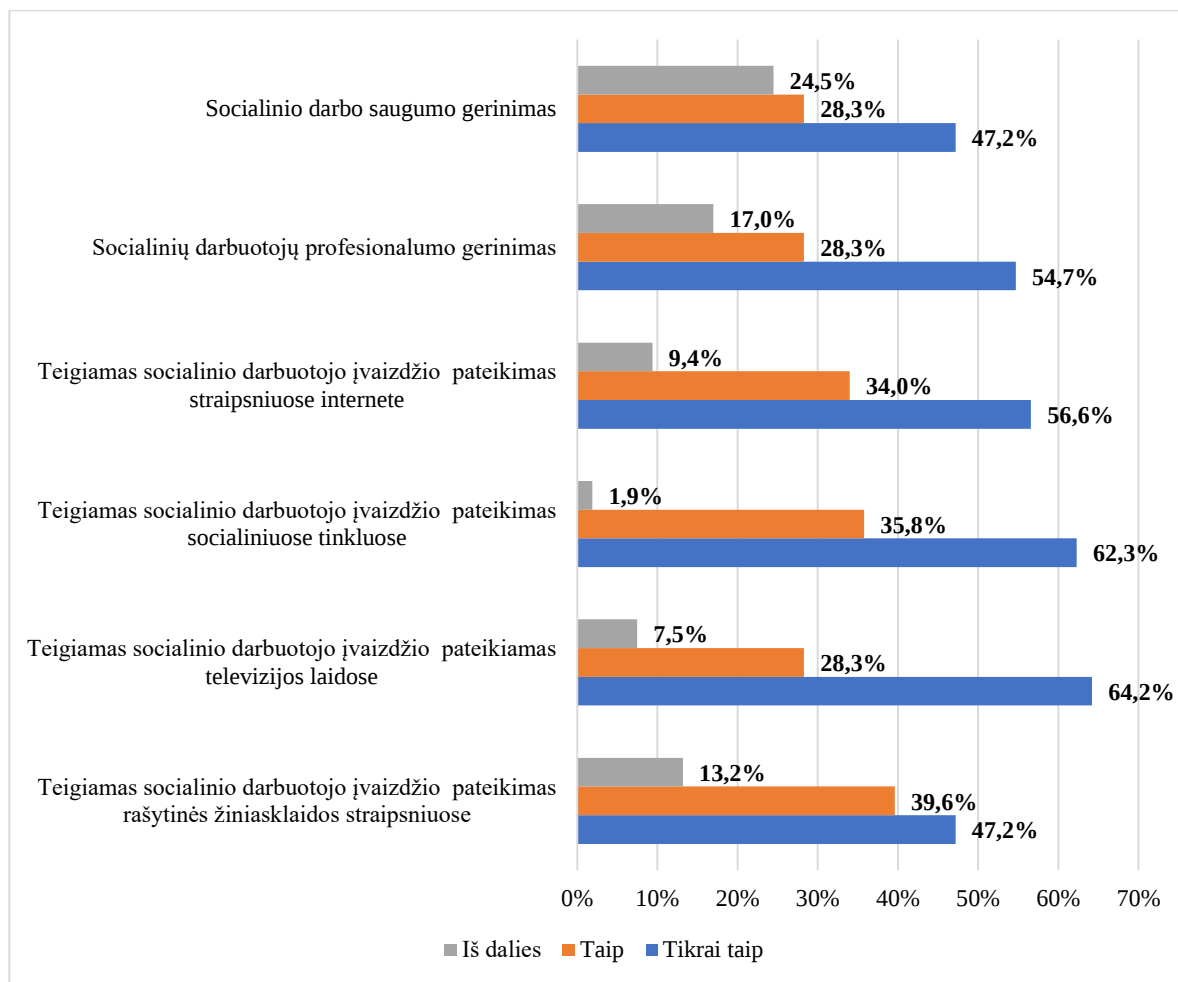
22 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į skirtinguose žiniasklaidos šaltiniuose atskleidžiamus socialinio darbo principus

Tyrimo rezultatų analizė atskleidė, kad socialinių darbuotojų nuomone:

- Pagarbos žmogui principas labiausiai atsiskleidžia televizijoje (28,3 proc.), socialiniuose tinkluose (24,5 proc.) ir radijo laidose (17,0 proc.), rečiausiai – žurnaluose (5,7 proc.).
- Konfidencialumo principas labiausiai atsiskleidžia televizijoje (22,6 proc.), internetiniuose portaluose (24,5 proc.) ir socialiniuose tinkluose (22,6 proc.), rečiausiai – žurnaluose (5,7 proc.).
- Kliento apsisprendimo teisės principas labiausiai atsiskleidžia televizijoje (30,2 proc.), socialiniuose tinkluose (28,3 proc.), rečiausiai – žurnaluose (1,9 proc.) ir dienraščiuose (3,8 proc.).
- Neteisiančio požiūrio principas labiausiai atsiskleidžia socialiniuose tinkluose (22,6 proc.). Vertinant šio principo raišką, pabrėžiama, kad dažniausiai jo nesilaikoma nei vienoje žiniasklaidos priemonėje.
- Jautrumo kliento jausmams principas labiausiai atsiskleidžia socialiniuose tinkluose (32,1 proc.) ir internetiniuose portaluose (28,3 proc.). Retai pastebimas dienraščiuose (5,7 proc.).
- Laisvos kliento jausmų raiškos pripažinimo principas labiausiai atsiskleidžia televizijoje (34,0 proc.) ir socialiniuose tinkluose (30,2 proc.), rečiausiai – žurnaluose (3,8 proc.) ir dienraščiuose (3,8 proc.).
- Kiekvieno asmens unikalumo pripažinimo principas labiausiai atsiskleidžia socialiniuose tinkluose (34,0 proc.) ir televizijoje (24,5 proc.), rečiausiai – žurnaluose (3,8 proc.).

Apibendrinant socialinių darbuotojų nuomonę apie socialinio darbo principų raišką skirtinguose žiniasklaidos šaltiniuose, galima teigti, kad ypač didelę įtaką turi socialiniai tinklai ir televizija, kaip terpė, kurioje dažniausiai galima pastebėti teigiamą socialinio darbo principų sklaidą. Maža reikšmė teikiama spaudai: žurnalams ir dienraščiams. Kiek palankiau vertinama regioninė spauda. Ypač žiniasklaidoje trūksta neteisiančio požiūrio, laisvos asmens jausmų raiškos ir kiekvieno asmens unikalumo pripažinimo.

Paskutiniuju tyrimo metu jo dalyviams pateiktu klausimu buvo siekiama išsiaiškinti, kokias socialinio darbuotojo profesinio įvaizdžio gerinimo galimybes mato jie patys, kaip savo srities atstovai (23 pav.)

23 pav. Tyrimo dalyvių požiūris į socialinio darbo įvaizdžio gerinimo galimybes

Respondentai įvertino šešias galimas priemones, skirtas socialinio darbuotojo profesinio įvaizdžio gerinimui visuomenėje. Palankiausiai tyrimo dalyviai įvertino teigiamo socialinio darbuotojo įvaizdžio pateikimą televizijos laidose (tikrai taip – 64,2 proc.). Taip pat aukštai įvertintas teigiamo socialinio darbuotojo įvaizdžio pateikimas socialiniuose tinkluose (tikrai taip – 62,3 proc.) ir teigiamo socialinio darbuotojo įvaizdžio pateikimas straipsniuose internete (tikrai taip – 56,6 proc.). Mažiausia pritarimo sulaukė socialinio darbo saugumo gerinimas (tikrai taip – 47,2 proc.) ir teigiamo socialinio darbuotojo įvaizdžio pateikimas rašytiniuose straipsniuose (tikrai taip – 47,2 proc.).

Galima teigti, kad palankiausiai įvertintos teigiamo socialinio darbuotojo įvaizdžio gerinimo galimybės, susijusios su socialiniams darbuotojams geriausiai pažįstamomis žiniasklaidos priemonėmis ir teigiamos informacijos apie socialinį darbuotoją sklaida jose.

Atliekant gilesnę duomenų analizę pagal sociodemografinius kriterijus, atsakymų skirtumai buvo lyginami atsižvelgiant į tyrimo dalyvių amžiaus grupę, darbo stažą, kvalifikaciją. Pagal atstovaujamą socialinio darbo sritį duomenys nebuvo analizuojami dėl pernelyg netolygaus tyrimo

dalyvių pasiskirstymo, akivaizdžiai dominuojant vienai respondentų grupei. Skirtumai laikomi reikšmingais, kai $p < 0,05$.

Tyrimo dalyvių požiūrių skirtumai atsižvelgiant į amžiaus grupę pateikti 2 lentelėje.

2 lentelė. Tyrimo dalyvių požiūrių skirtumai atsižvelgiant į amžiaus grupę

Klausimai ir jų grupės	Amžiaus grupė					
	21-30 m.	31-40 m.	41-50 m.	51-60 m.	60 m. ir daugiau	Reikšmingumas p
Rangų vidurkiai pagal amžiaus grupę*						
Socialinio darbuotojo vaidmenys žiniasklaidoje						
Paslaugos teikėjas	22,50	35,10	19,38	42,17	4,00	0,001
Įgalintojas, padedantis atrasti savo stiprybes	25,23	31,90	19,91	42,25	2,00	0,005
Informacijos teikėjas	25,43	29,47	21,94	42,17	3,50	0,021
Socialinio darbo vertybių sklaida skirtinguose žiniasklaidos šaltiniuose						
Tikėjimas žmogaus augimo galimybėmis (regioninė žiniasklaida)	26,03	22,50	27,47	40,17	22,50	0,008

*- remiantis Kruskal-Wallis H kriterijumi lyginant daugiau nei dvi nepriklausomas imtis

Statistiškai reikšmingi skirtumai atsižvelgiant į jų amžiaus grupę nustatyti vertinant tyrimo dalyvių atsakymus nurodant socialinio darbuotojo vaidmenis, atskleidžiamus žiniasklaidoje ir socialinio darbo vertybių sklaidą skirtinguose žiniasklaidos šaltiniuose.

Skirtingai įvertinti trys socialinio darbuotojo vaidmenys: socialinio darbuotojo kaip paslaugos teikėjo ($p < 0,001$), įgalintojo, padedančio atrasti savo stiprybes ($p < 0,005$) ir informacijos teikėjo ($p < 0,021$). Šių vaidmenų raišką žiniasklaidoje dažniau pabrėžė tyrime dalyvavę socialiniai darbuotojai, priklausantys 51-60 m. amžiaus grupei. Būtent šiai grupei priklausantys respondentai dažniau nurodė tikėjimo žmogaus augimo galimybėmis vertybės raišką regioninėje žiniasklaidoje ($p < 0,008$). Galima teigti, kad dalies socialinio darbuotojo vaidmenų raiškos žiniasklaidoje vertinimas priklauso nuo amžiaus – vyresni socialiniai darbuotojai dažniau pabrėžė šiuos vaidmenis.

Tyrimo dalyvių požiūrių skirtumai atsižvelgiant į darbo stažo trukmę pateikti 3 lentelėje.

3 lentelė. Tyrimo dalyvių požiūrių skirtumai atsižvelgiant į darbo stažo trukmę

Klausimai ir jų grupės	Darbo stažas			
	Iki 5 m.	5-10 m.	11-20 m.	Reikšmingumas p
Rangų vidurkiai pagal darbo stažo trukmę*				
Socialinio darbo vertybių įtaka profesiniam įvaizdžiui				
Kiekvieno žmogaus vertingumo pripažinimas	26,50	36,00	21,39	0,006
Pagarba žmogaus apsisprendimo teisei	23,36	35,00	25,55	0,053
Tikėjimas žmogaus augimo galimybėmis	25,64	35,85	22,45	0,011
Pastangos dėl kliento	25,00	35,23	23,58	0,039
Asmens savarankiškumo skatinimas	20,57	33,96	29,34	0,010
Socialinio darbo principų įtaka profesiniam įvaizdžiui				
Neteisiantis požiūris	22,90	35,85	25,47	0,024
Pagarba žmogui	25,71	34,38	23,37	0,011
Dažniausiai naudojamos žiniasklaidos priemonės				
Dienraščiai	19,74	33,08	30,87	0,015
Socialinio darbuotojo minėjimas žiniasklaidos šaltiniuose				
Radijas	24,38	35,96	23,76	0,034
Socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimo žiniasklaidoje strategija				
Įsiteikimo – stengimasis patikti kitiems, būti mėgiamu	32,62	17,81	27,08	0,019
Įbauginimo – siekis sukelti baimę, įgyti pranašumą	33,07	18,96	25,79	0,026
Socialinio darbuotojo įvaizdžio gerinimo galimybės				
Socialinio darbo saugumo gerinimas	25,19	20,23	33,63	0,026

*- remiantis Kruscal-Wallis H kriterijumi lyginant daugiau nei dvi nepriklausomas imtis

Darbo stažas statistiškai buvo reikšmingas vertinant daugelį klausimų. Visų pirma skirtumai išryškėjo vertinant socialinio darbo vertybių reikšmę socialinio darbuotojo įvaizdžiui. Tyrimo dalyviai skirtingai vertino penkias vertybes: kiekvieno žmogaus vertingumo pripažinimą, pagarbą žmogaus apsisprendimo teisei, tikėjimą žmogaus augimo galimybėmis, pastangas dėl kliento ir asmens savarankiškumo skatinimą. Visas šias vertybes, kaip darančias reikšmingą poveikį teigiamo socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimui, dažniau pabrėžė 5-10 metų darbo stažą turintys respondentai ($p < 0,006$; $0,053$; $0,011$; $0,039$; $0,010$).

Tad pati tyrimo dalyvių grupė ypač išskyrė ir dviejų socialinio darbo principų (neteisiančio požiūrio ir pagarbos žmogui) svarbą teigiamo socialinio darbuotojo profesinio įvaizdžio formavimui. Nustatyta, kad tyrimo dalyviai, turintys 5-10 m. trukmės socialinio darbo stažą dažniau skaito dienraščius nei kitos tyrimo dalyvių grupės ($p < 0,015$). Taip pat jie dažniau manė, kad socialinio darbo klausimai dažnai minimi radijo laidose ($p < 0,034$).

Kiek kitokia nuomonė buvo būdinga trumpą, iki 5-erių metų darbo stažą turintiems tyrimo dalyviams. Jie dažniau nei kiti tyrimo dalyviai pabrėžė, kad žiniasklaidoje taikomos šios socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimo strategijos: įsiteikimo strategija (stengimasis patikti kitiems, būti mėgiamu) ($p < 0,019$) ir įbauginimo strategija (siekis sukelti baimę, įgyti pranašumą) ($p < 0,026$). Toks prieštarų ir nepatrauklių strategijų derinys gali formuoti pataikūniško ir besistengiančio dominuoti asmens įvaizdį. Ilgesnį (11-20 m.) darbo stažą turintys tyrimo dalyviai dažniau nurodė, kad socialinio darbuotojo profesinio įvaizdžio gerinimui svarbus socialinio darbo saugumo gerinimas. Galima daryti prielaidą, kad ilga darbo stažo trukmė skatina susimąstyti apie socialinį saugumą ir jo svarbą darbe.

Tyrimo dalyvavusių socialinių darbuotojų požiūrių skirtumai atsižvelgiant į kvalifikacinį laipsnį pateikti 4 lentelėje.

4 lentelė. Tyrimo dalyvių požiūrių skirtumai atsižvelgiant į kvalifikacinį laipsnį

Klausimai ir jų grupės	Kvalifikacinis laipsnis			
	Profesinis bakalauro	Bakalauro	Magistras	Reikšmingumas p
Rangų vidurkiai pagal kvalifikacinį laipsnį*				
Socialinio darbo vertybių įtaka socialinio darbuotojo įvaizdžiui				
Pagarba žmogaus apsisprendimo teisei	20,82	31,53	28,93	0,048
Asmens savarankiškumo skatinimas	20,95	30,53	30,18	0,043
Socialinio darbuotojo vaidmenys atskleidžiami žiniasklaidoje				
Mokytojas	19,42	26,90	37,43	0,002
Bendruomenės planuotojas	17,79	30,73	34,18	0,002
Duomenų tvarkytojas, renkantis ir analizuojantis duomenis	20,21	30,90	30,64	0,044

*- remiantis Kruskal-Wallis H kriterijumi lyginant daugiau nei dvi nepriklausomas imtis

Analizės metu išryškėjo skirtumai tarp skirtingą kvalifikacinį laipsnį turinčių tyrimo dalyvių. Nurodant socialinio darbo vertybes, turinčias didžiausią įtaką profesinio įvaizdžio formavimui, bakalauro laipsnį turintys respondentai dažniau pabrėžė pagarbą žmogaus apsisprendimo teisei ($p < 0,048$) ir asmens savarankiškumo skatinimą ($p < 0,043$) kaip vertybes, kurių pripažinimas ir vertinimas svarbus požiūriui į socialinio darbo profesiją. Taip pat išryškėjo skirtumai vertinant

socialinio darbuotojo vaidmenis, atskleidžiamus žiniasklaidoje. Magistro laipsnį turintys tyrimo dalyviai dažniau nurodė, kad žiniasklaidoje socialinis darbuotojas parodomas kaip mokytojas ir bendruomenės planuotojas nei kitos respondentų grupės skatinimą ($p < 0,002$). Pastebėtas dėsningumas, kad toks požiūris stiprėja proporcingai didėjant kvalifikacinio laipsnio lygiui. Taigi, galima teigti, kad išsilavinimas turi įtakos socialinių darbuotojų požiūrio formavimuisi. Taip pat bakalauro laipsnį turintys respondentai dažniau nurodė, kad žiniasklaidoje pateikiamas socialinio darbuotojo kaip duomenų tvarkytojo vaidmuo.

Apibendrinant galima teigti, kad socialinių darbuotojų amžius, darbo stažas ir kvalifikacinis laipsnis turi įtakos jų požiūriui ir pateiktiems vertinimams.

4.2. Socialinio darbuotojo įvaizdžio pateikimas periodinėje spaudoje

Nustatyta, kad šiuos kriterijus atitinkantys straipsniai buvo publikuoti $n=38$ periodiniuose leidiniuose, kurių straipsnių bibliografiniai įrašai pateikiama nacionalinėje periodinių straipsnių duomenų bazėje (žr. 3 priedą). Bendras paieškos metu rastų straipsnių skaičius – $n=71$ (žr. 2 priedą). Dažniausiai kiekviename periodiniame leidinyje per metus publikuotas vienas straipsnis socialinio darbo tema. Išsiskyrė Biržų krašto spauda, kur dviejuose laikraščiuose per metus publikuota net $n=19$ paieškos kriterijus atitinkančių straipsnių. Nustatyta, kad:

- 26,3 proc. leidinių per metus publikuotas daugiau nei vienas straipsnis socialinio darbo tema.
- 73,7 proc. leidinių per metus publikuotas vienas straipsnis socialinio darbo tema.

Taigi, galima konstatuoti, kad tik mažiau nei ketvirtadalyje spaudinių publikuojama daugiau nei vienas straipsnis, susijęs su socialiniu darbu ir socialinio darbuotojo veikla. Periodinių leidinių tarpe dominuoja vietinės reikšmės rajoniniai ir nepriklausomi leidiniai. Taigi, galima teigti, kad straipsniai dažniausiai priklauso regioninei žiniasklaidai. Pastebėta, kad pasitelkus minėtus paieškos kriterijus, nerasta straipsnių respublikinės reikšmės dienraščiuose. Atsižvelgiant į tai, kad socialiniai darbuotojai nurodė, jog spauda nėra jų dažniausiai naudojamas žiniasklaidos šaltinis, tampa akivaizdu, kad sudėtinga pastebėti pranešimus socialinio darbo tema kai jie pasirodo ypač retai. Kai kurie straipsniai yra pasikartojantys, publikuojami keliuose periodiniuose leidiniuose.

Kokybinės straipsnių analizės metu buvo vadovaujamasi indukcine logika nuo bendrųjų sampratų pereinant prie apibendrinimų. Kadangi ypač sudėtinga gauti visų rajonų vietinius laikraščius ir susipažinti su konkrečiais straipsniais bei jų turiniu, analizei pasitelktos straipsnių anotacijos ir reikšminių žodžių sąrašai. Kadangi kai kurie leidiniai turi savo svetaines internete, buvo panaudoti ir pilni straipsnių tekstai. Pilnas sunumeruotas straipsnių sąrašas pateiktas 2 priede.

Vertybinių nuostatų ir su jomis susiję socialinio darbo principai yra kertiniai atskaitos taškai kalbant apie socialinio darbo prasmę ir reikšmę visuomenei. Analizuojant įvairius socialinio darbo aspektus atskleidžiančius straipsnius, pagal straipsnių turinį atspindinčius aprašymus buvo išskirta, kokios vertybės deklaruojamos žiniasklaidoje.

23 pav. Socialinio darbo vertybių raiška žiniasklaidoje

Analizuojant straipsnių anotacijas, išryškėjo keletas svarbiausių vertybinių nuostatų, būdingų socialiniam darbui. Straipsniuose pavyko išskirti aštuonias vertybes: pagarbą, orumą, žmogaus vertingumą, pastangas dėl kliento, asmens savarankiškumo skatinimą, dalinimąsi žiniomis, asmeninį augimą ir tobulėjimą bei profesinę atsakomybę. Kiekybinio tyrimo metu išryškėjo, kad socialinių darbuotojų nuomone socialinio darbo įvaizdžio stiprinimui svarbiausios šios vertybės: konfidencialumo laikymasis, pagarba žmogaus orumui ir asmens savarankiškumo skatinimas. Pabrėžiamas ne žmogaus vertės suvokimas, bet ir žmogiškojo orumo išsaugojimas:

„...ji kalba ne apie save, savo tikslus, siekius, o apie žmogų, kuriam ateinama padėti. Ne tik apie saugų ir šiltą jo prieglobstį, sotaus maisto lėkštę, bet apie pamatinius asmenybės bruožus: žmogiškąjį orumą, pagarbą sau ir aplinkiniams, gebėjimą reikšti savo mintis, emocijas, ne tik žodžiais, bet ir kūryba““ [64].

Straipsnio herojė išsamiai apibūdina, kas tai yra orumas:

„Tas orumas prasideda nuo daugelio mažų dalykų: teisės į asmens dokumentus, mokymosi pasirūpinti asmens higiena, gyvenimo gražioje, tvarkingoje aplinkoje, bandymų pasikloti lovą, susitvarkyti kambarį. Nebe slėpimosi nuo visuomenės, o dalyvavimo jos šventėse, renginiuose. Nuo

kūrybos, kuri tampa ne tik būdu išreikšti susikaupusias emocijas, bet su kiekvienu gražesniu kūrinėliu, su kiekviena paroda, diplomu liudija žmogiškąją vertę.“ [64].

Ši samprata atskleidžiama kaip savarankiškumo ir autonomiškumo dermė, kasdienių asmens gebėjimų panaudojimas, aktyvus dalyvavimas, drąsa ir saviraiškos galimybės.

Straipsniuose dažnai minimas žmogaus vertingumas, pabrėžiant vaikų teisių apsaugą, socialinio darbuotojo meilę žmogui, kuriuo rūpinamasi, dėmesingumą jam. Socialinio darbuotojo dienos proga publikuotame J. Banionienės straipsnyje „Darbas, kur svarbiausia – meilė žmogui“ pristatoma socialinė darbuotoja, kuri išmėgino įvairias profesijas, kol atrado save socialiniame darbe, galimybeje bendrauti su žmonėmis ir jiems padėti:

„Šios profesijos pamatas – žmonių meilė. Tai pabrėžė ir Kupiškio socialinių paslaugų centro socialinė darbuotoja Danguolė Brikiienė, kurią šventės proga pakvietėme pasikalbėti“ [46].

Visa tai atsispindi ir pastangose dėl klientų, įdedamose į kiekvieną socialinio darbuotojo atliekamą veiksmą ir priimamą sprendimą:

„Daugiau nei dvidešimt metų dirbu socialinį darbą. Dirbant tokį darbą tenka nuolat gyventi kitų problemomis“ [2].

Nors mokslinėje literatūroje nurodoma, kad profesinis identitetas formuojasi nuo profesinių studijų pradžios (Žydzūnaitė ir Crisafulli, 2012), tačiau daugelyje analizuojamų straipsnių galima pastebėti, kad jų herojės prisipažįsta atradusios save socialiniame darbe ne iš karto. Tokio tipo profesinį identitetą galima įvardinti kaip pasiektą identitetą, pasižymintį aukštu tyrinėjimo ir įsipareigojimo lygmeniu (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017). Daugelio galimybių išmėginimas, svarstymas leidžia pasitikėti savo priimtu sprendimu. Taigi, tokios žiniasklaidoje pateiktos savęs atradimo profesiniame pasirinkime sėkmės istorijos apibūdina socialinius darbuotojus kaip sąmoningus asmenis, atradusius savo pašaukimą:

„Kas suskaičiuos socialinių darbuotojų indėlį į žmonių gyvenimus? Nei valandomis, nei įkainiais niekas neįvertins to, ką žmogus duoda kitam žmogui. Niekas nepakeis žmogui žmogaus: nei robotai, nei programos“ [28]. Šiame sakinyje sutalpinta visa socialinio darbo vertybių gausa, įprasminanti rūpinimąsi žmogumi, jo pripažinimą ir priėmimą, suteikiant jam galimybes išlikti savimi ir oriai gyventi, pakilti iš nesėkmių bedugnės. Šioje citatoje galima išvelgti ir asmens savarankiškumo skatinimą, kuris taip pat išryškėjo, kaip vien svarbiausių vertybių, atskleidžiamų regioninėje spaudoje, publikacijose apie socialinį darbą ir socialinių darbuotojų veiklą.

Asmens savarankiškumo skatinimas atskleidžiamas per savarankiško gyvenimo namų steigimo ir juose teikiamų paslaugų apibūdinimą:

„Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namuose jau kelerius metus plečiasi socialinio darbo kryptys, keičiasi profilis, yra septyni skyriai <...> paslaugos teikiamos daugiau negu šimtui Molėtų rajono gyventojų - ir vaikų, ir suaugusiųjų“ [14].

Šių namų steigimas siejamas su neįgalių asmenų savarankiškumo skatinimo strategija, kuria numatyta leisti neįgaliams asmenims integruotis į visuomenę, skatinti jų įsitraukimą ir savarankiškumą, mažinti gyvenančiųjų globos namuose skaičių. Buvusių vaikų namų profilio keitimas į savarankiško gyvenimo namus atspindi savarankiškumo skatinimo idėjas socialiniame darbe. Savarankiškumo skatinimą atspindi ir socialinių darbuotojų organizuojamos kūrybinės veiklos skatinančios neįgaliųjų saviraišką ir pasitikėjimą savimi:

„Kalėdinę atributiką gaminti jaunuoliai pradėjo dar spalio pradžioje. Pirmiausia buvo pagaminami dekoratyviniai burbulai. Įspūdingo grožio kalėdiniai žaisliukai buvo kurti pačių centro lankytojų rankomis. Darius pasakojo, kad reikėjo labai daug kruopštumo kuriant žaisliukus“ [6].

Kūrybiškumo elementai aptinkami aukščiau aptartoje orumo sampratoje. Ypač pabrėžiama, kad savarankiškumas daugeliu atvejų priklauso ir nuo socialinio darbuotojo požiūrio:

„Labai svarbu nepadaryti už žmogų to, ką jis pats gali pasidaryti, svarbu nors šiek tiek žmogų įgalinti. Mūsų susitikimo metu ir aptariame visas detales, sudėliojame pagalbos planą pagal specialų paslaugų paketą“, – aiškina V. Kazlovienė“ [64].

Todėl asmeninės socialinio darbuotojo vertybės yra glaudžiai susijusios su jo profesinėmis vertybėmis. Neišvengiamai būtina jų darna, sutapimas, nekeliantis socialiniam darbuotojui vidinių prieštaravimų, leidžiantis atsiskleisti jo vidiniam pasauliui, sutampančiam su profesiniais tikslais.

Kiekybinio tyrimo metu dalinimosi žiniomis vertybė buvo nurodyta kaip mažiausiai reikšminga, tačiau ji išryškėjo žiniasklaidoje. Dviejuose skirtinguose leidiniuose pakartotas straipsnis apie emigrantę, dirbančią su neįgaliaisiais [34, 38]. Straipsnyje dalinamasi mintimis apie šokio terapiją:

"Aš ateinu į pirmąjį užsiėmimą, o mano šokėja nenori judėti. Aš bandau kelti jos rankas – ji nekelia... Vadinasi, aš turiu atrasti būdą (manęs šito studijose niekas nemokė), kaip motyvuoti ją judėti" [38]. Šokio integravimas į socialinio darbo sritį atskleidžia asmens savarankiškumo skatinimo metodų įvairovę, socialinio darbo lankstumą ir galimybę dalintis savo patirtimi su kitais. Aptartuoju atveju – su neįgaliaisiais, o publikuoto straipsnio kontekste – su visa visuomene, siekiant skleisti žinią apie netradicinio neįgaliųjų ugdymo galimybes ir jo reikšmę. Gebėjimas dalintis žiniomis spaudoje atsiskleidė ir per komunikavimą tarp socialinių darbuotojų. Dalinimasis yra abipusis – mokėjimas priimti kitų patirtį ir ją pasinaudoti bei nesavanaudiškai padėti kitiems, dalintis tuo, kas įgyta, patirta. Šiuo pagrindu, kaip įrodo straipsnių turinys, gimsta nauji sėkmingi projektai:

„Sistemą pradėjome kurti patys, ligi tol turėję tik knygine patirtį: skaitėme, domėjomės, kaip dirbama užsienio šalyje. Vertingų žinių iš komandiruotės užsienyje mums parvežė pirmoji įstaigos direktorė Stanislava Ruokienė“, – prisiminė B. Viskontienė“ [47]. Dalinimasis žiniomis padeda nekartoti klaidų, greičiau ir sklandžiau įgyvendinti numatytus projektus.

Ieškant informacijos, dirbant, kaupiant patirtį vyksta asmeninis tobulėjimas, kurio siekimas taip pat yra laikomas vertybe:

„Radviliškio parapijos bendruomenės socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos (atvejo vadybininkės) Toma Tučkiekė, Raimonda Varanavičienė, Ernesta Šmitienė, Daiva Kriščiūnienė ir Reda Daugirdienė organizavo dar vieną diskusiją „Atvejo vadybininko vaidmuo pagalbos šeimai procese“ [32]. Straipsnyje aprašytas epizodas iliustruoja iš karto dviejų vertybių raišką – dalinimąsi žiniomis ir asmeninio augimo, tobulinimosi galimybes, išklausant pranešimus.

Svarbi socialinio darbo vertybė – tai profesinis atsakingumas. Beveik kiekviename straipsnyje galima rasti patvirtinimų apie socialinio darbuotojo pareigingumą, atsakingumą, tačiau vienas iš ryškiausių akcentų – tai socialinių darbuotojų apdovanojimas už jų nuopelnus, aprašomas žiniasklaidoje:

„Prienų rajono savivaldybėje kasmet vykstantis geriausio socialinio darbuotojo konkursas ir šiais metais pakvietė įstaigas atkreipti dėmesį į profesionalius, savo darbui atsidavusius ir atsakingus socialinius darbuotojus“ [48]. Socialiniai darbuotojai lyginami su angelais sargais ir pabrėžiama, kad jie visuomet išgirsta apie klientų problemas ir skuba į pagalbą:

„Pagrindinis atvejų vadybininkų uždavinys užtikrinti šeimų sveikatą, teisingą vaikų auklėjimą ir paskatinti tėvus būti socialiais atsakingais už save ir savo atžalas <...> Apie darbo krūvį ir tenkančią atsakomybę buvo kalbama su dvejomis atvejo vadybininkėmis Vilma Sutkaitiene ir Ramina Orintiene. Pokalbyje aktyviai dalyvavo ir Centro direktorė Vilma Bielskienė“ [65]. Atsakingas požiūris į klientų problemas, greitas reagavimas, dėmesingumas yra svarbūs kuriant socialinio darbuotojo įvaizdį žiniasklaidoje.

24 pav. pateikiamos žiniasklaidos šaltiniuose apibūdinamos socialinio darbuotojo veiklos sritys ir su jomis susijusios teikiamos paslaugos klientams.

24 pav. Socialinio darbuotojo veiklos sritys žiniasklaidoje

Straipsniuose ypač dažnai pasakojama apie socialinių darbuotojų įsitraukimą į įvairaus pobūdžio paramos teikimo organizavimą. Dažnai socialiniai darbuotojai vaizduojami kaip tarpininkai, į kuriuos kreipiamasi, kad teikiama pagalba pasiektų tikslinius paramos gavėjus. Taigi, šiuo atveju atsiskleidžia ne tik socialinių darbuotojų veiklos pobūdis, bet ir jos metu atliekami vaidmenys:

„Socialiniams darbuotojams ir namų vadovei J. Paukštienei nuolatos teko būti ir nuodėmklausiais, ir psichologais, ir mediatoriais. Rasti kelią į kiekvieno širdį, ieškoti raktų ir būdų pakeisti kiekvieno gyventojų likimą“ [64]. Kalbant apie socialinio darbuotojo vaidmenis, jie ypač aiškiai atspindimi viename iš straipsnių. Šio straipsnio pavadinime teigiama, kad:

„Socialinis darbuotojas – tai keturi viename: gydytojas, mokytojas, psichologas ir teisininkas“ [50]. Straipsnyje aprašomas pokalbis su specialiuųjų socialinės globos namų vadovais, kurie minint socialinio darbuotojo dieną kalba apie jo atliekamą darbą ir jo reikšmę.

Taip pat aprašoma socialinių darbuotojų teikiama pagalba įvairioms tikslinėms paslaugų gavėjų grupėms: vaikams, šeimoms, neįgaliesiems. Straipsniuose apie pagalbos teikimą socialinis darbuotojas apibūdinamas, kaip patikimas, atsakingas, padedantis, kartais – kūrybinga ir jautrus asmuo [38, 68]. Skirtingai nei paramos dalinimo ir rinkimo organizavime, labiau pabrėžiamas paties socialinio darbuotojo iniciatyvumas, kūrybiškumas, gebėjimas organizuoti veiklas:

„Dar praėjusių metų gruodžio pabaigoje I. Kaupaitė atsiėmė Jaunimo apdovanojimų statulėlę už centro iniciatyvą „Solidarumo kava“. Tai dar 2019 metais startavęs Jaunuolių dienos

centro unikalus projektas. Susibūrusi penkių aktyvių, protinę negalią turinčių jaunuolių komanda ne tik kviečia apsilankyti „Solidarumo kavinėje“ bet ir dalyvauja įvairiuose renginiuose“ [68]. Daug dėmesio skiriama aktualioms laikmečio temoms. Pasakojant apie vaikų globą, pabrėžiama ir pačios socialinės darbuotojos iniciatyva, gailestingumas, jautrumas, atsakomybė ir rodomas teigiamas pavyzdys:

„L. Stanianskienė atkreipė dėmesį į vienuolikametį Armandą, kurio niekada niekas nepaimdavo atostogoms ir šventėms. Joniškio seniūnijoje socialine darbuotoja dirbanti moteris sako visada norėjusi didelės šeimos. Pradžioje šeimos nariams pasiūliusi retkarčiais pasiimti mažąjį globotinį, laikui bėgant suprato, kad norėtų vaiką globoti“ [58].

Pristatant paslaugas šeimai, spaudoje pateikiama socialiniams darbuotojams skirta metodinė informacija apie atvejo vadybą ir kitų paslaugų teikimą:

„Spalio 12 d. Radviliškio parapijos bendruomenės socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos (atvejo vadybininkės) Toma Tučkienė, Raimonda Varanavičienė, Ernesta Šmitienė, Daiva Kriščiūnienė ir Reda Daugirdienė organizavo diskusiją „Atvejo vadybininko vaidmuo pagalbos šeimai procese“. Diskusija vyko šeimoms, kurioms taikomas atvejo vadybos procesas. Spalio 13 d. RPBSPC socialinės darbuotojos (darbui su šeimomis) Jolanta Meleškienė, Rūta Šimkutė, Virginija Poškuvienė pakvietė socialines darbuotojas (atvejo vadybininkes) pratęsti diskusijų ciklą Grinkiškio, Šiaulėnų ir Šaukoto seniūnijose gyvenančioms šeimoms“ [32]. Išsamiai aprašytas metodinis socialinių darbuotojų pasitarimas, siekiant tobulinti kompleksinių paslaugų šeimai teikimą. Taip pat pristatoma nauja šeimos centro, teikiančio kompleksines paslaugas šeimoms, vadovė:

„kaip įsivaizduoja darbų pradžią, pasakojo D. Račkauskienė ir pabrėžė, kad kol kas rajone socialinių darbuotojų netrūksta, bet daugėja šeimų, kurioms reikia jų pagalbos“ [31]. Ši informacija suteikia mažai žinių apie pačius socialinius darbuotojus, tačiau padeda suprasti jų atliekamo darbo turinį. Pristatant vadovę plačiai prašoma centro veikla ir naujos vadovės motyvacija siekti, kad šeimos gautų kuo kokybiškesnes paslaugas.

Net keletas straipsnių socialinio darbo kontekste pasakoja ir apie savanorystę. Šioje srityje įprastai dirba savanoriai, norintys realizuoti savo troškimą padėti kitiems, atrasti savo stiprybes, geriau pažinti savo asmenybę [11, 25, 51, 57]. Neretai būtent nuo savanorystės prasideda kelias į socialinį darbą:

„Telšių jaunimo centro buvusių lankytoją tapusia savanore Ugnę, jos darbą, veiklą, vadovavimą tarptautiniam projektui, kuriame sudaromos galimybės mokytis anglų kalbos“ [25]. Gilesnė pažintis su profesija paskatina ją domėtis, išmėginti savo jėgas ir susieti gyvenimą su socialinio darbo metu teikiama pagalba kitiems.

Daugelyje straipsnių pabrėžiama naujai teikiama pavėžėjimo paslauga, tačiau šiuose straipsniuose, pateiktuose žiniasklaidos šaltiniuose, apsiribojama vartotojų informavimu apie naujas paslaugas, neskiriant dėmesio socialinio darbuotojo įvaizdžiui, jo charakterizavimui:

„Biržų rajono savivaldybės taryba planuoja keisti specialiojo transporto paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos aprašą. Numatyta daugiau apmokamų paslaugų. Viena iš jų – gyventojų parvežimas į Biržus iš kitų miestų gydymo įstaigų“ [5].

Papildomai teikiamos ir maisto atvežimo paslaugos: *„Biržų rajono seniūnijos rūpinasi maisto nepasiturintiems pristatymu į namus. Ieškoma patalpų Biržų mieste, kuriose būtų dalinami „Maisto banko“ produktai“* [24]. Taigi, socialinis darbas atsiskleidžia kaip veikla, kurios dėka socialiai pažeidžiamų grupėms priklausantys asmenys gali gauti pačią būtiniausią pagalbą. Teikiant šią pagalbą užtikrinama socialinė lygybė ir pagerinama socialinio darbo klientų gyvenimo kokybė.

Be jau aptartų veiklos sričių, žiniasklaidoje aprašomos asistento paslaugos:

„Vyriausioji specialistė Simona Gudienė informavo apie vykdomą asmeninės pagalbos ir asmeninio asistento programą“ [7]. Asmeninio asistento paslauga yra pakankamai nauja ir straipsniuose siekiama supažindinti visuomenę su šios paslaugos specifika ir jos skyrimo sąlygomis.

Socialinės pagalbos organizavimo metu gali būti teikiamos ir užimtumo gerinimo paslaugos:

„Ukmergės rajono savivaldybės tarybai tvirtinti teikiama Ukmergės rajono savivaldybės 2021 metų Užimtumo didinimo programa“ [70]. Šioje srityje taip pat skiriamas tam tikras vaidmuo socialiniams darbuotojams, kurie organizuoja darbinių gebėjimų ugdymo užsiėmimus, taip padėdami neįgaliesiems gerinti savo darbinius gebėjimus.

Gana gausiai aprašomas socialinių darbuotojų dalyvavimas organizuojant įvairias pagalbos akcijas, vykstančias visoje Lietuvoje:

„Šalies mastu vyksta akcija „Vaikų svajonės“ (vadovė Rasa Statulevičienė), kurios metu stengiamasi išpildyti nepasiturinčių šeimų vaikų svajones. Biržų socialinių paslaugų centro darbuotojai atrenka rajono šeimas, kuriose yra socialiai remtinų vaikų. Kalėdines dovanėles gaus 79 vaikai“ [9].

„... vyksta akcija, kurios metu stengiamasi išpildyti nepasiturinčių šeimų vaikų svajones. Biržų socialinių paslaugų centro darbuotojai padeda dovanėles pristatyti rajono vaikams“ [20].

Simbolinis dalyvavimas respublikinėse akcijose didina socialinio darbuotojo profesijos žinomumą, pabrėžia jų visuomeniškumą, bendruomeniškumą.

Taip pat organizuojamas pagalbos ir labdaros teikimas didžiųjų švenčių proga:

„Kalėdines dovanas iš Švedijos kartu su komandos nariais paruošė kunigė Walla Carlsson. Akcijos partnerio – Biržų pagalbos centro – direktorė Regina Židonienė rūpinasi dovanėlių pristatymu vaikų globos namų auklėtiniams, socialiai remtiniams vaikams, Lietuvoje gyvenančių

migrantų vaikams, seneliams ir neįgaliesiems. Dovanas iš Amerikos gaus Biržų pagalbos centro vaikų dienos centrų Biržuose, Papilyje ir Pačeriaukštėje lankytojai“ [19].

„Prienų rajono savivaldybės Socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai laikantis visų karantino reikalavimų išdalino Prienų seniūnijos šeimų vaikučiams saldžias dovanėles. Dovanėlės buvo pristatytos į namus“ [42].

Šv. Kalėdos yra pati didžiausia metų šventė, kurios metu daugelis gali pasijusti vieniši ir nuskriausti. Socialiniai darbuotojai įsitraukia į veiklas, siekdami kompensuoti kai kurių visuomenės narių grupių galimybių ir gerovės trūkumą organizuodami pagalbos gavimą ir dalinimą.

Socialiniai darbuotojai vaizduojami ir kaip pagalbos teikimo organizatoriai ištikus nelaimei:

„Reikalinga pagalba skurdžiai gyvenančiai vienišai biržietei. Jos mažamečiui sūnui dėl ausų defektų reikėtų brangiai kainuojančios operacijos“ [21].

Šuo atveju į pagalbą įtraukiami ne atskiri rėmėjai, o visi visuomenės nariai, norintys ir galintys prisidėti prie pagalbos teikimo.

Socialiniai darbuotojai spaudoje vaizduojami ir kaip socialinių-kūrybinių projektų organizatoriai, inicijuojantys:

„kūrybinį videoprojektų konkursą „Aš keičiu pasaulį“ 9–12 klasių Lietuvos moksleiviams, kurio tikslas – socialinės reklamos filmų kūrimas“ [35].

Kūrybinės veiklos skatina jaunimo įsitraukimą, taip prisidedant prie jų socialinio atsakingumo ir pilietiškumo ugdymo.

Be straipsnių, kurie atspindi teigiamą socialinio darbuotojų įvaizdį, jo pasiaukojimą ir rūpestį, atsakingumą, pagalbą kitiems visuomenės nariams, žiniasklaidoje galima atrasti ir straipsnių, kuriuose pateikiama pakankamai kontroversiška informacija. Tokia istorija galima laikyti net keliuose straipsniuose aprašytą skurstančios senolės istoriją, kuriai pagalbą pradėjo teikti aplinkiniai:

„Vieniša senolė gyvena skurde. Po publikacijos spaudoje gyventojai pagalbą suteikė biržietė Simona Janulienė, verslininkai Audrius Jukna, Arūnas Burbulyš, Almantas Vacelis, Papilio seniūnijos socialinio darbo organizatorė Rita Valbasienė. Senolės gyvenimo būdą kritikuoja Satkūnų kaimo seniūnaitis Audronius Ivaška“ [8,]. Straipsnyje pabrėžiama, kad facebook socialiniame tinkle buvo sukurta grupė, skirta padėti senolei, tačiau neužsimenama apie socialinio darbuotojo indėlį į pagalbos teikimą. Nors senolės gyvenimo būdas ne visuomet buvo pagirtinas, vis tik socialinės pagalbos trūkumas sujaudino visuomenę ir paskatino kritiškai pažvelgti į socialinės pagalbos teikimo organizavimą.

Žiniasklaidoje atsispindi ir laikmečio aktualijos. Pandemijos metu atsiradus reikalavimui užtikrinti klientų saugumą, visiems socialiniams darbuotojams tapo privaloma skiepytis nuo COVID-19. Straipsnyje svarstoma, ar nenoras ir baimė skiepytis netaps darbo netekimo priežastimi:

„Lietuvoje nuo COVID-19 infekcijos pradedami skiepyti globos įstaigų darbuotojai, tačiau maždaug pusė jų skiepytis nesiryžta; prievarta jiems nebus taikoma, nes dėl saviizoliacijos bei infekcijos socialinių darbuotojų trūksta; tačiau ar užsispyrėliai nepraras darbo?“ [71]. Be to, publikacijoje pabrėžiamas saviizoliacijos bei infekcijos plitimo nulemtas socialinių darbuotojų trūkumas.

Kita skandalinga istorija – tai Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus specialistų neatidumo atvejo aprašymas, kai per klaidą buvo išsiųstas kvietimas dėl dalyvavimo Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijos posėdyje, nors moteris jau buvo seniai mirusi:

„Dėl Joniškio rajono savivaldybės Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus specialistų neatidumo Jakiškių kaime gyvenanti E. Davolienė gavo dokumentą, kuriame pranešama, jog Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijos posėdyje bus svarstomas jos globotinės E. Grigaliūnaitės klausimas. Jau prieš metus skyriui buvo pristatyti dokumentai apie moters mirtį, gauta laidotuvių išmoka. Savivaldybės specialistai atsiprašė E. Davolienės ir jos artimųjų dėl šio įvykio“ [60].

Tokių atvejų viešinimas ne tik atskleidžia galimas klaidas, bet ir mažina pasitikėjimą valstybinėse įstaigose dirbančiais socialinio darbo specialistais.

Apibendrinant galima teigti, kad žiniasklaidoje pateiktuose straipsniuose socialinio darbo tema dažniausiai socialinis darbuotojas atvaizduojamas kaip darbštus, atsakingas, jautrus asmuo, besivadovaujantis aukštomis dvasinėmis vertybėmis, pagarba žmogui ir siekiantis padėti kitiems. Tokį apibūdinimą galima sieti su pavyzdžio strategija formuojant įvaizdį žiniasklaidos priemonėmis, kai kuriamas labai doro žmogaus paveikslas (Suslavičius, 2006). Toks paveikslas gali turėti įtakos ir socialinio darbuotojo profesijos įvaizdžiui bei prestižui visuomenėje.

4.3. Diskusija

Įvairiapusė socialinio darbuotojo įvaizdžio žiniasklaidoje analizė atskleidė didelę šiam įvaizdžiui būdingų bruožų įvairovę. Socialinio darbuotojo įvaizdis glaudžiai susijęs su jo paties kaip savo srities profesionalu identitetu (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017). Kiekybinio tyrimo metu atsiskleidė pačių socialinių darbuotojų požiūris į savo profesiją reprezentuojančias sudėtines dalis, tokias kaip socialinio darbo vertybės, principai, vienijantys visą socialinio darbuotojo atliekamą veiklą. Pasak Rimkienės ir Žydžiūnaitės (2013), būtent tam tikrai profesijai priklausančių asmenų grupei būdingos vertybinės nuostatos ir įsitikinimai yra susiję su įvaizdžio formavimu visuomenės akyse.

Susitapatinamas su savo profesija yra svarbus profesijos įvaizdžio suvokimo ir vertinimo veiksnys, kadangi jo pagrindą, pasak mokslininkų, sudaro asmens individualūs bruožai ir

motyvacija (Stanišauskienė ir Urbonienė, 2017; Rimkienė ir Žydžiūnaitė, 2013). Todėl tyrimo metu socialiniai darbuotojai įvertino savo profesinio pasirinkimo tinkamumą. Sprendžiant iš to, kad daugiau nei pusė tyrimo dalyvių savo pasirinkimą vertino teigiamai, tuo tarpu neigiamai vertinusių visiškai nebuvo, galima būtų teigti, kad jų profesinis pasirinkimas buvo ypač sėkmingas. Nepaisant to, ketvirtadalis tyrimo dalyvių manė, kad visuomenėje dažniausiai vyrauja neigiamas požiūris į socialinio darbuotojo profesiją. Galima pasidžiaugti kad teigiami visuomenės požiūrio vertinimai buvo gausesni, tačiau vis tik negalima pamiršti, kad pakankamai didelė socialinių darbuotojų dalis galvoja, jog jų profesija gali turėti visuomenės akyse neigiamų atspalvių. Galima kelti klausimą, kaip tai gali paveikti šių darbuotojų motyvaciją ir emocinę savijautą.

Mokslinėje literatūroje akcentuojamos vertybinės nuostatos, išskiriamos kaip svarbi profesinio įvaizdžio dalis, socialiniams darbuotojams taip pat pasirodė svarbios profesinio įvaizdžio gerinimui. Ypač išskirtas konfidencialumo laikymasis, pagarba žmogaus orumui ir asmens savarankiškumo skatinimas. Šios vertybės tyrimo dalyvių nuomone, labiausiai atskleidžiamos televizijoje, socialiniuose tinkluose, regioniniuose laikraščiuose ir kartais - internetiniuose portaluose. Ypač žemai įvertintas žurnalų, kaip vienos iš žiniasklaidos formų, vaidmuo vykdant šių vertybių sklaidą straipsniuose apie socialinį darbą. 2021 m. publikuotų straipsnių apie socialinį darbą apžvalga parodė, kad spaudoje iš šių ypač svarbių vertybių dažniausiai minimas asmens savarankiškumo skatinimas ir pagarba žmogaus orumui. Konfidencialumui dėmesys nėra skiriamas.

Socialinio darbo vertybes papildė ir socialinio darbo principai, kurie taip pat, pasak tyrime dalyvavusių socialinių darbuotojų, dažniausiai pabrėžiami televizijoje, internetiniuose portaluose ir socialiniuose tinkluose, o rečiausiai – žurnaluose. Kai kurių principų neįmanoma aptikti nei vienoje žiniasklaidos priemonėje, rašant apie socialinį darbą šie principai nėra akcentuojami. Ypač pasigendama neteisiančio požiūrio principo. Tikėtina, kad tam gali turėti įtakos šiuolaikinės žiniasklaidos buitiskumas (Miliūnaitė, 2010) ir žiniasklaidos pataikavimas auditorijai, stengiantis įtikti ir pateikti tokią informaciją, kokios pageidaujama. Taigi, ypač pabrėžiami skandalingi, žiaurūs įvykiai (Shlomo ir Levin-Keini, 2017), siekiama dirbtinai dramatinizuoti įvykius (Pečiulis, 2014).

Atsižvelgiant į tai, kad tyrimo dalyviai ypač pabrėžė, kad televizijoje dažnai atskleidžiamos su socialiniu darbu susijusios vertybės ir principai, tai galima vertinti kaip teigiamą socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimo aspektą, nes televizija, kitaip nei daugelis žiniasklaidos priemonių, gali daryti poveikį ne tik per rodomą vaizdą, tekstą, bet ir per balso intonacijas, siužetus. Tai sustiprina televizijos įtaigumą (Česnavičius, 2009). Žmonės dažnai linkę priimti tai, ką perteikia žiniasklaida, kaip tiesą. Vadinasi, ta informacija, kuri pateikiama įvairiomis žiniasklaidos priemonėmis apie socialinius darbuotojus ir jų vykdomą veiklą, taip pat priimama kaip neabejotini teiginiai ir šie teiginiai formuoja visuomenės nuomonę apie socialinio darbo įvaizdį. Žiniasklaidos poveikio reikšmingumą tyrimo metu pabrėžė ir socialiniai darbuotojai. Jų pačių dažniausiai

naudojamos žiniasklaidos priemonės - tai internetiniai portalai, socialiniai tinklai ir televizija. Vadinasi, dominuoja internetiniai informacijos šaltiniai ir televizija, spausdinta informacija naudojama kur kas rečiau. Tikėtina, kad kaip tik todėl socialiniai darbuotojai dažniausiai šiose žiniasklaidos priemonėse ir atpažino socialinio darbo vertybes bei principus.

Vertinant publikuojamų straipsnių turinį, būtina pastebėti, kad socialinio darbo temos ir jų atskleidimas labiau būdingas regioninei žiniasklaidai. Dažniausiai straipsniuose formuojamas teigiamas socialinio darbuotojo įvaizdis, tačiau kartais nevengiama ir skandalingų, galinčių sudominti skaitytojus, istorijų. Patys socialiniai darbuotojai buvo linkę manyti, kad žiniasklaidoje, vaizduojant socialinio darbo temas, dažniausiai taikoma pavyzdžio strategija ir įsiteikimo strategija. Tuo tarpu straipsnių apžvalga atskleidė, kad dažniausiai žiniasklaidoje yra kuriamas socialinio darbuotojo kaip doro, galinčio būti kitiems pavyzdžiu, žmogaus paveikslas.

Atlikto tyrimo ribotumai apibrėžia tyrimo duomenų rinkimo ir analizės sritys. Tyrimo metu buvo analizuojama tik pačių socialinių darbuotojų požiūris. Taip pat buvo apsiribota tik periodinės spaudos analize. Plėtojant tyrimą tikslinga analizuoti ne tik pačių socialinių darbuotojų nuomonę apie žiniasklaidoje pateikiamą socialinio darbuotojo įvaizdį, bet ir atsitiktinių žiniasklaidos vartotojų nuomonę, kurie, būdami neutralūs ir tiesiogiai nesusiję su socialiniu darbu, išreikštų savo požiūrį. Taip pat tikslinga analizuoti socialinio darbuotojo įvaizdžio raišką kitose žiniasklaidos formose: televizijoje, socialiniuose tinkluose ir kt.

IŠVADOS

1. Socialinis darbas būdingas moderniai visuomenei, skatinant sklandžią visų visuomenės narių integraciją į visuomenę, teikiant įvairiapusę pagalbą. Visame pasaulyje ši veikla kildinama iš savanoriškų pastangų spręsti socialines problemas ir siekia viduramžių laikotarpį, kai teikiant pagalbą dominavo religiniai motyvai. Socialinio darbuotojo profesija Lietuvoje atsirado 1990 m. drauge su Lietuvos nepriklausomybe. Šiuolaikinis socialinis darbas atsiskleidžia kaip kompleksinė socialinę tvarką palaikanti veikla, kuriai būdingi proceso požymiai ir įvairių vaidmenų atlikimas, grindžiant savo priimamus sprendimus ir atliekamus veiksmus socialinio darbo vertybėmis bei principais.
2. Socialinio darbuotojo profesinis identitetas išreiškia jo profesinio pasirinkimo pagrįstumą ir įsipareigojimą. Įvaizdis suprantamas kaip kitų žmonių priskiriamas tapatumas, remiantis išoriškai matomomis savybėmis bei elgesiu. Žiniasklaida, atlikdama savo socialinės komunikacijos, pasaulio vaizdo pateikimo, kultūrinio palikimo perdavimo, pramogos, pardavimo ir aplinkos stebėjimo funkcijas, įvairios priemonėmis (raštu, garsu, vaizdu) pateikia visuomenei informaciją, susijusią su socialinio darbo sritimi ir socialinio darbuotojo veikla bei jos rezultatais. Šios informacijos pagrindu sukuriamos visuomenės nuostatos socialinio darbuotojo įvaizdžio atžvilgiu.
3. Tyrimo metu nustatyta, kad:
 - Socialiniai darbuotojai savo profesinį pasirinkimą vertina teigiamai. Pažymima, kad socialinio darbuotojo įvaizdžio gerinimui ypač svarbios vertybės yra konfidencialumo laikymasis, pagarba žmogaus orumui ir asmens savarankiškumo skatinimas. Socialinio darbuotojo įvaizdžio gerinimui ypač svarbūs socialinio darbo principai pabrėžiantys pagarbą žmogui, konfidencialumą ir kiekvieno asmens unikalumo pripažinimą.
 - Socialinių darbuotojų nuomone, visuomenė dažniausiai neigiamai vertina socialinio darbuotojo profesiją. Pažymėtina didelė žiniasklaidos reikšmė visuomenės požiūriui į socialinio darbuotojo profesiją.
 - Socialinių darbuotojų domėjimas žiniasklaida dažniausiai apsiriboja internetiniais portalais, socialiniais tinklais ir televizija. Informacija apie socialinį darbą dažniausiai randama socialiniuose tinkluose, tačiau būtent socialiniuose tinkluose ir televizijoje dažniausiai pastebimas neigiamas socialinio darbuotojo įvaizdžio vaizdavimas.

- Atskleidžiant socialinio darbuotojo įvaizdį žiniasklaidoje dažniausiai taikoma pavyzdžio strategija, sukuriant pavyzdingo asmens paveikslą ir įsiteikimo strategija, kai stengiamasi patikti kitiems, būti mėgstamu. Atskleidžiami socialinio darbuotojo tarpininko, atstovo, koordinatoriaus, atvejo vadybininko vaidmenys.
- Socialinio darbuotojo įvaizdžio gerinimui siūloma pateikti teigiamus socialinio darbo pavyzdžius televizijoje ir socialiniuose tinkluose. Tyrimo dalyvių nuomonės skirtumams įtakos turėjo jų amžius, darbo stažas ir kvalifikacinis laipsnis.
- 2021 m. periodinių leidinių publikacijose dažniausiai atskleidžiamos šios socialinio darbo vertybės: orumas, žmogaus vertingumas, asmens savarankiškumo skatinimas, dalinimasis žiniomis, asmeninis augimas ir tobulėjimas bei profesinė atsakomybė. Šios vertybės atsiskleidžia teikiant pavėžėjimo, valymo, asistento, maisto išvežiojimo, vaikų globos, pagalbos neįgaliesiems ir šeimai paslaugas, organizuojant paramos teikimo akcijas ir savanoriaujant.
- Be teigiamo socialinio darbuotojo vaizdavimo periodinėje spaudoje aptinkamas ir negatyvus įvaizdis, aprašant skandalingas, konfliktines situacijas.

REKOMENDACIJOS

Remiantis tyrimo duomenų analizės pagrindu padarytomis išvadomis, rekomenduojama:

Socialines paslaugas teikiančioms institucijoms:

- Įvairiomis žiniasklaidos priemonėmis transliuoti visuomenei teigiamus socialinio darbo pavyzdžius bei sėkmės istorijas.
- Analizuoti žiniasklaidoje pateikiamas neigiamas socialinio darbo istorijas ir jų pagrindu parengti metodines rekomendacijas socialiniams darbuotojams su numatytais situacijos valdymo scenarijais.
- Paskirti už ryšius su visuomene atsakingą asmenį.

Socialiniams darbuotojams:

- Atsakingai vertinti asmeninę informaciją, pateikiamą socialiniuose tinkluose. Viešinant informaciją apie save ir apie kitus vadovautis socialinio darbo vertybėmis ir principais.

LITERATŪRA

1. Abromaitytė-Sereikienė, L. (2013). *Žiniasklaidos rinkodara*. Klaipėda: Viešoji įstiga Socialinių mokslų kolegija.
2. Absolventų skaičius pagal studijų kryptis (2019). Prieiga per internetą <https://karjera.lt/web/guest/absolventu-skaicius-pagal-studiju-kryptis>
3. Adomaitytė-Subačienė, I. ir Gajdosikienė, I. (2020). Socialinių darbuotojų tyrimo dėl darbo COVID-19 karantino metu ataskaita. Prieiga per internetą https://www.lsda.lt/wp-content/uploads/2020/04/SOCIALINIUS%CC%A8-DARBUOTOJU%CC%A8-TYRIMAS_final.pdf
4. Bagdonas, A. (2001). Socialinis darbas Lietuvoje: raidos, praktikos ir akademiniai aspektai. *STEPP: Socialinė teorija, empirija, politika ir praktika*. Vilnius: Vilniaus universitetas.
5. Bai, J. & Daley, J. (2014). A Snapshot of the Current Status of Social Work Education in Mainland China. *Journal of Social Work Education*. No. 50, p. 525-534.
6. Baranauskienė, I. (2014). *Teorijos ir praktikos sąsajos jungtinės II pakopos socialinio darbo studijų programos mokslinės tiriamosios praktikos procese*. Vilnius: UAB „BMK Leidykla“.
7. Boddy, J. & Dominelli, L. (2016). Social Media and Social Work: The Challenges of a New Ethical Space. *Australian Social Work*. Vol. 70, No. 2, p. 172-784.
8. Česnavičius, A. (2009). Televizija kintančiame žiniasklaidos pasaulyje. *Filosofija. Sociologija*. T. 20, Nr. 2, p. 122-129.
9. Darbo rinkos tendencijos 2019 m. I-III ketv. (2019). Nr. 11. Prieiga per internetą <https://uzt.lt/wp-content/uploads/2019/12/Darbo-rinkos-tendencijos-2019-m.-I-III-ketv.-1.pdf>
10. Darbo rinkos tendencijos 2020 m. I-III ketv. (2020). Nr. 11. Prieiga per internetą <https://uzt.lt/wp-content/uploads/2020/11/Darbo-rinkos-tendencijos-2020-m.-I-III-ketv..pdf>
11. Dargytė, A. (1999). *Socialinis struktūrinimasis ir jo pažinimas*: Monografija. Lietuvos filosofijos ir sociologijos institutas. Vilnius.
12. Dirgėlienė, I. ir Kiaunytė, A. (2005). Supervizija Lietuvos Socialinio darbo kontekste. *Acta Pedagogica Vilnensia*. Vilnius.
13. Dirgėlienė, I. ir Liekis, S. (2013). Socialinio darbuotojo veiklos galimybės psichikos sveikatos centro tarpdisciplininėje komandoje. *Sveikatos mokslai*. 23 t., Nr. 1, p. 42-46.
14. Dolacis, V. (2013). Historical Constituting Characteristics of Caritative Social Work. *Tiltai*. Nr. 2, p. 31-43.
15. Drūteikienė G. (2002). *Organizacijos įvaizdžio kūrimo procesas ir jo vadyba*: socialinių mokslų vadybos ir administravimo daktaro disertacija. Vilnius: Vilniaus universitetas.

16. Eidukevičiūtė, J. (2017). Vyras tėvas kaip socialinių paslaugų gavėjas: istorinės patirties raiška socialinio darbuotojo profesinėje komunikacijoje. *Informacijos mokslai*. Nr. 80, p. 119-135.
17. Eidukevičiūtė, J. ir Večkienė, N.P. (2014). Profesinio identiteto formavimasis socialinio darbo praktikoje: komunikacinės kompetencijos aktualizavimas. *Tiltai*. Nr. 4, p. 37-56.
18. Erikson, R. (2014). Socialinės srities profesionalų, dirbančių su socialinės rizikos šeimomis, vaidmenų adekvatumo problemos. *Kompetencijos socialiniame ugdyme: kaitos brėžtis*. Vilnius.
19. Felderhoff, B.J., Hoefer, R. & Watson, L.D. (2015). Living Up to the Code's Exhortations? Social Workers' Political Knowledge Sources, Expectations and Behaviors. *Social Work*. Vol. 61, No. 1, p. 29-35.
20. Gapšytė R. ir Snieškienė D. (2011) Socialinio darbuotojo etinė kompetencija ir jos vystymo praktikoje galimybės. *Socialinis darbas. Patirtis ir metodai*. Nr. 7(1), p. 113-129.
21. Grigas, V., Šuminas, A., Gudiničius, A. ir Grigaliūnas, M. (2016). *Šiuolaikinės medijos ir informacija*. Vilnius: Akademine leidyba.
22. Gudauskaitė, S. (2007). Žinių visuomenės link: organizacijos darbuotojo kompetencijų poreikis. *Informacijos mokslai*. Nr. 40, p. 66-72.
23. Hill, D. (2018). The historical development of social work: Making links from the past to the present. Exploring and locating social work. Macmillan Education. Prieiga per internetą https://www.researchgate.net/publication/328940357_The_historical_development_of_social_work_Making_links_from_the_past_to_the_present
24. Ivanauskienė V. ir Varžinskienė L. (2004). Socialinio darbo žinios – socialinių darbuotojų kompetencijos sudėtinė dalis. *Profesinis rengimas: dabartis ir perspektyvos*. Kaunas.
25. Jahan, A. & Rahman, M. (2015). Media and Social Work. *International Journal of Science and research (IJSR)*. Vol. 5, No. 8, p. 71-76.
26. Janavičienė, D. (2013). *E-žiniasklaida*. Klaipėda: Klaipėdos universitetas.
27. Jastramskis, D. (2011). Žiniasklaida ir komunikacija: Lietuvos žiniasklaidos sistemos modelio bruožai. *Informacijos mokslai*. Nr. 55, p. 52-70.
28. Johnson, C. L. (2001). *Socialinio darbo praktika. Bendrasis požiūris*. Vilnius: VU specialiosios psichologijos laboratorija.
29. *Kas yra socialinis darbas?* (2019). Prieiga per internetą <https://socmin.lrv.lt/lt/veiklos-sritys/socialine-integracija/socialinis-darbas/kas-yra-socialinis-darbas>
30. Kavaliauskienė, V. (2005a). Socialinio darbo, kaip pagalbos žmogui profesijos, raidos aspektai. *Acta Paedagogica Vilnensia*, Nr. 15, p.

31. Kavaliauskienė, V. (2005b). Socialinio darbo vertybių ir principų sistemos problemos. *Tiltai*. Nr. 1, p. 77-85.
32. Kiaunytė, A. ir Ruškus, J. (2010). Pokyčius patiriančių socialinių darbuotojų emocinės reakcijos ir elgesio modeliai sprendžiant konfliktus. *Filosofija. Sociologija*. T. 21, Nr. 3, p. 268-276.
33. Kraniauskienė, S. (2004). Idetiteto tyrimo metmenys: kartų identiteto paieška XX a. lietuvių autobiografijose. *Sociologija. Mintis ir veiksmas*. Nr. 2, p. 40-53.
34. Legkauskas, V. (2008). *Socialinė psichologija*. Vilnius: Vaga.
35. Leliūgienė I. (1997). *Žmogus ir socialinė aplinka*. Kaunas: Technologija.
36. Martin, J. (2014). The Duality of Continuing Professional Development in Mental Health Social Work: Voluntary and Involuntary Status. *Australian Social Work*. Vol. 67, No. 2, p. 227-239.
37. Maslow, A. (2006). *Motyvacija ir asmenybė*. Vilnius: Apostrofa.
38. Mikailienė, R. (2008). *Viešieji ryšiai ir muziejaus įvaizdžio formavimas*. Prieiga per internetą http://www.museums.lt/Ateitis/images/Kurkime_ateities_muz_leidinys/leidinys_50_55.pdf
39. Miller, J.J., Grise-Owens, E., Shalash, N. & Bode, M. (2019). Self-Care Practices of Self-Identified Social Workers: Findings from a National Study. *Social Work*. Vol. 65, No. 1, p. 55-63.
40. Miliūnaitė, R. (2010). Laikraštinė ir internejo žiniasklaida: turinio bendrumas, kalbos takoskyra. *Gimtoji kalba*. Liepa. P. 3-17.
41. Milkintaitė, L. ir Marcinkevičienė, D. (2013). Socialinio darbuotojo realizuojami vadimenys smurto pasireiškime socialinės rizikos šeimose. *Profesinės studijos: teorija ir praktika*. Nr. 11, p. 81-89.
42. Pečiulis, Ž. (2014). Žiniasklaida ir naujosios medijos. *Informacijos mokslai*. Nr. 68, p. 100-110.
43. Pivorienė, J. Ir Večerskytė, J. (2005). Socialinio darbo įvaizdis interneto svetainėse. *Socialinis darbas*. Vilnius.
44. Pruskus V. (2007). *Neformalios komunikacijos ritualai*. Vilnius: Lietuvos edukologijos universiteto leidykla.
45. Pruskus V. (2007). *Kultūrinė komunikacija*. Vilnius: Lietuvos edukologijos universiteto leidykla.
46. Rogers, J., Davis, R., Martinez, M., Nameitchishvili, S., Rayment, C. & Rijicova, S. (2018). *Literature Review on tje development of the social work and social service workforce in the Europe and Central Asia Region*. Prieiga per internetą

<https://www.unicef.org/eca/media/6626/file/Literature-Review-Development-Social-Service-Workforce-ECA.pdf>

47. Rimkus, V. ir Kreiviniienė, B. (2017). Pozityvus socialinis darbas: nuo probleminio modelio link asmens stiprybių ugdymo. *Tiltai*. Nr. 3, p. 13-28.
48. Rimkienė, R. Ir Žydžiūnaitė, V. (2013). Lietuvos kolegijų bendrosios praktikos slaugos studijų programų studentų profesinio identiteto lygmenų sąryšis su jį formuojančiais veiksniais. *Sveikatos mokslai*. 23 tomas, Nr. 4, p. 99-107.
49. Safadi, N. S. (2019). Social Support, Quality of Services, and Job Satisfaction: empirical Evidence from Palestinian Social Workers. *Social Work*. Vol. 64, No. 4, p. 347-357.
50. Shlomo, S. B. ir Levin-Keini, N. (2017). Who owns the trauma? A Kleinian perspective on the dialogue between child protection social workers and the media. *Child and Family Social Work*. No. 22, p. 146-154.
51. *Socialinis darbas. Profesinės veiklos įvadas* (2004). Vilnius: Logos.
52. Stanfield, D. ir Beddoe, L. (2013). Social work and media: A collaborative challenge. *Aotearoa New Zealand Social Work*. No. 25 (4), p. 41-53.
53. Stanišauskienė, V. ir Urbonienė, A. (2017). Informacinių technologijų studentų profesinio identiteto raiška lyčių aspektu. *Informacijos mokslai*. Nr. 80, p. 90-104.
54. Stuart, P.H. (2019). Social work profession: History. Prieiga per internetą <https://oxfordre.com/socialwork/view/10.1093/acrefore/9780199975839.001.0001/acrefore-9780199975839-e-623>
55. Suslavičius, A. (2006). *Socialinė psichologija*. Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
56. Švedaitė B. (2004). Socialinio darbo sistema Lietuvoje visuomenės kaitos kontekstu. *Acta Pedagogica Vilnensia*. Vilnius.
57. Tartakovsky, E. & Walsh, D. (2018). Value Preferences of Social Workers. *Social Work*. Vol. 63, No. 2, p. 115-124.
58. Titenienė, V. ir Žukauskienė, G. (2019). Viešosios bibliotekos įvaizdis vartotojų požiūriu. *Įžvalgos*. Nr. 1, p. 82-88.
59. Urbonas, V. (2007). *Žurnalistikos pagrindai*. Klaipėda: Klaipėdos universiteto leidykla.
60. Vaišvila, P. (2013). *Svarstymai apie žiniasklaidos socialinę atsakomybę*. Prieiga per internetą <https://www.bernardinai.lt/2013-07-24-svarstymai-apie-ziniasklaidos-socialine-atsakomybe/>
61. Varžinskienė, L. (2008a). *Socialinio darbo profesijos statusas Lietuvoje*. Daktaro disertacija. Socialiniai mokslai, sociologija (S05). Vilnius: Vilniaus universitetas.
62. Varžinskienė, L. (2008b). Socialinio darbo profesijos statuso ypatumai socialinių darbuotojų ir jų partnerių požiūriu. *Socialinis darbas*. Nr. 7(1), p. 100-108.

63. Večkienė, N.P. ir Dirgėlienė, I. (2010). Paramą teikiantis bendradarbiavimas socialinio darbo procese: nuo idėjos link praktikos. *Socialinis ugdymas*. Nr. 11(2), p. 35-45.
64. Večkienė, N.P. ir Povilaikaitė S. (2005) Socialinio darbo kaita. *Profesinis rengimas: Tyrimai ir realijos*. T. 9, p. 130-139.
65. Veigel, R. (2009). *Community perceptions of social workers*. Master of science in social work. Prieiga per internetą https://rc.library.uta.edu/uta-ir/bitstream/handle/10106/2043/Veigel_uta_2502M_10473.pdf?sequence=1&isAllowed=y
66. *Vietos savivalda ir socialinis darbas* (2006). Vilnius: Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba.
67. Virbalienė, A., Račkauskienė, S. ir Šumskienė, A. (2011) Bendrųjų kompetencijų svarba socialinio darbuotojo profesinėje veikloje. *Profesinės studijos: teorija ir praktika*. Nr. 8, p. 318-323.
68. Vyšniauskienė, D. ir Minkutė, R. (2008) *Socialinės veiklos profesinė etika*. Kaunas: Technologija.
69. Zviršek, D. (2017). The humanitarian crisis of migration versus the crisis of humanitarianism: current dimensions and challenges for social work practice. *Social work education*. Vol. 36, No. 3, p. 231-244.
70. Žalimienė, L. (2003) *Socialinės paslaugos*. Vilnius: VU Specialiosios psichologijos laboratorija.
71. Žalimienė, L., Skučienė, D., Junevičienė, J. ir Gataūlinas, A. (2013). *Profesinė gerovė socialinio darbo sektoriuje Lietuvoje*. Vilnius: Lietuvos socialinių tyrimų centras.
72. *Žiniasklaidos atskaitingumas ir žurnalisto atsakomybė*. (2016). Vilnius: Petro ofsetas.
73. *Žiniasklaidos priemonių naudojimo raštingumo nustatymo tyrimo metodika* (2016). Vilnius.
74. Žydzūnaitė, V. ir Crisafulli, S. (2012). Žinių konstravimas aukštojoje mokykloje, kaip prielaida studento profesinio tapatumo vystymuisi. *Profesinės studijos: teorija ir praktika*. Nr. 10, p. 133-141.

SANTRAUKA

Jančiauskienė, L. (2022) *Socialinio darbuotojo įvaizdis žiniasklaidoje*. Edukologijos ir socialinio darbo instituto, Žmogaus ir visuomenės studijų fakulteto, socialinio darbo magistrantūros studijų magistro darbas. Darbo vadovas: Prof. dr. Valdonė Indrašienė. Vilnius: Mykolo Romerio universitetas.

Socialiniu darbu ne tik sprendžiamos individualios problemos, bet ir įgyvendinamos valstybės socialinės politikos nuostatos, tačiau dar visai neseniai buvo teigiama, kad socialinių darbuotojų veikla kitų profesijų kontekste vertinama žemiau ir nelaikoma svarbia. Kasdien besikeičianti socialinė situacija kelia naujus iššūkius socialinio darbuotojo profesijai. Mokslininkų teigimu, žiniasklaida atlieka svarbų vaidmenį informuojant visuomenę, formuojant visuomenės nuomonę. Todėl žiniasklaida gali prisidėti prie teigiamo šio įvaizdžio formavimo ir socialinio darbuotojo profesijos prestižo augimo, skatinant jaunimą rinktis socialinio darbo studijas, gerinant visuomenės pasitikėjimą teikiamomis socialinėmis paslaugomis ir jas teikiančiais socialiniais darbuotojais.

Tyrimas atskleidė, kad: socialiniai darbuotojai teigiamai vertina savo profesinį pasirinkimą. Jų nuomone, socialinio darbuotojo įvaizdžio gerinimui ypač svarbios vertybės: konfidencialumo laikymasis, pagarba žmogaus orumui ir asmens savarankiškumo skatinimas. Taip pat svarbūs socialinio darbo principai pagarba žmogui, konfidencialumas ir kiekvieno asmens unikalumo pripažinimą. Tyrimo dalyviai pabrėžė neigiamą visuomenės požiūrį į socialinio darbuotojo profesiją ir žiniasklaidos reikšmę visuomenės požiūriui į socialinio darbuotojo profesiją. Socialinių darbuotojų domėjimas žiniasklaida apsiriboja internetiniais portalais, socialiniais tinklais ir televizija. Informacija apie socialinį darbą dažniausiai randama socialiniuose tinkluose, tačiau būtent socialiniuose tinkluose ir televizijoje dažniausiai pastebimas neigiamas socialinio darbuotojo įvaizdžio vaizdavimas. Nustatyta, kad atskleidžiant socialinio darbuotojo įvaizdį žiniasklaidoje dažniausiai taikoma pavyzdžio strategija, sukuriant pavyzdingo asmens paveikslą ir įsiteikimo strategija, kai stengiamasi patikti kitiems, būti mėgstamu. Atskleidžiami socialinio darbuotojo tarpininko, atstovo, koordinatoriaus, atvejo vadybininko vaidmenys. Socialinio darbuotojo įvaizdžio gerinimui siūloma pateikti teigiamus socialinio darbo pavyzdžius televizijoje ir socialiniuose tinkluose. Tyrimo dalyvių nuomonės skirtumams įtakos turėjo jų amžius, darbo stažas ir kvalifikacinis laipsnis. Analizuojant 2021 m. periodinius leidinius, nustatyta, kad dažniausiai publikacijose atskleidžiamos šios socialinio darbo vertybės: orumas, žmogaus vertingumas, asmens savarankiškumo skatinimas, dalinimasis žiniomis, asmeninis augimas ir tobulėjimas bei profesinė atsakomybė. Šios vertybės atsiskleidžia teikiant pavėžėjimo, valymo, asistento, maisto išvežiojimo, vaikų globos, pagalbos neįgaliesiems ir šeimai paslaugas, organizuojant paramos teikimo akcijas ir savanoriaujant. Be teigiamo socialinio darbuotojo vaizdavimo spaudoje sutinkamas ir negatyvus įvaizdis, aprašant skandalingas, konfliktines situacijas.

SUMMARY

Jančiauskienė, L. (2022) *The public image of the social worker in the media*. Institute of Education and Social Work, Faculty of Human and Social Studies, Master's thesis in social work. Work supervisor: Prof. dr. Valdonė Indrašienė. Vilnius: Mykolas Romeris university.

Social work not only solves individual problems, but also implements the provisions of the state social policy. Recently it was stated that the activities of social workers in the context of other professions are underestimated and not considered important. The daily changing social situation poses new challenges to the profession of social worker. According to researchers, the media play an important role in informing the public and shaping public opinion. Therefore, the media can contribute to the positive formation of this image and the growth of the prestige of the social worker's profession by encouraging young people to study social work, improving public confidence in the social services provided and the social workers who provide them.

The study revealed that: social workers value their career choices positively. In their opinion, the values of confidentiality, respect for human dignity and promotion of personal independence are especially important for the improvement of the image of a social worker. The principles of respect for the individual, confidentiality and recognition of the uniqueness of each individual are also important. The participants of the study emphasized the negative public attitude towards the profession of a social worker and the importance of the media for the public attitude towards the profession of a social worker. The interest of social workers in the media is limited to online portals, social networks and television. Information about social work is most often found on social networks, but it is on social networks and television that negative images of a social worker are most often seen. It has been found that revealing the image of a social worker in the media usually involves an exemplary strategy of creating an image of an exemplary person and a strategy of persuasion when trying to please others. The roles of social worker mediator, representative, coordinator, case manager are revealed. To improve the image of a social worker, it is suggested to provide positive examples of social work on television and social networks. Differences in the opinions of the study participants were influenced by their age, length of service and qualification. Analyzing 2021 periodicals, it was found that the following values of social work are most often revealed in publications: dignity, human dignity, promotion of personal independence, knowledge sharing, personal growth and development, and professional responsibility. These values are reflected in the provision of transportation, cleaning, assistance, food removal, child care, assistance to the disabled and the family, support campaigns and volunteering. In addition to the positive portrayal of the social worker in the press, a negative image is also described, describing scandalous, conflicting situations.

PRIEDAI

1 PRIEDAS

Klausimynas socialiniams darbuotojams

Gerbiamieji, šio tyrimo tikslas – išsiaiškinti socialinių darbuotojų nuomonę apie žiniasklaidoje formuojamą savo profesinį įvaizdį.

Prašau atidžiai perskaityti klausimus ir pažymėti Jums tinkančius atsakymus.

Anketa anoniminė, tyrimo rezultatai bus panaudoti mokslo tikslais.

1. Sociodemografiniai duomenys				
Lytis	Amžiaus grupė	Socialinio darbo stažas	Kvalifikacinis laipsnis	Socialinio darbo sritis
☐ Moteris ☐ Vyras	☐ Iki 20 m. ☐ 21-30 m. ☐ 31-40 m. ☐ 41-50 m. ☐ 51-60 m. ☐ 60 m. ir daugiau	☐ Iki 5 m. ☐ 6-10 m. ☐ 11-20 m. ☐ 21-30 m. ☐ 30 m. ir daugiau	☐ Profesinis bakalauras ☐ Bakalauras ☐ Magistras	☐ Savivaldybės įstaiga ☐ Socialinės globos namai ☐ Nevyriausybinių organizacijų ☐ Švietimo, sporto ar mokslo sritis ☐ Sveikatos apsaugos sritis ☐ Gestų kalbos vertėjų centras

2. Kaip vertinate savo profesinį pasirinkimą?

- ☐ Teigiamai
☐ Iš dalies teigiamai
☐ Nei teigiamai, nei neigiamai
☐ Iš dalies neigiamai
☐ Neigiamai

3. Kokios socialinio darbo vertybės Jūsų manymu, gerina profesijos įvaizdį? (pažymėkite atsakymą kiekvienoje eilutėje)

Eil.nr.	Vertybės	Visada	Dažnai	Kartais	Retai	Niekada
1	Pagarba žmogaus orumui					
2	Kiekvieno žmogaus vertingumo pripažinimas					
3	Pagarba žmogaus apsisprendimo teisei					
4	Tikėjimas žmogaus augimo galimybėmis					
5	Pastangos dėl kliento					
6	Asmens savarankiškumo skatinimas					
7	Konfidencialumo laikymasis					
8	Asmeninis augimas ir tobulėjimas					
9	Dalinimasis žiniomis					

10	Socialinis teisingumas					
11	Profesinė atsakomybė					
12	Kita (įrašykite)					

4. Kokie socialinio darbo principai Jūsų manymu, gerina profesijos įvaizdį? (pažymėkite atsakymą kiekvienoje eilutėje)

Eil.nr.	Principai	Visada	Dažnai	Kartais	Retai	Niekada
1	Kiekvieno asmens unikalumo pripažinimas					
2	Laisvos kliento jausmų raiškos pripažinimas					
3	Jautrumas kliento jausmams					
4	Neteisiantis požiūris					
5	Kliento apsisprendimo teisė					
6	Konfidencialumas					
7	Pagarba žmogui					
8	Kita (įrašykite)					

5. Kaip Jūsų nuomone visuomenėje vertinama socialinio darbuotojo profesija?

- ☐ Teigiamai
☐ Dažniausiai teigiamai
☐ Nei teigiamai, nei neigiamai
☐ Dažniausiai neigiamai
☐ Neigiamai

6. Kokią įtaką visuomenės požiūriui į socialinio darbuotojo profesiją turi žiniasklaida?

- ☐ Labai didelę
☐ Didelę
☐ Vidutinę
☐ Mažą
☐ Neturi įtakos

7. Kokiomis žiniasklaidos priemonėmis naudojotės? (pažymėkite atsakymą kiekvienoje eilutėje)

Eil.nr.	Žiniasklaidos rūšis	Visada	Dažnai	Kartais	Retai	Niekada
1	Dienraščiai					
2	Regioniniai laikraščiai					
3	Žurnalai					
4	Televizija					
5	Radijas					
6	Socialiniai tinklai					
7	Internetiniai portalai					
8	Kita (įrašykite)					

8. Kuriuose žiniasklaidos šaltiniuose dažniausiai pastebite minimą socialinį darbą? (pažymėkite atsakymą kiekvienoje eilutėje)

Eil.nr.	Žiniasklaidos rūšis	Visada	Dažnai	Kartais	Retai	Niekada
1	Dienraščiai					
2	Regioniniai laikraščiai					
3	Žurnalai					
4	Televizija					
5	Radijas					
6	Socialiniai tinklai					
7	Internetiniai portalai					
8	Kita (įrašykite)					

9. Kokį socialinio darbuotojų įvaizdį dažniausiai pateikia šios žiniasklaidos priemonės?
(pažymėkite atsakymą kiekvienoje eilutėje)

Eil.nr.	Žiniasklaidos rūšis	Teigiamą	Dažniausiai teigiamą	Nei teigiamą, nei neigiamą	Dažniausiai neigiamą	Neigiamą
1	Dienraščiai					
2	Regioniniai laikraščiai					
3	Žurnalai					
4	Televizija					
5	Radijas					
6	Socialiniai tinklai					
7	Internetiniai portalai					
8	Kita (įrašykite)					

10. Kokią Jūsų nuomone, socialinio darbuotojo įvaizdžio formavimo strategiją dažniausiai atsiskleidžia žiniasklaidoje? (pažymėkite atsakymą kiekvienoje eilutėje)

Eil.nr.	Strategija	Visada	Dažnai	Kartais	Retai	Niekada
1	Įsiteikimo – stengimasis patikti kitiems, būti mėgiamu					
2	Įbauginimo – siekis sukelti baimę, įgyti pranašumą					
3	Savęs aukštinimo – siekis sudaryti įspūdį demonstruojant savo kompetencijas ir galias					
4	Pavyzdžio – siekis sukurti pavyzdingo asmens paveikslą					
5	Kentėjimo – siekis sulaukti užuojautos ir dėmesio demonstruojant savo silpnybes					
6	Kita (įrašykite)					

11. Kokie socialinio darbuotojo vaidmenys atskleidžiami žiniasklaidoje? (pažymėkite atsakymą kiekvienoje eilutėje)

Eil.nr.	Vaidmenys	Visada	Dažnai	Kartais	Retai	Niekada
1	Tarpininkas					
2	Atstovas					

3	Vertintojas, įvertinantis probleminę situaciją					
4	Mokytojas					
5	Mobilizuotojas, skatinantis ir įkvepiantis kitus veikti					
6	Konsultantas, padedantis dirbti ir tobulinti gebėjimus					
7	Administratorius (planuojantis ir įgyvendinantis paslaugas ir programas)					
8	Bendruomenės planuotojas					
9	Paslaugos teikėjas					
10	Duomenų tvarkytojas, renkantis ir analizuojantis duomenis					
11	Įgalintojas, padedantis atrasti savo stiprybes					
12	Informacijos teikėjas					
13	Psichologas					
14	Koordinatorius (atvejo vadybininkas)					
15	Kita (įrašykite)					

12. Kokios socialinio darbo vertybės dažniausiai atskleidžiamos žiniasklaidoje? (pažymėkite atsakymą kiekvienoje eilutėje)

Eil.nr.	Vertybės	Dienraščiuose	Regioniniuose laikraščiuose	Žurnaluose	Televizijoje	Radijo laidose	Socialiniuose tinkluose	Internetiniuose portaluose	Nei viena iš jų
1	Pagarba žmogaus orumui								
2	Pagarba žmogaus apsisprendimo teisei								
3	Tikėjimas žmogaus augimo galimybėmis								
4	Pastangos dėl kliento								
5	Asmens savarankiškumo skatinimas								
6	Konfidencialumo laikymasis								
7	Asmeninis augimas ir tobulėjimas								
8	Dalinimasis žiniomis								
9	Socialinis								

	teisingumas								
10	Profesinė atsakomybė								
11	Kita (įrašykite)								

13. Kokie socialinio darbo principai dažniausiai atskleidžiami žiniasklaidoje? (pažymėkite atsakymą kiekvienoje eilutėje)

Eil.nr.	Principai	Dienraščiuose	Regioniniuose laikraščiuose	Žurnaluose	Televizijoje	Radijo laidose	Socialiniuose tinkluose	Internetiniuose portaluose	Nei viena iš jų
1	Kiekvieno asmens unikalumo pripažinimas								
2	Laisvos kliento jausmų raiškos pripažinimas								
3	Jautrumas kliento jausmams								
4	Neteisiantis požiūris								
5	Kliento apsisprendimo teisė								
6	Konfidencialumas								
7	Pagarba žmogui								
8	Kita (įrašykite)								

14. Kaip manote, kas padėtų pagerinti socialinio darbo įvaizdį? (pažymėkite atsakymą kiekvienoje eilutėje)

Eil.nr.	Veiksniai	Tikrai taip	Taip	Iš dalies	Ne	Tikrai ne
1	Teigiamas socialinio darbuotojo įvaizdžio pateikimas rašytinės žiniasklaidos straipsniuose					
2	Teigiamas socialinio darbuotojo įvaizdžio pateikimas televizijos laidose					
3	Teigiamas socialinio darbuotojo įvaizdžio pateikimas socialiniuose tinkluose					
4	Teigiamas socialinio darbuotojo įvaizdžio pateikimas straipsniuose					

	internete					
5	Socialinių darbuotojų profesionalumo gerinimas					
6	Socialinio darbo saugumo gerinimas					
7	Kita (įrašykite)					

Dėkoju už nuoširdžius atsakymus

2 PRIEDAS

2021 M. STRAIPSNIAI APIE SOCIALINĮ DARBĄ

Šilokarčema : Šilutės rajono nepriklausomas laikraštis / redaktorė Skirmantė Galvydytė. – 1995, rugs. 1 (Nr. 1)-. – Šilutė : Rotsekis, 1995-

1) Pagarba atiduota socialiniams darbuotojams / Silute.lt. – Iliustr.. – Rubrika: Socialinių darbuotojų diena // Šilokarčema. – ISSN 1648-2018. – 2021, spal. 1, p. 6.

Apie Šilutės rajono savivaldybėje surengtą socialinių darbuotojų pagerbimo ceremoniją, kurios metu paskelbti „Metų socialinio darbuotojo“ ir „Metų socialinio partnerio“ nominacijų nugalėtojai bei apdovanota 14 šios profesijos atstovų. Nominacija „Metų socialinis darbuotojas“ įteikta Indrei Šveikauskienei. Nominacija „Metų socialinis partneris“ atiteko diakonui Konrad Geesmann. Jis ne vienerius metus bendradarbiauja su senelių namais „Senjorų Eldoradas“. Specialūs mero padėkos raštai įteikti: I. Kazakauskaitei, J. Nogaitienei, I. Balsienei, A. Norvilienei, V. Šikšnienei, L. Jončienei, Z. Rakauskienei, Z. Šertvytienei, V. Armonienei, L. Ozgirdaitei, D. Formanikaitei, V. Dobravalskytei, I. Užgalieni, A. Lileikienei.

1. Šveikauskienė, Indrė. 2. Geesmann, Konrad. 3. Kazakauskaitė, Ieva. 4. Nogaitienė, Jolanta. 5. Balsienė, Inga. 6. Norvilienė, Aušra. 7. Šikšnienė, Vitalija. 8. Jončienė, Lina. 9. Rakauskienė, Zosė. 10. Šertvytienė, Zelma. 11. Armonienė, Vaidutė. 12. Ozgirdaitė, Lina. 13. Formanikaitė, Diana. 14. Dobravalskytė, Vilma. 15. Užgalienė, Inga. 16. Lileikienė, Asta. 17. Lietuva. 18. Šilutės r.. 19. Šilutė. 20. Savivaldybės. 21. Darbuotojai, socialiniai. 22. Darbuotojai. 23. Nominacijos. 24. Partneriai, socialiniai. 25. Partneriai. 26. Padėkos. 27. Dienos. 28. Dienos, profesinės. 29. Dienos, atmintinos. 30. Darbas, socialinis. 31. Darbas. 32. Laimėtojai (nugalėtojai, laureatai, apdovanotieji, prizinininkai, nominantai). 33. Pagerbimas

Biržiečių žodis : Lietuvos komunistų partijos Biržų rajono komiteto ir rajono Darbo žmonių deputatų tarybos organas / redaktorius Leonas Grubinskas. – 1961, saus. 1 (Nr. 1(1974))-1962, bal. 21 (Nr. 48(2174)) ; 1963, saus. 29 (Nr. 1)-. – Biržai : Lietuvos komunistų partijos Biržų rajono komitetas : Biržų rajono Darbo žmonių deputatų taryba, 1961-

2) Leščinskienė, Vilė. Trisdešimt meduolinių namelių / Vilė Leščinskienė. – Iliustr. // Biržiečių žodis. – ISSN 1392-7531. – 2021, gruod. 31, p. 6, 15.

1. Gudeikienė, Rasa. 2. Lietuva. 3. Biržai. 4. Parovėja. 5. Seniūnijos. 6. Darbuotojai, socialiniai. 7. Darbas, socialinis. 8. Žmonės, pagyvenę (seneliai, senjorai). 9. Žmonės, vieniši. 10. Asmenys, socialiai remtini. 11. Kūčios. 12. Dovanos. 13. Kepiniai
Prieiga internete <https://www.birzietis.lt/aktualijos/trisdesimt-meduoliniu-nameliu>

3) Katkūnaitė, Žaneta. Vienišo ligoto žmogaus likimas – kai negali savimi pasirūpinti, kas pagelbės? / Žaneta Katkūnaitė. – Ilustr. – Aut.: Edgaras Mockevičius // Biržiečių žodis. – ISSN 1392-7531. – 2021, gruod. 31, p. 1, 5.

1. Šeputis, Remigijus. 2. Lietuva. 3. Biržai. 4. Nausėdžiai. 5. Širvėna (seniūnija). 6. Darbas, socialinis. 7. Darbuotojai, socialiniai. 8. Neįgalieji (invalidai). 9. Žmonės, pagyvenę (seneliai, senjorai). 10. Žmonės, vieniši. 11. Skurdas. 12. Globa
Prieiga internete <https://www.birzietis.lt/aktualijos/vieniso-ligoto-zmogaus-likimas-kai-negali-savimi-pasirupinti-kas-pagelbes>

4) Teiks pavėžėjimo paslaugą ir ligoniams / BŽ inf. // Biržiečių žodis. – ISSN 1392-7531. – 2021, gruod. 28, p. 3.

Biržų rajono savivaldybės taryba pakeitė specialiojo transporto paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos aprašą. Numatyta daugiau apmokamų paslaugų. Gyventojų parvežimas į Biržus iš kitų miestų gydymo įstaigų bus nemokamas. Informaciją pateikė Biržų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėjas Kęstutis Knizikevičius.

1. Lietuva. 2. Biržai. 3. Darbas, socialinis. 4. Paslaugos, mokamos (atlygintinos). 5. Paslaugos. 6. Sveikata. 7. Ligoniai (pacientai). 8. Transportas, specialusis. 9. Savivaldybės. 10. Tvarka, socialinė

5) Leščinskienė, Vilė. Nori tobulinti socialinių paslaugų centro teikiamą pavėžėjimo paslaugą / Vilės Leščinskienės inf. // Biržiečių žodis. – ISSN 1392-7531. – 2021, gruod. 21, p. 5.

Biržų rajono savivaldybės taryba planuoja keisti specialiojo transporto paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos aprašą. Numatyta daugiau apmokamų paslaugų. Viena iš jų – gyventojų parvežimas į Biržus iš kitų miestų gydymo įstaigų.

1. Lietuva. 2. Biržai. 3. Darbas, socialinis. 4. Paslaugos, mokamos (atlygintinos). 5. Paslaugos. 6. Sveikata. 7. Ligoniai (pacientai). 8. Transportas, specialusis. 9. Savivaldybės. 10. Tvarka, socialinė

6) Katkūnaitė, Žaneta. Neįgalieji sukūrė Kalėdinę parodą / Žanetos Katkūnaitės inf. – Ilustr. // Biržiečių žodis. – ISSN 1392-7531. – 2021, gruod. 14, p. 7.

Biržų rajono savivaldybės Socialinių paslaugų centro jaunuoliai surengė savo rankdarbių parodą, kuri eksponuojama Biržų pilies arsenalo salėje. Kalėdines atributikas jaunuoliai kūrė padedami socialinių darbuotojų Ritos Kuginienės ir Lidijos Mučienės.

1. Kuginienė, Rita. 2. Mučienė, Lidija. 3. Lietuva. 4. Biržai. 5. Darbas, socialinis. 6. Centrai, socialinių paslaugų. 7. Neįgalieji (invalidai). 8. Rankdarbiai. 9. Parodos. 10. Kalėdos. 11. Muziejai, krašto (kraštotyros). 12. Darbuotojai, socialiniai

7) Petkevičiūtė, Birutė. Valdininkai žadėjo patogesnę gyvenimą neįgaliesiems / Birutės Petkevičiūtės inf. // Biržiečių žodis. – ISSN 1392-7531. – 2021, gruod. 7, p. 6.

Biržų rajono savivaldybėje paminėta Tarptautinė neįgalių žmonių diena, su neįgaliųjų organizacijų vadovais susitiko savivaldybės vadovai ir Socialinės paramos skyriaus atstovai. Vyriausioji specialistė Simona Gudienė informavo apie vykdomą asmeninės pagalbos ir asmeninio asistento programą. Specialistas Remigijus Šaknys pabrėžė, kad neįgaliųjų draugija galėtų aktyviau rašyti projektus. Savivaldybės vadovai pažadėjo kreipti didesnę dėmesį aplinkos pritaikymui neįgaliesiems.

1. Gudienė, Simona. 2. Šaknys, Remigijus. 3. Lietuva. 4. Biržai. 5. Darbas, socialinis. 6. Savivaldybės. 7. Neįgalieji (invalidai). 8. Pagalba (parama), socialinė

8) Leščinskienė, Vilė. Skurstančios senolės pagalbos šauksmas buvo išgirstas / Vilė Leščinskienė. – Iliustr. // Biržiečių žodis. – ISSN 1392-7531. – 2021, gruod. 7, p. 2.

Apie Satkūnų kaimo (Biržų raj.) gyventoją Birutę Bizienę. Vieniša senolė gyvena skurde. Po publikacijos spaudoje gyventojai pagalbą suteikė biržietė Simona Janulienė, verslininkai Audrius Jukna, Arūnas Burbulys, Almantas Vacelis, Papilio seniūnijos socialinio darbo organizatorė Rita Valbasienė. Senolės gyvenimo būdą kritikuoja Satkūnų kaimo seniūnaitis Audronius Ivaška. Nutarta dėl socialinės pašalpos kreiptis į Biržų savivaldybę.

1. Bizienė, Birutė. 2. Janulienė, Simona. 3. Jukna, Audrius. 4. Burbulys, Arūnas. 5. Vacelis, Almantas. 6. Valbasienė, Rita. 7. Ivaška, Audronius. 8. Lietuva. 9. Biržai. 10. Satkūnai. 11. Papilys. 12. Žmonės, pagyvenę (seneliai, senjorai). 13. Žmonės, vieniši. 14. Skurdas. 15. Gyvenimas, privatus. 16. Darbas, socialinis. 17. Pagalba (parama), materialinė
Prieiga internete <https://www.birzietis.lt/aktualijos/skurs-tan-cios-se-no-les-pa-gal-bos-sauks-mas-buvo-iscirstas>

9) Katkūnaitė, Žaneta. 79 biržiečių svajonės bus išpildytos / Žaneta Katkūnaitė. – Aut.: Rasa Statulevičienė, Jolanta Jasinskytė // Biržiečių žodis. – ISSN 1392-7531. – 2021, gruod. 3, p. 3.

Šalies mastu vyksta akcija „Vaikų svajonės“ (vadovė Rasa Statulevičienė), kurios metu stengiamasi išpildyti nepasiturinčių šeimų vaikų svajones. Biržų socialinių paslaugų centro darbuotojai atrenka rajono šeimas, kuriose yra socialiai remtinų vaikų. Kalėdines dovanėles gaus 79 vaikai.

1. Lietuva. 2. Biržai. 3. Akcijos, socialinės. 4. Akcijos. 5. Kalėdos. 6. Vaikai. 7. Darbas, socialinis. 8. Dovanos. 9. Vaikai, socialiai remtini. 10. Šeimos, socialiai remtinės

10) Leščinskienė, Vilė. Skurstanti senolė pavargo gyventi – malkų neturi, o kišenėje tik 7 eurai / Vilė Leščinskienė. – Iliustr. – Aut.: Renas Čygas, Rita Valbasienė, Jolanta Jasinskytė // Biržiečių žodis. – 2021, lapkr. 30, p. 1, 5.

Apie Satkūnų kaimo (Biržų raj.) gyventoją Birutę Bizienę. Vieniša senolė gyvena skurde. Situaciją komentuoja Papilio seniūnijos seniūnas Renas Čygas, socialinio darbo organizatorė Rita Valbasienė, Biržų socialinių paslaugų centro direktorė Jolanta Jasinskytė.

Prieiga internete <https://www.birzietis.lt/aktualijos/skurstanti-senole-pavargo-gyventi-malku-neturi-o-kiseneje-tik-7-eurai>

Kalvotoji Žemaitija : Telšių rajono laikraštis / redaktorius Algirdas Dačkevičius. – 1991, bal. 20 (Nr. 31(6408))-. – Telšiai, 1991-. – ISSN 2029-1337. – UDK 3(474.5)(054)

11) Dačkevičius, Steponas Algirdas. Socialinis darbas neatsiejamas nuo savanoriškos veiklos / Algirdas Dačkevičius. – Iliustr. // Kalvotoji Žemaitija. – ISSN 2029-1337. – 2021, gruod. 31, p. 4.

Apie Telšių socialinių paslaugų centro darbuotojų dalyvavimą savanoriškoje veikloje.

1. Darbuotojai, socialiniai. 2. Savanoriai. 3. Paslaugos, socialinės. 4. Pagalba (parama), socialinė. 5. Darbas, socialinis. 6. Centrai, socialinių paslaugų. 7. Telšiai. 8. Lietuva

12) Lukošienė, Justina. Laikini šeimos namai – kompleksinė pagalba šeimai ir vaikams / Justina Lukošienė. – Iliustr. // Kalvotoji Žemaitija. – ISSN 2029-1337. – 2021, rugpj. 7, p. 4.

Apie Telšiuose veikiančius laikinus šeimos namus, skirtus įvairių sunkumų, smurto patiriančioms motinoms su vaikais.

1. Gustienė, Aušra. 2. Šalkauskienė, Vitalija. 3. Navickienė, Daiva. 4. Centrai (namai), pagalbos šeimai. 5. Šeima (institucija). 6. Pagalba (parama), psichologinė. 7. Pagalba (parama), moralinė. 8. Pagalba (parama), socialinė. 9. Centrai, socialinių paslaugų. 10. Aprūpinimas, socialinis. 11. Vaikai. 12. Motinos. 13. Motinos, vienišos. 14. Moterys. 15. Smurtas, fizinis. 16. Smurtas, emocinis. 17.

Smurtas, psichologinis. 18. Smurtas, buitinis. 19. Smurtas. 20. Darbuotojai, socialiniai. 21. Įgūdžiai, socialiniai. 22. Mokymai. 23. Rizika, socialinė. 24. Rizika. 25. Paslaugos, socialinės. 26. Paslaugos. 27. Darbas, socialinis. 28. Darbuotojai. 29. Organizatoriai. 30. Apgyvendinimas. 31. Vadovai (direktoriai ir kt.). 32. Telšiai. 33. Lietuva

13) Jucienė, Joana. Kai vienatvė pasibeldžia į duris / Joana Jucienė. – Iliustr. // Kalvotoji Žemaitija. – ISSN 2029-1337. – 2021, liep. 3, p. 7, 9.

Apie Telšių rajono neįgaliųjų ir neįgaliųjų pensininkų draugijos pirmininko Martyno Poškevičiaus darbą su neįgaliaisiais.

1. Gusarovas, Kęstutis. 2. Poškevičius, Martynas. 3. Pensininkai. 4. Pagalba (parama), socialinė. 5. Negalia, fizinė. 6. Darbas, socialinis. 7. Telšiai. 8. Lietuva. 9. Neįgalieji (invalidai). 10. Draugijos

Vilnis : Molėtų rajono laikraštis / redaktorius Albertas Papinigis. – 1991, kovo 20 (Nr. 23(5372))- . – Molėtai, 1991-. – ISSN 1648-4096. – UDK 3(474.5)(054)

14) Vaikų globos namų šleifą nutraukus, kuriamas gerovės centras visoms rajono šeimoms ir vaikams / Lina Gaižutienė. – Iliustr. // Vilnis. – ISSN 1648-4096. – 2021, gruod. 28, p. 1–2.

Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namuose jau kelerius metus plečiasi socialinio darbo kryptys, keičiasi profilis, yra septyni skyriai – Krizių centras, trumpalaikės vaikų iki šešerių metų priežiūros centras, bendruomeniniai šeimos namai, Globos centras, bendruomeniniai vaikų namai, vaikų dienos centras ir gyvena likusios dvi vaikų be tėvų globos šeimynos. Apie Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namų paslaugas pasakoja direktorius Marius Baltuška ir pavaduotoja Žydrūnė Vaidachovičienė.

1. Baltuška, Marius. 2. Vaidachovičienė, Žydrūnė. 3. Lietuva. 4. Molėtai. 5. Namai, savarankiško gyvenimo. 6. Namai (įstaigos), globos. 7. Globa, vaikų. 8. Darbas, socialinis. 9. Centrai, dienos. 10. Centrai (namai), krizių. 11. Centrai, šeimos. 12. Centrai, socialinių paslaugų. 13. Paslaugos, socialinės

Prieiga internete https://archyvas.vilnis.lt/2021/2021-12-28_096.pdf

Šiaurės Rytai : nepriklausomas Biržų krašto laikraštis / redaktorė Rasa Penelienė. – Biržai, 2000-. – ISSN 1392-9240. – UDK 3(474.5)(054)

15) Grigaitė, Kristina. Kinai Kalėdų šventę sutrikdė, bet nesutrukė / Kristina Grigaitė. – Iliustr. – Aut.: Regina Židonienė // Šiaurės Rytai. – ISSN 1392-9240. – 2021, gruod. 23, p. 4.

Biržų pagalbos centro direktorė Regina Židonienė informuoja, kad globotiniai vaikai dovanų iš Amerikos negaus, nes stringa laivybos transportas, tačiau centrų Papilyje ir Pačeriaukštėje lankytojai surengė šventę ir džiaugėsi vietos rėmėjų Kalėdinėmis dovanomis. Šventę Pačeriaukštėje padėjo organizuoti bendruomenės pirmininkė Edita Čepokienė ir meno vadovė Vilita Vasiliauskienė.

1. Židonienė, Regina. 2. Čepokienė, Edita. 3. Vasiliauskienė, Vilita. 4. Lietuva. 5. Biržai. 6. Labdara (šalpa). 7. Dovanos. 8. Amerika. 9. Kalėdos. 10. Darbas, socialinis. 11. Centrai (namai), pagalbos šeimai. 12. Centrai, dienos. 13. Pačeriaukštė. 14. Papilys. 15. Šventės

16) Gudienė, Alfreda. „Ekstra“ atveju iš kito miesto ligoninės parveš nemokamai / Alfreda Gudienė // Šiaurės Rytai. – ISSN 1392-9240. – 2021, gruod. 23, p. 3.

Biržų rajono savivaldybės taryba planuoja keisti specialiojo transporto paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos aprašą. Numatyta daugiau apmokamų paslaugų. Viena iš jų – gyventojų parvežimas į Biržus iš kitų miestų gydymo įstaigų.

1. Lietuva. 2. Biržai. 3. Darbas, socialinis. 4. Paslaugos, mokamos (atlygintinos). 5. Paslaugos. 6. Sveikata. 7. Ligoniniai (pacientai). 8. Transportas, specialusis. 9. Savivaldybės. 10. Tvarka, socialinė

17) Morkūnienė, Jurgita. Parėmė „Maisto banką“ stiklainiais / Jurgita Morkūnienė. – Iliustr. // Šiaurės Rytai. – ISSN 1392-9240. – 2021, gruod. 18, p. 16.

Biržų technologijų ir verslo mokymo centro Vabalninko skyriaus socialinė pedagogė Vilma Indriliūnaitė organizavo stiklainiukų rinkimą „Maisto banko“ Vilniaus virtuvėlei. Panevėžio padalinio vadovė Justina Tubienė sako, kad stiklainiukai yra labai reikalingi, į juos darbuotojai vargstantiems žmonėms pilsto vietoje pagamintą maistą. Vabalninkiečiai surinko per 300 stiklainių.

1. Indriliūnaitė, Vilma. 2. Tubienė, Justina. 3. Lietuva. 4. Biržai. 5. Vabalninkas. 6. Darbas, socialinis. 7. "Maisto bankas". 8. Akcijos, socialinės. 9. Akcijos. 10. Panevėžys. 11. Vilnius. 12. Valgyklos, labdaros

Prieiga internete <https://siaure.lt/pareme-maisto-banka-stiklainiais/>

18) Gudienė, Alfreda. „Aukso amžius“ Biržų ligoninėje tęsiasi? / Alfreda Gudienė. – Iliustr. // Šiaurės Rytai. – ISSN 1392-9240. – 2021, gruod. 11, p. 3, 6.

Įvykusiame Biržų rajono savivaldybės tarybos Socialinio vystymo komiteto posėdyje Biržų sveikatos įstaigų vadovai pasisakė apie būtinybę reformuojant ligoninę išsaugoti Chirurgijos skyrių, panaikinant Vaikų ligų stacionarų skyrių. Pabrėžta, kad ligoninės personalas dirba gerai ir gyventojų skundai nepagrįsti. Tarybos narė Edita Čepokienė tam prieštaravo ir pasisakė už Vaikų skyriaus išsaugojimą. Posėdyje savo argumentus išsakė Biržų ligoninės direktorius Petras Bimba, savivaldybės gydytojas Kęstutis Knizikevičius, politikai Tomas Četvergas, Audronė Garšvaitė, Dalius Jakubėnas, Stasė Eitavičienė, Mantas Visockas, Dalius Drevinskas, Audrius Jukna.

1. Čepokienė, Edita. 2. Bimba, Petras, 1970-. 3. Knizikevičius, Kęstutis. 4. Četvergas, Tomas. 5. Garšvaitė, Audronė. 6. Jakubėnas, Dalius. 7. Eitavičienė, Stasė, 1948-. 8. Drevinskas, Dalius. 9. Visockas, Mantas. 10. Jukna, Audrius. 11. Lietuva. 12. Biržai. 13. Sveikata. 14. Ligoninės, rajoninės. 15. Reformos. 16. Politikai (politiniai veikėjai). 17. Gydytojai (medikai). 18. Savivaldybės. 19. Komitetai. 20. Posėdžiai. 21. Darbas, socialinis. 22. Nesutarimai

19) Morkūnienė, Jurgita. Tūkstančiai dovanėlių atkeliauja iš Švedijos / Jurgita Morkūnienė. – Iliustr. // Šiaurės Rytai. – ISSN 1392-9240. – 2021, gruod. 7, p. 3.

Kalėdines dovanas iš Švedijos kartu su komandos nariais paruošė kunigė Walla Carlsson. Akcijos partnerio – Biržų pagalbos centro – direktorė Regina Židonienė rūpinasi dovanėlių pristatymu vaikų globos namų auklėtiniais, socialiai remtiniams vaikams, Lietuvoje gyvenančių migrantų vaikams, seneliams ir neįgaliesiems. Dovanas iš Amerikos gaus Biržų pagalbos centro vaikų dienos centrų Biržuose, Papilyje ir Pačeriaukštėje lankytojai.

1. Carlsson, Walla. 2. Židonienė, Regina. 3. Lietuva. 4. Biržai. 5. Labdara (šalpa). 6. Dovanos. 7. Švedija. 8. Amerika. 9. Kalėdos. 10. Darbas, socialinis. 11. Centrai (namai), pagalbos šeimai. 12. Centrai, dienos. 13. Pačeriaukštė. 14. Papilys. 15. Mecenatai

Prieiga internete <https://siaure.lt/tukstanciai-dovaneliu-atkeliauja-is-svedijos/>

20) Morkūnienė, Jurgita. Vaikų svajones padeda pildyti socialiniai darbuotojai / Jurgita Morkūnienė. – Aut.: Jolanta Jasinskytė // Šiaurės Rytai. – ISSN 1392-9240. – 2021, gruod. 7, p. 2.

Šalies mastu vyksta akcija, kurios metu stengiamasi išpildyti nepasiturinčių šeimų vaikų svajones. Biržų socialinių paslaugų centro darbuotojai padeda dovanėles pristatyti rajono vaikams.

1. Lietuva. 2. Biržai. 3. Akcijos, socialinės. 4. Akcijos. 5. Kalėdos. 6. Vaikai. 7. Darbas, socialinis. 8. Dovanos. 9. Vaikai, socialiai remtini. 10. Šeimos, socialiai remtinos

21) Morkūnienė, Jurgita. Operacija vaikui padėtų išvengti patyčių / Jurgita Morkūnienė. – Iliustr. // Šiaurės Rytai. – ISSN 1392-9240. – 2021, gruod. 7, p. 1.

Reikalinga pagalba skurdžiai gyvenančiai vienišai biržietei. Jos mažamečiui sūnui dėl ausų defektų reikėtų brangiai kainuojančios operacijos. Galintys padėti kviečiami kreiptis į Biržų globos centro socialinę darbuotoją Eugeniją Anilionienę.

1. Anilionienė, Eugenija. 2. Lietuva. 3. Biržai. 4. Šeimos, nepilnos. 5. Šeimos, socialiai remtinės. 6. Vaikai, socialiai remtini. 7. Vaikai, hiperaktyvūs. 8. Motinos, vienišos. 9. Pagalba (parama), finansinė. 10. Pagalba (parama). 11. Operacijos, estetinės. 12. Operacijos. 13. Darbas, socialinis

22) Projektas „Integralios slaugos ir socialinės globos paslaugų plėtra Biržų rajone“. – Iliustr. // Šiaurės Rytai. – ISSN 1392-9240. – 2021, gruod. 4, p. 8.

VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras nuo 2016 metų vykdo projektą, skirtą neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims, bei jų šeimų nariams. Straipsnyje apžvelgiama projektinė veikla.

Užsakomasis straipsnis.

1. Lietuva. 2. Biržai. 3. Darbas, socialinis. 4. Centrai, socialinių paslaugų. 5. Projektai, socialiniai. 6. Projektai. 7. Paslaugos, socialinės. 8. Slauga (slaugymas). 9. Neįgalieji (invalidai). 10. Žmonės, pagyvenę (seneliai, senjorai). 11. Šeimos, socialiai remtinės. 12. Šeimos. 13. Globa, socialinė. 14. Straipsniai, užsakomieji

Prieiga internete <https://www.birzuspc.lt/news/142/100/Projektas-Integralios-slaugos-ir-socialines-globos-paslaugu-pletra-Birzu-rajone/>

23) Išrinktas Socialinio vystymo komiteto pirmininkas / parengta pagal Biržų rajono savivaldybės informaciją. – Iliustr. // Šiaurės Rytai. – ISSN 1392-9240. – 2021, spal. 28, p. 2.

Biržų savivaldybės tarybos Socialinio vystymo komiteto pirmininku išrinktas konservatorius Arūnas Anskinas.

1. Anskinas, Arūnas. 2. Lietuva. 3. Biržai. 4. Politikai (politiniai veikėjai). 5. Politika. 6. Konservatoriai. 7. Savivaldybės. 8. Tarybos. 9. Nariai. 10. Pirmininkai. 11. Komitetai. 12. Darbas, socialinis

Prieiga internete <https://www.birzai.lt/gyventojams/naujienos/35/isrinktas-socialinio-vystymo-komiteto-pirmininkas:1384>

24) Morkūnienė, Jurgita. Maistą nepasiturintiems vežios ir į namus / Jurgita Morkūnienė. – Iliustr. // Šiaurės Rytai. – ISSN 1392-9240. – 2021, spal. 19, p. 3, 5.

Biržų rajono seniūnijos rūpinasi maisto nepasiturintiems pristatymu į namus. Ieškoma patalpų Biržų mieste, kuriose būtų dalinami „Maisto banko“ produktai.

1. Lietuva. 2. Biržai. 3. Rajonai. 4. Darbas, socialinis. 5. Seniūnijos. 6. "Maisto bankas". 7. Asmenys, socialiai remtini. 8. Produktai, maisto. 9. Globa, socialinė. 10. Pagalba (parama). 11. Pačeriaukštė. 12. Papilys. 13. Parovėja. 14. Pabiržė. 15. Nemunėlio Radviliškis. 16. Vabalninkas

Telšių žinios : laikraštis Telšių krašto žmonėms / redaktorius Ž. Pilitauskas. – 1999, spal. 1 (Nr. 1)-. – Telšiai, 1999-. – ISSN 1392-8260. – UDK 308(474.5-37)(054)

25) Atradusi Jaunimo centrą – atradau save! / Telšių jaunimo centro inf.. – Portr. // Telšių žinios. – ISSN 1392-8260. – 2021, gruod. 23, p. 4.

Apie Telšių jaunimo centro buvusią lankytoją tapusią savanore Ugnę, jos darbą, veiklą, vadovavimą tarptautiniam projektui, kuriame sudaromos galimybės mokytis anglų kalbos.

1. Centrai, vaikų ir jaunimo. 2. Lankytojai. 3. Savanoriai. 4. Projektai, tarptautiniai. 5. Mokymasis. 6. Kalba, anglų. 7. Veikla, socialinė. 8. Darbas. 9. Darbas, socialinis. 10. Telšiai. 11. Lietuva

26) „Soneimoje“ vykdomos veiklos ir įgyvendinami projektai / „Soneima“ inf. // Telšių žinios. – ISSN 1392-8260. – 2021, lapkr. 12, p. 4.

Apie Telšiuose veikiančios socialinės įstaigos „Soneima“ darbą. Pagrindinė jos veikla – organizuoti neįgalųjų asmenų darbinę veiklą, ugdant darbo ir socialinius įgūdžius, vykdyti socialinę neįgalųjų integraciją.

1. "Soneima". 2. Įstaigos, socialinės. 3. Neįgalieji (invalidai). 4. Veikla, projektinė. 5. Veikla, socialinė. 6. Darbas, socialinis. 7. Įgūdžiai, socialiniai. 8. Integracija, socialinė. 9. Pagalba (parama), socialinė. 10. Darbuotojai, socialiniai. 11. Telšiai. 12. Lietuva
Prieiga internete <https://tzinios.lt/soneimoje-vykdomos-veiklos-ir-igyvendinami-projektai/>

27) Telšių sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijoje – naujos paslaugos / „Telšių žinių“ inf. – Portr. // Telšių žinios. – ISSN 1392-8260. – 2021, spal. 22, p. 5.

Apie Telšių sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijos, veikiančios jau 23 metus, ketinamą pradėti teikti naują pagalbos paslaugą, skirtą neįgaliems žmonėms, kuriems reikalinga kitų asmenų pagalba kasdieninėje veikloje. Organizacijai vadovauja Sandra Navickienė.

1. Navickienė, Sandra. 2. Negalia, protinė (psichinė). 3. Psichika. 4. Sutrikimai, psichiniai. 5. Įstaigos, socialinės. 6. Paslaugos, socialinės. 7. Darbas, socialinis. 8. Priežiūra, socialinė. 9. Rūpyba, socialinė. 10. Apsauga, socialinė. 11. Pagalba (parama), socialinė. 12. Telšiai. 13. Lietuva

28) Kriščiūnaitė, Monika. „Socialinės srities darbuotojai – žmogiškumo nešėjai į žmonių gyvenimus“ / Monika Girdvainė. – Iliustr. // Telšių žinios. – ISSN 1392-8260. – 2021, spal. 1, p. 11.

Apie socialinių darbuotojų dienos minėjimą Telšių Šv. Antano Paduviečio katedroje. Mišias laikė kanauninkas Andriejus Sabaliauskas, socialinius darbuotojus sveikino Seimo nariai Valentinas Bukauskas, Rimantė Šalaševičiūtė, Telšių socialinių paslaugų centro direktorė Rasa Gustienė, socialinės paramos ir rūpybos skyriaus vedėja Lendra Bukauskienė, savivaldybės administracijos direktorius Tomas Katkus.

1. Bukauskas, Valentinas, 1962–. 2. Šalaševičiūtė, Rimantė, 1954–. 3. Bukauskienė, Lendra, 1963–. 4. Gustienė, Rasa. 5. Sabaliauskas, Andriejus, 1979–. 6. Katkus, Tomas. 7. Dienos, atmintinos. 8. Darbuotojai, socialiniai. 9. Sveikinimai. 10. Mišios. 11. Seimo nariai. 12. Šventės. 13. Padėkos. 14. Raštai, padėkos. 15. Darbas, socialinis. 16. Apsauga, socialinė. 17. Telšiai. 18. Lietuva
Prieiga internete <https://tzinios.lt/socialines-srities-darbuotojai-zmogiskumo-nesejai-i-zmoniugyvenimus/>

Rinkos aikštė : laikraštis miestui ir kaimui / redaktorė Vitalija Surgautienė. – 1995, lapkr. 24 (Nr. 1)-. – Kėdainiai, 1995-. – ISSN 1648-0376. – UDK 3(474.5)(054)

29) Berulienė, Vilma. Socialinis darbas – ne profesija, o tiesiog gyvenimo būdas : [pokalbis su Metų socialine darbuotoja Vilma Berulienė] / [kalbėjosi] Rasa Jakubauskienė. – Iliustr. – Rubrika: Kuriantys gražesnę pasaulį // Rinkos aikštė. – ISSN 1648-0376. – 2021, gruod., 14, p. 8–9.

Pokalbis su socialine darbuotoja Vilma Berulienė apie „Gerumo žvaigždės“ apdovanojimą ir geriausio 2021 metų Kėdainių rajono socialinio darbuotojo vardo suteikimą, socialinį darbą, ankstesnę prekybininko profesiją, šeimą, pomėgius, laisvalaikį.

1. Tamulis, Valentinas, 1964–. 2. Blinstrubaitė, Jūratė. 3. Berulienė, Vilma. 4. Seniūnijos. 5. Darbuotojai, socialiniai. 6. Apdovanojimai. 7. "Gerumo žvaigždė". 8. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija. 9. Savivaldybės. 10. Darbas, socialinis. 11. Profesijos. 12. Prekybininkai (prekiautojai, prekeiviai). 13. Asmenys, socialiai remtini. 14. Pomėgiai (hobiai). 15. Laisvalaikis (poilsio laikas). 16. Šeima (institucija). 17. Šeimos. 18. Gyvenimas, privatus. 19. Krakės. 20. Kraštiečiai. 21. Kėdainiai. 22. Lietuva

Prieiga internete <https://rinkosaikste.lt/socialinis-darbas-ne-profesija-o-tiesiog-gyvenimo-budas/>
Tygodnik Wileńszczyzny / zespół redakcyjny: Tadeusz Andrzejewski ... [et al.]. – 5/11 wrześ. 2002 (nr 36(426))-. – Sužany, Rejon wileński, 2002-. – ISSN 1648-5319. – ISSN 1648-0236 (klaidingas). – UDK 323.15(474.5)(=162.1)(054)

30) Urbanovič, Monika. Uśmiech to kluczyk do serca : w Centrum Dobrobytu Rodziny i Dziecka Rejonu Wileńskiego cigle coś się dzieje / Monika Urbanowicz ; fot. Jolanta Łapińska. – Ilustr. // Tygodnik Wileńszczyzny. – ISSN 1648-5319. – 2021, 9/15 grud. (nr 49), priedas „Rota“ (nr 1181), p. 6.

Apie Vilniaus rajono šeimos ir vaiko gerovės centro veiklą.

1. Darbas, socialinis. 2. Vilniaus r.. 3. Vaikai, socialiai remtini. 4. Šeimos, asocialios. 5. Centrai (namai), krizių. 6. Centrai, šeimos. 7. Centrai, socialinių paslaugų. 8. Geisiškės. 9. Veikla

Tauragės kurjeris : nepriklausomas Tauragės miesto ir rajono laikraštis / redaktorius Sigitas Kancevyčius. – 1997, rugs. 26 (Nr. 1)-. – Tauragė, 1997-. – ISSN 1648-4894. – UDK 3(474.5)(054)

31) Karaliūnaitė, Violeta. Išrinkta Šeimos gerovės centro vadovė / Violeta Karaliūnaitė. – Ilustr. // Tauragės kurjeris. – ISSN 1648-4894. – 2021, lapkr. 12, p. 3.

Naująja Tauragės šeimos gerovės centro direktore išrinkta šiuo metu savivaldybės Socialinės paramos skyriaus vyriausiosios specialistės pareigas einanti Danguolė Račkauskienė.

1. Račkauskienė, Danguolė. 2. Lietuva. 3. Tauragė. 4. Centrai, šeimos. 5. Vadovai (direktoriai ir kt.). 6. Savivaldybės. 7. Konkursai. 8. Specialistai. 9. Pagalba (parama), socialinė. 10. Pareigos (pareigybės). 11. Darbas, socialinis

Prieiga internete <https://kurjeris.lt/aktualijos/krasto-zinios/isrinkta-seimos-geroves-centro-vadove/>

Radviliškio kraštas : RK : miesto ir rajono laikraštis / redaktorė Auksė Jasilionienė. – [2014, Nr. 1]-. – Radviliškis, 2014-. – ISSN 2351-6291. – UDK 3(474.5)(054)

32) „Atvejo vadybininko vaidmuo pagalbos šeimai procese“ / RPBSPC informacija. – Ilustr. // Radviliškio kraštas. – ISSN 2351-6291. – 2021, spal. 21/27 (Nr. 42), p. 20.

Spalio 12 d. Radviliškio parapijos bendruomenės socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos (atvejo vadybininkės) Toma Tučkienė, Raimonda Varanavičienė, Ernesta Šmitienė, Daiva Kriščiūnienė ir Reda Daugirdienė organizavo diskusiją „Atvejo vadybininko vaidmuo pagalbos šeimai procese“. Diskusija vyko šeimoms, kurioms taikomas atvejo vadybos procesas. Spalio 13 d. RPBSPC socialinės darbuotojos (darbu su šeimomis) Jolanta Meleškienė, Rūta Šimkutė, Virginija Poškuvienė pakvietė socialines darbuotojas (atvejo vadybininkes) pratęsti diskusijų ciklą Grinkiškio, Šiaulėnų ir Šaukoto seniūnijose gyvenančioms šeimoms.

1. Tučkienė, Toma. 2. Varanavičienė, Raimonda. 3. Šmitienė, Ernesta. 4. Kriščiūnienė, Daiva. 5. Daugirdienė, Reda. 6. Meleškienė, Jolanta. 7. Šimkutė, Rūta. 8. Poškuvienė, Virginija. 9. Radviliškis. 10. Radviliškio r.. 11. Darbuotojai, socialiniai. 12. Darbas, socialinis. 13. Vadyba, atvejo. 14. Diskusijos (debatai). 15. Organizavimas. 16. Grinkiškis. 17. Šiaulėnai. 18. Šaukotas. 19. Seniūnijos. 20. Šeimos. 21. Lietuva

Prieiga internete <https://www.radviliskiokraštas.lt/atvejo-vadybininko-vaidmuo-pagalbos-seimai-procese/>

Banga : Lietuvos KP Centro Komiteto ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos laikraštis prie Klaipėdos gamybinės kolūkių ir tarybinių ūkių valdybos / redaktorius Antanas Pupienis. – 1963, vas. 2 (Nr. 1)-. – Gargždai, 1963-. – ISSN 1392-4427. – UDK 3(474.5)(054)

33) Lapienė, Virginija. Socialinė darbuotoja Inga: padėti žmonėms – mano pašaukimas / Virginija Lapienė. – Ilustr. // Banga. – ISSN 1392-4427. – 2021, rugs. 25, p. 5.

Viliaus Gaigalaičio globos namai - pirmoji ir vienintelė I. Mikalauskienės darbo vieta.

1. Mikalauskienė, Inga. 2. Lietuva. 3. Darbas, socialinis. 4. Klaipėdos r.. 5. Profesijos. 6. Namai (įstaigos), globos

Klaipėda : LKP Klaipėdos miesto komiteto ir miesto Liaudies deputatų tarybos laikraštis / redaktorius A. Stanevičius. – 1990, saus. 3 (Nr. 1(12790)). – Klaipėda, 1990-. – ISSN 1392-558X. – UDK 3(474.5)(054)

34) Rožinskienė, Rasa. Neįgaliųjų asistentė: šokio žingsniu judame pirmyn / Rasa Rožinskienė. – Portr., iliustr. // Klaipėda. – ISSN 1392-558X. – 2021, spal. 9, p. 18–19.

Apie Stavangerio mieste (Norvegija) gyvenančią lietuvę I. Kvaselytę, kuri, Oslo universitete baigusi šokio judesio terapijos studijas, šiuo metu dirba neįgaliųjų asistente. Pateikiamos I. Kvaselytės įžvalgos ir patirtys dirbant tokio pobūdžio socialinį darbą.

1. Kvaselytė, Ieva. 2. Lietuva. 3. Norvegija. 4. Lietuviai, užsienio. 5. Darbas užsienyje. 6. Patirtis, darbo. 7. Darbas, socialinis. 8. Terapija, šokio. 9. Neįgalieji (invalidai). 10. Asistentai

35) Klaipėdos universiteto Socialinio darbo katedra skelbia kūrybinį konkursą „Aš keičiu pasaulį“. – Iliustr. // Klaipėda. – ISSN 1392-558X. – 2021, saus. 27, p. 3.

Užsakomasis straipsnis apie kūrybinį videoprojektų konkursą „Aš keičiu pasaulį“ 9–12 klasių Lietuvos moksleiviams, kurio tikslas – socialinės reklamos filmų kūrimas.

1. Lietuva. 2. Klaipėda. 3. Klaipėdos universitetas. 4. Darbas, socialinis. 5. Katedros (aukštosios mokyklos). 6. Konkursai. 7. Moksleiviai (mokiniai). 8. Videofilmai. 9. Reklama, socialinė. 10. Kūrimas. 11. Straipsniai, užsakomieji. 12. Sąlygos. 13. Prizai

Prieiga internete <https://klaipeda.diena.lt/naujienos/klaipeda/miesto-pulsas/klaipedos-universiteto-socialinio-darbo-katedra-skelbia-kurybini-konkursa-keiciu-pasauli-1008505>

36) Jarmoškaitė, Rytė Amelija. Auga poreikis kuopti butus / Rytė Jarmoškaitė. – Iliustr. // Klaipėda. – ISSN 1392-558X. – 2021, saus. 4, p. 3.

Apie Klaipėdos miesto socialinės paramos centrą, kurio darbuotojai paskutiniu metu pastebi išaugusį poreikį išvalyti ir sutvarkyti savimi nebesugebančių pasirūpinti asmenų butus.

1. Lietuva. 2. Klaipėda. 3. Pagalba (parama), socialinė. 4. Darbas, socialinis. 5. Darbuotojai, socialiniai. 6. Centrai, socialinių paslaugų. 7. Valymas. 8. Asmenys, socialiai remtini. 9. Tvarkymas

Utenos apskrities žinios : Utenos apskrities laikraštis / redaktorius Vytautas Kaziela. – 1995, geg. 13 (Nr. 1)-2022, kovo 30 (Nr. 23(3549)). – Utena, 1995-2022. – ISSN 1392-9399. – ISSN 132-9399 (klaidingas). – UDK 3(474.5)(054)

37) Socialiniai darbuotojai senjorams tampa tarsi šeimos nariais / SADM [sveikatos apsaugos ir darbo ministerijos] informacija. – Iliustr. // Utenos apskrities žinios. – ISSN 1392-9399. – 2021, spal. 9, p. 6.

Apie Anykščių savarankiško gyvenimo namų socialinę darbuotoją Gražiną Tveritnevienę.

1. Tveritnevienė, Gražina. 2. Darbuotojai, socialiniai. 3. Anykščiai. 4. Utena. 5. Lietuva. 6. Namai, savarankiško gyvenimo. 7. Paslaugos, socialinės. 8. Žmonės, pagyvenę (seneliai, senjorai). 9. Darbas, socialinis. 10. Globa, socialinė

Prieiga internete <https://socmin.lrv.lt/lt/naujienos/socialiniai-darbuotojai-senjorams-tampa-tarsi-seimos-nariais>

Kauno diena : nepriklausomas miesto laikraštis / vyriausioji redaktorė Teklė Mačiulienė. – 1992, birž. 17 (Nr. 1[13715]). – Kaunas, 1992-. – ISSN 1392-7639. – UDK 3(474.5)(054)

38) Rožinskienė, Rasa. Neįgaliųjų asistentė: šokio žingsniu judame pirmyn / Rasa Rožinskienė. – Portr., iliustr. // Kauno diena. – ISSN 1392-7639. – 2021, spal. 9, p. 24–25.

Apie Stavangerio mieste (Norvegija) gyvenančią lietuvę I. Kvaselytę, kuri, Oslo universitete baigusi šokio judesio terapijos studijas, šiuo metu dirba neįgaliųjų asistente. Pateikiamos I. Kvaselytės įžvalgos ir patirtys dirbant tokio pobūdžio socialinį darbą.

1. Lietuva. 2. Norvegija. 3. Lietuviai, užsienio. 4. Darbas užsienyje. 5. Patirtis, darbo. 6. Darbas, socialinis. 7. Terapija, šokio. 8. Neįgalieji (invalidai). 9. Asistentai

Prieiga internete <https://m.kauno.diena.lt/naujienos/lietuva/emigrantai/neigaliuju-asistente-ikvaselyte-sokio-zingsneliu-judame-pirmyn-1046364>

Naujasis Gėlupis : Prienų rajono laikraštis / redaktorė Stasė Markūnienė. – 1999, bal. 1 (Nr. 1)-. – Prienai, 1999-. – ISSN 1392-7248. – ISSN 1392-72-48 (klaidingas). – UDK 3(474.5)(054)

39) Lučkienė, J. Prevencinė programa „Trampolinas“ / J. Lučkienė. – Iliustr. // Naujasis Gėlupis. – ISSN 1392-7248. – 2021, spal. 9, p. 7.

Apie socialinių darbuotojų vykdomą prevencinę programą „Trampolinas“ Naujosios Ūtos seniūnijoje.

1. Petkienė, J.. 2. Mickaitė, P.. 3. Raškevičienė, I.. 4. Lietuva. 5. Prienai. 6. Centrai, socialinių paslaugų. 7. Darbuotojai, socialiniai. 8. Darbas, socialinis. 9. Vaikai. 10. Programos. 11. Susitikimai. 12. Sauga (saugumas). 13. Užsiėmimai. 14. Seniūnijos. 15. Programos, prevencinės. 16. Balbieriškis. 17. Naujoji Ūta. 18. Šilavotas. 19. Komisariatai. 20. Pareigūnai

Prieiga internete <https://www.prienuspc.lt/naujienos/413-prevencine-programa-trampolinas>

40) Duoblienė, Laima. Geriausias socialinis darbuotojas – Vytautas Bunevičius / Laima Duoblienė. – Iliustr.. – Rubrika: Po baltais sparnais // Naujasis Gėlupis. – ISSN 1392-7248. – 2021, spal. 2, p. 4-5.

Ruduo į socialinių darbuotojų sunkią ir atsakingą kasdienybę atlydėjo profesinę šventę – Socialinių darbuotojų dieną. Šia proga rugsėjo 27-ąją Prienų kultūros ir laisvalaikio centre buvo pasveikinti šios profesijos atstovai ir pagerbti geriausieji. Geriausiu socialiniu darbuotoju pripažintas Prienų rajono Jiezno paramos šeimai centro socialinio darbuotojo padėjėjas VYTAUTAS BUNEVIČIUS. Profesinės šventės proga visiems socialiniams darbuotojams Prienų rajono savivaldybė dovanojo nuotaikingą solisto Liudo Mikalausko koncertą.

1. Bunevičius, Vytautas. 2. Mikalauskas, Liudas, 1985-. 3. Grinkevičienė, Zita. 4. Šaulinskienė, Ona. 5. Liutvaitienė, Danutė. 6. Mielaikienė, Lina. 7. Bajorienė, Birutė. 8. Danisevičiūtė, Agnė. 9. Mickaitė, Paulina. 10. Danilevičienė, Irena. 11. Mineikienė, Nijolė Anelė. 12. Lučkienė, Judita. 13. Lenčiauskienė, Rita. 14. Matukaitienė, Zita. 15. Sargevičienė, Eugenija. 16. Navickienė, Roma. 17. Radžiukynienė, Romualda. 18. Skalskienė, Edita. 19. Lietuva. 20. Šventės, profesinės. 21.

Minėjimai (paminėjimai). 22. Dienos, profesinės. 23. Darbuotojai, socialiniai. 24. Prienai. 25. Renginiai, kultūriniai. 26. Laimėtojai (nugalėtojai, laureatai, apdovanotieji, prizininkai, nominantai). 27. Apdovanojimai. 28. Koncertai, autoriniai. 29. Solistai. 30. Centrai, kultūros (laisvalaikio). 31. Rajonai. 32. Savivaldybės. 33. Padėkos. 34. Žmonės, metų. 35. Darbas, socialinis

Prieiga internete <https://www.etaplus.lt/geriausias-socialinis-darbuotojas-vytautas-bunevicius>

41) Dalyvavome viešųjų erdvių tvarkymo akcijoje / [„Naujojo Gėlupio“] informacija. – Iliustr.. – Rubrika: Po baltais sparnais // Naujasis Gėlupis. – ISSN 1392-7248. – 2021, rugs. 15, p. 5.

Prienų rajono savivaldybės Socialinių paslaugų centro paslaugų gavėjai, padedami socialinės darbuotojos darbui su šeima Irenos Danilevičienės, dalyvavo akcijoje „Darom iki galo. Surink. Rūšiuok,. Priduok!“

1. Danilevičienė, Irena. 2. Lietuva. 3. Prienai. 4. Rajonai. 5. Savivaldybės. 6. Centrai, socialinių paslaugų. 7. Darbuotojai, socialiniai. 8. Darbas, socialinis. 9. Akcijos. 10. Šiuokslės. 11. Dalyviai. 12. Rūšiavimas

42) Danilevičienė, Irena. Prienų seniūnijos vaikams – saldžiosios nykštukų dovanėlės / Irena Danilevičienė. – Iliustr. // Naujasis Gėlupis. – ISSN 1392-7248. – 2021, saus. 9, p. 2.

Prienų rajono savivaldybės Socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai laikantis visų karantino reikalavimų išdalino Prienų seniūnijos šeimų vaikams saldžias dovanėles. Dovanėlės buvo pristatytos į namus.

1. Songailienė, B.. 2. Morkūnienė, A.. 3. Leikauskienė, A.. 4. Bagdonavičiūtė, R.. 5. Danilevičienė, Irena. 6. Lietuva. 7. Prienai. 8. Rajonai. 9. Savivaldybės. 10. Centrai, socialinių paslaugų. 11. Darbuotojai, socialiniai. 12. Seniūnijos. 13. Šeimos. 14. Vaikai, socialiai remtini. 15. Dovanos. 16. Kalėdos. 17. Organizatoriai. 18. Darbas, socialinis. 19. Dalyviai

Prieiga internete <https://prienuspc.lt/naujienos/578-prienu-seniunijos-vaikams-saldziosios-nykstuku-dovaneles>

43) Ar tinkamai ginamos vaikų teisės Lietuvoje? : pokalbis su Prienų rajono gyventojais Verute Murauskiene, Aurelijumi Adamoniu, Arūnu Vaitkelevičiumi, Loreta / kalbino Laima Duoblienė. – Iliustr.. – Turinys: Mintimis dalijasi praeiviai // Naujasis Gėlupis. – ISSN 1392-7248. – 2021, kovo 27, p. 4.

Apie ginamas vaikų teises Lietuvoje.

1. Lietuva. 2. Prienai. 3. Rajonai. 4. Gyventojai, vietiniai. 5. Pokalbiai (interviu). 6. Teisės, vaikų. 7. Įstatymai. 8. Specialistai. 9. Darbas, socialinis. 10. Šeimos, probleminės

Šilutės naujienos : Šilutės rajono laikraštis / redaktorė Skirmantė Paplauskienė. – 2006, bal. 20 (Nr. 29(319))- . – Šilutė, 2006-. – ISSN 1822-4385. – UDK 070(474.5)

44) Grinčinaitis, Sigitas. Socialiniams darbuotojams jų šventės proga linkėta... prašyti priedų prie atlyginimų / Sigitas Grinčinaitis. – Iliustr.. – Turinys: Savivaldybėje — 174 socialiniai darbuotojai ; Pagerbti nominacijų nugalėtojai ; Mero padėkos raštai —14-ai specialistų // Šilutės naujienos. – ISSN 1822-4385. – 2021, spal. 1, p. 1, 8.

Apie Žemaičių Naumiesčio (Šilutės r.) bendruomeniniuose šeimos namuose vykusį Socialinių darbuotojų dienos paminėjimą, kuriame buvo apdovanota 14 socialinių darbuotojų ir tradiciškai paskelbti „Metų socialinio darbuotojo“ bei „Metų socialinio partnerio“ rinkimų nugalėtojai.

1. Šimelionis, Alvidas, 1958-. 2. Laurinaitis, Vytautas, 1965-. 3. Pozingis, Virgilijus, 1964-. 4. Balčytis, Zigmantas, 1953-. 5. Pupšys, Arūnas. 6. Šveikauskienė, Indrė. 7. Gesmanas, Konradas. 8. Kazakauskaitė, Ieva. 9. Nogaitienė, Jolanta. 10. Balsienė, Inga. 11. Norvilienė, Aušra. 12. Šikšnienė, Vitalija. 13. Jončienė, Lina. 14. Rakauskienė, Zosė. 15. Šertvytienė, Zelma. 16. Armonienė, Vaidutė. 17. Ozgirdaitė, Lina. 18. Formanikaitė, Diana. 19. Dobravalyskytė, Vilma. 20. Užgalienė, Inga. 21. Lileikienė, Asta. 22. Pupšienė, Alma. 23. Lietuva. 24. Šilutės r.. 25. Žemaičių Naumiestis. 26. Darbuotojai, socialiniai. 27. Šventės. 28. Šventės, profesinės. 29. Laimėtojai (nugalėtojai, laureatai, apdovanotieji, prizininkai, nominantai). 30. Padėkos. 31. Darbas, socialinis. 32. Specialistai. 33. Premijos. 34. Centrai, bendruomenių. 35. Centrai, dienos. 36. Centrai. 37. Darbuotojai. 38. Savivaldybės. 39. Nominacijos

Prieiga internete <https://www.silutesnaujienos.lt/lt/socialiniams-darbuotojams-ju-sventes-proga-linketa-prasyti-priedu-prie-atlyginimu/>

Švyturys : Lietuvos KP Centro Komiteto ir Lietuvos TSR Ministrų Tarybos laikraštis prie Kretingos teritorinės gamybinės kolūkių ir tarybinių ūkių valdybos / redaktorius Antanas

Pupienis. – 1962, geg. 3 (Nr. 1(1764))-. – Kretinga, 1962-. – ISSN 1648-8164. – UDK 3(474.5)(054)

45) Kretingos dienos veiklos centrui – 20 metų! / Kretingos dienos veiklos centro bendruomenė. – Iliustr. // Švyturys. – ISSN 1648-8164. – 2021, spal. 2, p. 6.

2021 m. rugsėjo 23-iąją Kretingos dienos veiklos centro bendruomenė minėjo 20 metų įstaigos veiklos sukaktį. Rašoma apie šventės svečius, šventės eigą.

1. Lietuva. 2. Kretinga. 3. Centrai, dienos. 4. Veikla. 5. Sukaktys (jubiliejai, metinės). 6. Šventės. 7. Bendruomenės. 8. Neįgalieji (invalidai). 9. Darbas, socialinis. 10. Pagalba (parama), socialinė
Prieiga internete <https://www.svyturiolaikrastis.lt/2021/10/04/kretingos-dienos-veiklos-centrui-20-metu/>

Kupiškėnų mintys : Lietuvos komunistų partijos Kupiškio rajono komiteto ir Kupiškio rajono Liaudies deputatų tarybos organas / redaktorius Alfonsas Briedis. – 1989, vas. 16 (Nr. 20(6010))-. – Kupiškis, 1989-. – ISSN 1392-8384. – UDK 3(474.5)(054)

46) Banionienė, Jurga. Darbas, kur svarbiausia – meilė žmogui / Jurga Banionienė. – Iliustr. – Rubrika: Sveikata // Kupiškėnų mintys. – ISSN 1392-8384. – 2021, rugs. 28, p. 4–5.

Minint Lietuvos socialinių darbuotojų dieną, Kupiškio socialinių paslaugų centro socialinė darbuotoja Danguolė Brikiienė, pasakoja apie socialinio darbuotojo darbą

1. Darbuotojai, socialiniai. 2. Šventės. 3. Šventės, profesinės. 4. Darbas, socialinis. 5. Klientai. 6. Kupiškis. 7. Anykščiai. 8. Lietuva

Prieiga internete <https://kmintys.lt/2021/09/28/darbas-kur-svarbiausia-meile-zmogui/>

Pajūrio naujienos : Kretingos rajono, Palangos ir kt. Lietuvos gyventojams / redaktorė Genovaitė Paulikaitė. – 1993, bal. 1 (Nr. 1)-. – Kretinga, 1993-. – ISSN 1648-3901. – UDK 3(474.5)(054)

47) Šeškevičienė, Irena. Dienos veiklos centras: nuo „nežiniukų“ iki mentorių / Irena Šeškevičienė. – Iliustr. // Pajūrio naujienos. – ISSN 1648-3901. – 2021, spal. 1, priedas "Sveikata", Nr. 10(185), p. 11-12.

Apie tai, kad Kretingos dienos veiklos centras 2021 m. rugsėjį atšventė savo įstaigos veiklos 20-metį. Apie centro veiklą, teikiamas paslaugas pasakoja Kretingos dienos veiklos centro direktorė Birutė Viskontienė.

1. Viskontienė, Birutė. 2. Lietuva. 3. Kretinga. 4. Centrai, dienos. 5. Sukaktys (jubiliejai, metinės). 6. Veikla. 7. Paslaugos. 8. Darbas, socialinis. 9. Neįgalieji (invalidai)

Prieiga internete <https://www.pajurionaujienos.com/?sid=22196&act=exp>

Gyvenimas : Prienų rajono laikraštis / redaktorė Ramutė Šimukauskaitė. – 1995, kovo 4 (Nr. 1)-. – Prienai, 1995-. – ISSN 1648-0392. – UDK 3(474.5)(054)

48) Jančauskaitė, Rimantė. Vytautas Bunevičius – geriausias 2021 metų socialinis darbuotojas / Rimantė Jančauskaitė. – Iliustr. // Gyvenimas. – ISSN 1648-0392. – 2021, spal. 2, p. 1–2.

Ruduo į socialinių darbuotojų sunkią ir atsakingą kasdienybę atlydėjo profesinę šventę – Socialinių darbuotojų dieną. Šia proga rugsėjo 27-ąją Prienų kultūros ir laisvalaikio centre buvo pasveikinti šios profesijos atstovai ir pagerbti geriausieji. Geriausiu socialiniu darbuotoju pripažintas Prienų rajono Jiezo paramos šeimai centro socialinio darbuotojo padėjėjas VYTAUTAS BUNEVIČIUS. Profesinės šventės proga visiems socialiniams darbuotojams Prienų rajono savivaldybė dovanojo nuotaikingą solisto Liudo Mikalausko koncertą.

1. Bunevičius, Vytautas. 2. Mikalauskas, Liudas, 1985-. 3. Grinkevičienė, Zita. 4. Šaulinskienė, Ona. 5. Liutvaitienė, Danutė. 6. Mielaikienė, Lina. 7. Bajorienė, Birutė. 8. Danisevičiūtė, Agnė. 9. Mickaitė, Paulina. 10. Danilevičienė, Irena. 11. Mineikienė, Nijolė Anelė. 12. Lučkienė, Judita. 13. Lenčiauskienė, Rita. 14. Matukaitienė, Zita. 15. Sargevičienė, Eugenija. 16. Navickienė, Roma. 17.

Radžiukynienė, Romualda. 18. Skalskienė, Edita. 19. Lietuva. 20. Šventės, profesinės. 21. Minėjimai (paminėjimai). 22. Dienos, profesinės. 23. Darbuotojai, socialiniai. 24. Prienai. 25. Renginiai, kultūriniai. 26. Laimėtojai (nugalėtojai, laureatai, apdovanotieji, prizininkai, nominantai). 27. Apdovanojimai. 28. Koncertai, autoriai. 29. Solistai. 30. Centrai, kultūros (laisvalaikio). 31. Rajonai. 32. Savivaldybės. 33. Padėkos. 34. Žmonės, metų. 35. Darbas, socialinis

49) Bajorienė, Angelė. „Esu pasiekusi Laisvę“... : [pokalbis] su kraštie Anžele Bajoriene / Palma Pugačiauskaitė. – Iliustr. – Turinys: B.Šo : išmokome skraidyti danguje kaip paukščiai, nardyti po vandeniu kaip žuvis, o kasdien pritrūkstame išmokyti gyventi žemėje kaip žmonės... // Gyvenimas. – ISSN 1648-0392. – 2021, geg. 15, p. 1, 8.

Apie kraštie Angelės Bajorienės gyvenimo džiaugsmus ir rūpesčius, kuri gegužės 11 d. atšventė 60-ies metų jubiliejų. Beje, sunku Angelę ir pristatyti, jos pilna ir Lietuvoje, Europoje, ir ne tik. Šiuo metu yra VŠĮ Tarptautinės socialinės akademijos direktorė ir steigėja, ji ruošia tarptautinių edukacinių ir mokomųjų renginių programas užsienio šalyse, organizuoja ir moderuoja renginius, Lietuvos mokslininkų sąjungos (LMS) narė.

1. Bajorienė, Angelė, 1961-. 2. Lietuva. 3. Prienai. 4. Rajonai. 5. Birštonas. 6. Kraštiečiai. 7. Pomėgiai (hobai). 8. Gimtadieniai. 9. Minėjimai (paminėjimai). 10. Įstaigos (institucijos), viešosios. 11. Vadovai (direktoriai ir kt.). 12. Akademijos, tarptautinės. 13. Lietuvos mokslininkų sąjunga. 14. Nariai. 15. Mediatoriai (tarpininkai), socialiniai. 16. Paslaugos, socialinės. 17. Namai (įstaigos), globos. 18. Darbas, socialinis. 19. Pokalbiai (interviu)

Prieiga internete <https://www.gyvenimas.eu/2021/05/14/esu-pasiekusi-laisve/>

Suvalkietis : nepriklausomas Suvalkijos laikraštis / redaktorius E. Dombrovickas. – 1992, liep. 1 (Nr. 101(7071))- . – Marijampolė, 1992-. – ISSN 1822-8798. – UDK 3(474.5)(054)

50) Socialinis darbuotojas – tai keturi viename: gydytojas, mokytojas, psichologas ir teisininkas : [pokalbis su Marijampolės specialiųjų socialinės globos namų direktoriaus pavaduotoja socialiniams reikalams Aušra Kupčinskienė, Sasnavos seniūnijos seniūnė Nijolė Smilgienė ir Marijampolės savivaldybės socialinio pagalbos centro socialine darbuotoja Irma Gudaitienė] / [užrašė] Loreta Tumelienė ; Ričardo Pasiliausko nuotraukos. – Iliustr. // Suvalkietis. – ISSN 1822-8798. – 2021, rugs. 25, p. 1–2.

Kasmet rugsėjo 27 d. Lietuvoje oficialiai švenčiama socialinių darbuotojų diena

1. Dienos, profesinės. 2. Darbuotojai, socialiniai. 3. Namai (įstaigos), globos. 4. Globa, socialinė. 5. Seniūnijos. 6. Sasnava. 7. Pagalba (parama), socialinė. 8. Darbas, socialinis. 9. Marijampolė. 10. Savivaldybės. 11. Lietuva

Prieiga internete <https://www.suvalkietis.lt/2021/09/24/rugsejo-25-d-suvalkietyje-skaitykite/>

51) Savanorystė – ne tik tarnyba, bet ir gyvenimo būdas. – Iliustr. // Suvalkietis. – ISSN 1822-8798. – 2021, vas. 3, p. 1, 3.

Apie Suvalkijos socialinės globos namuose savanoriaujantį Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dainavos apygardos 1-osios rinktinės Marijampolės kuopos karį T. Bočį.

1. Bočys, Tomas. 2. Žemaitis, Gintautas. 3. Savanoriai. 4. Kariai. 5. Namai (įstaigos), globos. 6. Globa, socialinė. 7. Krašto apsaugos savanorių pajėgos (KASP). 8. Dainavos apygarda. 9. Savanorystė. 10. Darbas, socialinis. 11. Marijampolė. 12. Savivaldybės. 13. Lietuva

Kėdainių mugė : rajono laikraštis. – 2008, liep. 2 (Nr. 46(1126))- . – Kėdainiai, 2008-. – ISSN 2029-5073. – ISSN 1392-5571 (klaidingas). – UDK 3(474.5)(054)

52) Nuoširdžiai dėkojame „Rotary“ klubui / Šėtos socialinis ir ugdymo centras. – Iliustr. – Rubrika: Aktualijos // Kėdainių mugė. – ISSN 2029-5073. – 2021, rugs. 17, p. 2.

Šėtos socialinio ir ugdymo centro bendruomenės padėka Kėdainių „Rotary“ klubui ir jo prezidentui Vygandui Valiukevičiui bei UAB „Fortera“ direktoriui Egidijui Kriščiūnui už labdaros pagrindais įrengtą modernią krepšinio aikštelę.

1. Valiukevičius, Vygandas. 2. Kriščiūnas, Egidijus. 3. Centrai. 4. Ugdymas (lavinimas, auklėjimas). 5. Darbas, socialinis. 6. Pagalba (parama), socialinė. 7. Geografija, socialinė. 8. Labdara (šalpa). 9. Aikštelės. 10. Krepšinis. 11. "Rotary". 12. "Fortera". 13. Šėta. 14. Kėdainiai. 15. Lietuva

Alytaus naujienos : Lietuvos KP Alytaus miesto komiteto, Alytaus miesto ir Alytaus rajono Liaudies deputatų tarybų laikraštis / redaktorius Stanislovas Kamarauskas. – 1989, saus. 1 (Nr. 1(6470))- . – Alytus, 1989-. – ISSN 1392-6217. – ISSN 1392-6241 (klaidingas). – UDK 3(474.5)(054)

53) Šimtąjį jubiliejų Alytaus rajono gyventojai sutiko vaikų apsuptyje / Alytaus rajono savivaldybės informacija // Alytaus naujienos. – ISSN 1392-6217. – 2021, rugs. 9, p. 2.

Šimtojo jubiliejaus sulaukė Alytaus rajono Krokialaukio seniūnijos Varnagirių kaimo gyventojai M. Aliulienė. Jai perdavė Alytaus rajono mero A. Vrubliausko sveikinimus, pasveikino vicemerė D. kitavičienė, Socialinės paramos skyriaus vedėja D. Burlinskienė, Krokialaukio seniūnė G.

Navickienė, socialinio darbo organizatorė R. Venčkauskienė. Alytaus rajone gyvena 11 šimtamečių. Jie gyvena Butrimonių, Miroslovo, Alovės, Nemunaičio, Daugų, Krokialaukio, Punios seniūnijose.

1. Aliulienė, Monika. 2. Vrubliauskas, Algirdas, 1966-. 3. Kitavičienė, Dalia. 4. Burlinskienė, Dalia. 5. Navickienė, Gintarė. 6. Venčkauskienė, Rasa. 7. Alytus. 8. Lietuva. 9. Sukaktys (jubiliejai, metinės). 10. Gyventojai. 11. Žmonės, pagyvenę (seneliai, senjorai). 12. Žmonės. 13. Šimtamečiai. 14. Ilgaamžiai. 15. Rajonai. 16. Savivaldybės. 17. Sveikinimai. 18. Vicemerai. 19. Merai. 20. Skyriai. 21. Vedėjai. 22. Krokialaukis. 23. Seniūnai. 24. Varnagiriai (kaimas). 25. Organizatoriai. 26. Darbas, socialinis. 27. Darbas. 28. Seniūnijos. 29. Butrimonys (Alytaus r.). 30. Miroslovas. 31. Alovė. 32. Nemunaitis. 33. Daugai. 34. Punia

Prieiga internete <https://dzukijosveidas.lt/2021/09/08/simtaji-jubilieju-alytaus-rajono-gyventojai-sutiko-vaiku-apsuptyje/>

Panevėžio balsas : Panevėžio miesto laikraštis / redaktorius Vladas Kalvėnas. – 1990, liep. 4 (Nr. 102(11097))- . – Panevėžys, 1990-. – ISSN 1392-8201. – UDK 3(474.5)(054)

54) Baronienė, Daiva. Darbas, dovanojęs pašaukimą / Daiva Baronienė. – Nuotr. // Panevėžio balsas. – ISSN 1392-8201. – 2021, rugpj.30/rugs.5 (Nr. 34), p. 3-4.

Vienintelio socialinio darbuotojo, dirbančio Panevėžio bendruomeniniuose globos namuose su vaikais, Tomo Jakimavičiaus pasakojimas

1. Jakimavičius, Tomas. 2. Lietuva. 3. Panevėžys. 4. Kraštiečiai. 5. Darbas, socialinis. 6. Darbuotojai, socialiniai. 7. Namai (įstaigos), globos. 8. Įstaigos, socialinės. 9. Vaikai. 10. Miestai. 11. Globa, vaikų

Prieiga internete <https://sekunde.lt/leidinys/sekunde/darbas-dovanojes-pasaukima/>

Biržiečių žodis : Biržų krašto laikraštis. – Nr. 1 (1945, vas.)-. – Biržai, 1945-. – ISSN 1392-7531. – UDK 308(474.5-37)(054)

55) Katkūnaitė, Žaneta. Socialinės paslaugos gali tapti prabanga? / Žaneta Katkūnaitė. – Iliustr.. – Aut.: Jolanta Jasinskytė // Biržiečių žodis. – ISSN 1392-7531. – 2021, geg. 28, p. 5.

Biržų rajono savivaldybės taryba svarstys, ar branginti Socialinių paslaugų centro teikiamas paslaugas.

1. Biržai. 2. Darbas, socialinis. 3. Centrai, socialinių paslaugų. 4. Paslaugos, socialinės. 5. Priežiūra, socialinė. 6. Pagalba (parama), socialinė. 7. Paslaugos, mokamos (atlygintinos). 8. Kainos
Prieiga internete <https://www.birzietis.lt/aktualijos/socialines-paslaugos-gali-tapti-prabanga>

56) Petkevičiūtė, Birutė. Prieš Šv. Velykas Vabalninke duris atvėrė švarinimosi kambarys / Birutė Petkevičiūtė. – Iliustr. – Aut.: Laimutis Braždžionis // Biržiečių žodis. – ISSN 1392-7531. – 2021, bal. 2, p. 3.

Vabalninko mieste (Biržų r.) atidarytas seniūnijos socialinis kambarys, kuriame nusimaudyti ir išsiskalbti drabužius galės namuose patogumų neturintys seniūnijos gyventojai.

1. Biržai. 2. Vabalninkas. 3. Darbas, socialinis. 4. Paslaugos, socialinės. 5. Seniūnijos. 6. Švara. 7. Pagalba (parama), socialinė

Prieiga internete <https://www.birzietis.lt/aktualijos/pries-sv-velykas-vabalninke-duris-atvere-svarinimosi-kambarys>

Tauragės kurjeris : nepriklausomas Tauragės miesto ir rajono laikraštis / redaktorius Sigitas Kancevyčius. – 1997, rugs. 26 (Nr. 1)-. – Tauragė, 1997-. – ISSN 1648-4894. – UDK 3(474.5)(054)

57) Žebelienė, Daiva. Alvyda Urbutienė: savanorystė – darbas 24 valandas per parą / Daiva Žebelienė. – Iliustr. – Rubrika: Gegužės 8-oji – Tarptautinė Raudonojo kryžiaus diena // Tauragės kurjeris. – ISSN 1648-4894. – 2021, geg. 7, p. 5.

Apie Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugijos Tauragės skyriaus veiklą, kuriai talkina 30 savanorių. Dar 39-iems senjorams slaugos paslaugas teikia skyriaus vadovė Alvyda Urbutienė. Pasak A. Urbutienės, Tauragės skyrius šiuo metu vykdo Šiltų apsilankymų, Pirmosios pagalbos ir Higienos įgūdžių teikimo programas.

1. Urbutienė, Alvyda. 2. Lietuva. 3. Tauragė. 4. Savanorystė. 5. Darbas, socialinis. 6. Raudonasis Kryžius. 7. Draugijos. 8. Savanoriai. 9. Žmonės, pagyvenę (seneliai, senjorai). 10. Paslaugos, socialinės. 11. Slauga (slaugymas). 12. Vadovai (direktoriai ir kt.). 13. Karantinas. 14. Draudimai (uždraudimai)

Prieiga internete <https://kurjeris.lt/kitos/zmones/alvyda-urbutiene-savanoryste-darbas-24-valandas-per-para/>

Sidabrė : LKP Joniškio rajono komiteto ir rajono LD tarybos laikraštis / redaktorius A. Adomaitis. – 1990, saus. 4 (Nr. 1(6668))- . – Joniškis, 1990-. – ISSN 1822-7589. – UDK 3(474.5)(054)

58) Rudnickienė, Lina. Aukso vertos širdys, kurios mato ir girdi / Lina Rudnickienė. – Nuotr. // Sidabrė. – ISSN 1822-7589. – 2021, bal. 14, p. 1, 5.

Joniškio Vaiko ir šeimos gerovės centro Globos skyriuje prie įgyvendinamo projekto dirbusi žagaretė L. Stanianskienė atkreipė dėmesį į vienuolikametį Armandą, kurio niekada niekas nepaiimdavo atostogoms ir šventėms. Joniškio seniūnijoje socialine darbuotoja dirbanti moteris sako visada norėjusi didelės šeimos. Pradžioje šeimos nariams pasiūliusi retkarčiais pasiimti mažąjį globotinį, laikui bėgant suprato, kad norėtų vaiką globoti. Taip Armandas atsidūrė jų šeimoje ir tapo pilnateisiu nariu. Pažįstami ir giminės išsako daug gerų žodžių L. ir S. Stenianskių šeimai už pasiryžimą globoti vaiką. Joniškio Vaiko ir šeimos gerovės Globos skyrius; globotiniai; vaikai; gerumas; socialinis darbas; Žagarė

1. Stenianskienė, Laura. 2. Lietuva. 3. Joniškio r.. 4. Žagarė. 5. Globa, socialinė. 6. Globotiniai. 7. Darbas, socialinis. 8. Vaikai

Prieiga internete <https://www.sidabre.lt/aktualijos/joniskis/aukso-vertos-sirdys-kurios-mato-ir-girdi>

59) Ripskytė, Loreta. Priimtas 2021 metų rajono biudžetas / Loreta Ripskytė // Sidabrė. – ISSN 1822-7589. – 2021, vas. 27, p. 5.

Joniškio rajono savivaldybės taryba patvirtino realistiniu pavadinimą daugiau kaip 30 milijonų eurų 2021 metų rajono biudžetą, kurio planuojamos pajamos yra šiek tiek mažesnės nei buvo 2020 metais. Pasak savivaldybės administracijos direktorės V. Kulvinskienės, rengiant biudžetą koncentruotasi į pačius pagrindinius principus, stengtasi jį subalansuoti, kad asignavimai būtų išlaikyti visus 12 mėnesių. Joniškio rajono savivaldybė nėra labai prasiskolinusi, tad turi visas galimybes pasinaudoti palankiomis skolinimosi galimybėmis. Didžiausia biudžeto asignavimo dalis 39,5 proc. skiriama švietimui, antroje vietoje socialinė parama ir sveikatos apsauga – 17,8 proc. Mažiausia dalis tradiciškai numatyta kultūros paveldui, turizmui ir verslui skatinti, vos 1,4 proc. Kol kas, dėl Covid-19 pandemijos susilaikyta nuo planuotos savivaldybės administracinės struktūros pertvarkos. Joniškio rajono savivaldybė; biudžetas; asignavimai; švietimas; socialinė parama; sveikata; kultūros paveldas; verslo skatinimas

1. Kulvinskienė, Valė. 2. Aleknavičienė, Vaida, 1976-. 3. Misiūnienė, Rimantė, 1959-. 4. Valuckienė, Nijolė, 1962-. 5. Lietuva. 6. Joniškis. 7. Rajonai. 8. Savivaldybės. 9. Finansai. 10. Biudžetas. 11. Švietimas. 12. Darbas, socialinis. 13. Paveldas, kultūros. 14. Verslas. 15. Asignavimai

60) Ripskytė, Loreta. Savivaldybė mirusiąją kelia iš kapų / Loreta Ripskytė. – Nuotr. // Sidabrė. – ISSN 1822-7589. – 2021, vas. 20, p. 2.

Dėl Joniškio rajono savivaldybės Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus specialistų neatidumo Jakiškių kaime gyvenanti E. Davolienė gavo dokumentą, kuriame pranešama, jog Neveiksnių asmenų būklės peržiūrėjimo komisijos posėdyje bus svarstomas jos globotinės E. Grigaliūnaitės klausimas. Jau prieš metus skyriui buvo pristatyti dokumentai apie moters mirtį, gauta laidotuvių išmoka. Savivaldybės specialistai atsiprašė E. Davolienės ir jos artimųjų dėl šio įvykio. neįgalieji; globotiniai; komisijos; aplaidumas

1. Davolienė, Emilija. 2. Grigaliūnaitė, Emilija. 3. Lietuva. 4. Joniškis. 5. Rajonai. 6. Jakiškiai. 7. Savivaldybės. 8. Neįgalieji (invalidai). 9. Neveiknumas. 10. Komisijos. 11. Aplaidumas. 12. Darbas, socialinis

Mūsų Ignalina : [laikraštis] / redaktorius Jonas Baltakis. – 2004, gruod. 3 (Nr. 1)-. – Ignalina, 2004-. – ISSN 1822-1033. – ISSN 1822-1122 (klaidingas). – UDK 3(474.5)(054)

61) Laptevienė, Aldona. Metodinės rekomendacijos socialinio darbo specialistams, teikiantiems socialines paslaugas paslaugų gavėjo namuose / Aldona Laptevienė // Mūsų Ignalina. – ISSN 1822-1033. – 2021, kovo 30, p. 4–5.

Ignalinos rajono socialinių paslaugų Centras dalyvauja projekte „Socialinių paslaugų kokybės gerinimas, taikant EQUASS kokybės sistemą“. Siekiant Centre įgyvendinti teikiamų paslaugų kokybės valdymą, kokybišką paslaugų atlikimą parengta metodinė priemonė, kuri orientuota į socialines paslaugas teikiantį personalą.

1. Lietuva. 2. Ignalina. 3. Centrai, socialinių paslaugų. 4. Paslaugos, socialinės. 5. Darbas, socialinis. 6. Darbuotojai, socialiniai. 7. Rekomendacijos, metodinės. 8. Metodika. 9. Projektai. 10. Kokybė. 11. Priežiūra, socialinė. 12. Higiena, socialinė. 13. Higiena, asmens. 14. Poreikiai, socialiniai. 15. Pagalba (parama), socialinė. 16. Grasinimai. 17. Elgsena (elgesys), socialinė. 18. Elgsena (elgesys). 19. Pedikuliozė. 20. Klientai. 21. Ligos, psichikos. 22. Personalias, aptarnaujantis

Жеймянос крантай : газета для общественности Швенчёнского края / редактор Ирена Паулюквичене. – 26 авг. 1995 (№ 1(6388))-. – Швенчёнис, 1995-. – ISSN 1648-1666. – UDK 3(474.5)(054)

62) Velička, Petras. Только благодаря общей работе мы сильны : [беседа с Пятрасам Величкой директором Срунайтского дома социальной опеки] / [беседовала] Danuta Jasiulianec. – Иллюстр. // Жеймянос крантай. – ISSN 1648-1666. – 2021, 5 марта, p. 1–3.

Pokalbis su Švenčionių rajono Strūnos socialinės globos namų direktoriumi Petru Velička apie vadovavimą ir sociokultūrinį gvenimą globos namuose.

1. Pokalbiai (interviu). 2. Vadovai (direktoriai ir kt.). 3. Namai (įstaigos), globos. 4. Vadovavimas. 5. Veikla, profesinė. 6. Darbas, socialinis. 7. Gyvenimas, kultūrinis. 8. Gyventojai. 9. Laisvalaikis (poilsio laikas). 10. Pomėgiai (hobiai). 11. Strūna. 12. Švenčionys. 13. Rajonai. 14. Lietuva

Žeimenos krantai : laikraštis Švenčionių krašto visuomenei / redaktorė Irena Pauliukevičienė. – 1995, rugpj. 26 (Nr. 1(6388))-. – Švenčionys, 1995-. – ISSN 1648-1577. – UDK 3(474.5)(054)

63) Velička, Petras. Tik bendro darbo dėka esame stiprūs : [pokalbis su Strūnos socialinės globos namų direktoriumi Petru Velička] / [kalbėjosi] Danuta Jasiulianec. – Иллюстр. // Žeimenos krantai. – ISSN 1648-1577. – 2021, kovo 5, p. 1–3.

Pokalbis su Švenčionių rajono Strūnos socialinės globos namų direktoriumi Petru Velička apie vadovavimą ir sociokultūrinį gvenimą globos namuose.

1. Pokalbiai (interviu). 2. Vadovai (direktoriai ir kt.). 3. Namai (įstaigos), globos. 4. Vadovavimas. 5. Veikla, profesinė. 6. Darbas, socialinis. 7. Gyvenimas, kultūrinis. 8. Gyventojai. 9. Laisvalaikis (poilsio laikas). 10. Pomėgiai (hobiai). 11. Strūna. 12. Švenčionys. 13. Rajonai. 14. Lietuva

Rokiškio sirena : rajono laikraštis. – 2015, vas. 6 (Nr. 6(197))-. – Rokiškis, 2015-. – ISSN 2351-7433. – UDK 3(474.5)(054)

64) Jolanta Paukštienė: apie sugrąžintą žmogiškąjį orumą / „Rokiškio Sirenos“ inform.. – Иллюстр. // Rokiškio sirena. – ISSN 2351-7433. – 2021, kovo 2, p. 3.

Apie Socialinės paramos centro direktorę Jolantą Paukštienę, jos socialinio darbo patirtį, ateities planus, projektą „Bendradarbiavimo ir informacijos apie socialines paslaugas sklaida Rokiškio mieste“, Obelių savarankiško gyvenimo namus, vadovavimą jauniems šauliams. 1. Paukštienė, Jolanta. 2. Lietuva. 3. Rokiškis. 4. Obeliai. 5. Pagalba (parama), socialinė. 6. Centrai, socialinių paslaugų. 7. Vadovai (direktoriai ir kt.). 8. Darbas, socialinis. 9. Projektai. 10. Šauliai, jaunieji. 11. Veikla, visuomeninė

Prieiga internete <https://rokiskiosirena.lt/naujiena/zmones/jolanta-pauktien-apie-sugrint-mogikj-orum>

Laikraštis „Valsčius“ : Šakių rajono laikraštis / redaktorė Giedrimė Didžiapetrienė. – 2016, rugs. 30 (Nr. 1(1))-. – Šakiai, 2016-. – ISSN 2424-6107. – UDK 3(474.5)(054)

65) Didžiapetrienė, Giedrimė. Angelai sargai, kurie visada išgirsta ir pasiruošę padėti / Giedrimė Didžiapetrienė. – Иллюстр. // Laikraštis „Valsčius“. – ISSN 2424-6107. – 2021, vas. 19, p. 7.

Šakių socialinių paslaugų centre dirbuojasi keturios atvejo vadybininkės, kurios organizuoja pagalbą šeimoms. Pagrindinis atvejų vadybininkų uždavinys užtikrinti šeimų sveikatą, teisingą vaikų auklėjimą ir paskatinti tėvus būti socialiais atsakingais už save ir savo atžalas. Tokia pagalba Šakių rajone yra teikiama 147 šeimoms, kuriose auga 350 vaikų. Apie darbo krūvį ir tenkančią atsakomybę buvo kalbama su dvejomis atvejo vadybininkėmis Vilma Sutkaitiene ir Ramina Orintiene. Pokalbyje aktyviai dalyvavo ir Centro direktorė Vilma Bielskienė.

1. Sutkaitienė, Vilma. 2. Orintienė, Raminta. 3. Bielskienė, Vilma. 4. Lietuva. 5. Šakiai. 6. Paslaugos, socialinės. 7. Centrai, socialinių paslaugų. 8. Rajonai. 9. Vadybininkai. 10. Pagalba (parama), socialinė. 11. Šeimos. 12. Šeimos, asocialios. 13. Šeimos, probleminės. 14. Vaikai. 15. Darbas, socialinis. 16. Atsakomybė. 17. Vadovai (direktoriai ir kt.). 18. Prasmė

Utenos diena : [laikraštis] / redaktorius Vytautas Kazela [i.e. Kaziela]. – 2000, spal. 21 (Nr. 1)-. – Utena, 2000-. – ISSN 1648-0783. – ISSN 1648-0562 (klaidingas). – UDK 3(474.5)(054)

66) Būsimiems socialiniams darbuotojams – paskaita apie smurtą artimoje aplinkoje / Utenos AVPK [apskrities vyriausiojo policijos komisariato] inf.. – Iliustr. // Utenos diena. – ISSN 1648-0783. – 2021, vas. 10, p. 13.

2021 m. vasario 4 d. Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato bendruomenės pareigūnė Daiva Maselskienė ir Anykščių moterų užimtumo ir informacijos centro psichologė Zita Ribokienė Utenos kolegijos Medicinos fakulteto antrojo kurso studentams, pasirinkusiems socialinio darbo studijų programą, skaitė nuotolinę paskaitą tema „Smurtas artimoje aplinkoje“.

1. Maselskienė, Daiva. 2. Ribokienė, Zita. 3. Lietuva. 4. Utena. 5. Anykščiai. 6. Kolegijos. 7. Utenos kolegija. 8. Studentai. 9. Darbas, socialinis. 10. Darbuotojai, socialiniai. 11. Komisariatai. 12. Apskritys. 13. Policija. 14. Pareigūnai. 15. Psichologai. 16. Paskaitos. 17. Smurtas. 18. Aplinka. 19. Aplinka, gyvenamoji. 20. Šeimos

Laikinoji sostinė : savaitraštis apie Kauną / redaktorius Alvydas Dargis. – 1995, kovo 9/15 (Nr. 1)-. – Kaunas, 1995-. – ISSN 1392-2378. – UDK 3(474.5)(054)

67) Stundžia, Vygaudas Aloyzas. Seniūnu tapęs kriminalistas: reikia ne tik suprasti žmonių problemas : [pokalbis su Vilijampolės seniūnu Vygaudu Aloyzu Stundžia] / [kalbėjosi] Vėjūnė Inytė ; G. Bitvinsko nuotr.. – Iliustr. // Laikinoji sostinė. – ISSN 1392-2378. – 2021, saus. 23, p. 4.

Apie seniūniją, gyventojus, darbo problemas.

1. Stundžia, Vygaudas Aloyzas. 2. Seniūnijos. 3. Seniūnai. 4. Bendruomenės. 5. Bendruomeniškumas. 6. Darbas. 7. Darbas, socialinis. 8. Problemos. 9. Teritorijos, probleminės. 10. Pokalbiai (interviu). 11. Vilijampolė. 12. Kaunas. 13. Lietuva

Sekundė : savaitraštis / vyr. redaktorius Alvydas Ulys. – 1994, kovo 5/10 (Nr. 1)-2005, gruod. 30/2006, saus. 2 (Nr. 299(3028)) ; 2006, saus. 3 (Nr. 1)-saus. 18 (Nr. 14) ; 2006, saus. 19 (Nr. 15(3043))-. – Panevėžys, 1994-. – ISSN 1392-3951. – UDK 3(474.5)(054)

68) Osteikaitė, Reda. Šalia ypatingų jaunuolių – ypatinga asmenybė / Reda Osteikaitė. – Iliustr. // Sekundė. – ISSN 1392-3951. – 2021, saus. 23, p. 17–18.

Panevėžietė Ieva Kaupaitė jau trejus metus dirba Jaunuolių dienos centre, kur pagalbą ir palaikymą randa protinę negalią turintys lankytojai. Dar praėjusių metų gruodžio pabaigoje I. Kaupaitė atsiėmė Jaunimo apdovanojimų statulėlę už centro iniciatyvą „Solidarumo kava“. Tai dar 2019 metais startavęs Jaunuolių dienos centro unikalus projektas. Susibūrusi penkių aktyvių, protinę negalią turinčių jaunuolių komanda ne tik kviečia apsilankyti „Solidarumo kavinėje“ bet ir dalyvauja įvairiuose renginiuose. Prasidėjus pandemijai visos veiklos vykdomos tik centro viduje ar persikėlė į socialinius tinklus.

1. Kaupaitė, Ieva. 2. Lietuva. 3. Panevėžys. 4. Jaunimas. 5. Negalia, protinė (psichinė). 6. Iniciatyvos, socialinės. 7. Darbuotojai, socialiniai. 8. Apdovanojimai. 9. Projektai. 10. Projektai, socialiniai. 11. Kava. 12. Centrai. 13. Darbas, socialinis

Vienybė : Lietuvos komunistų partijos Akmenės rajono komiteto ir rajono Darbo žmonių deputatų tarybos organas / redaktorius Klemensas Jurkevičius. – 1965, vas. 10 (Nr. 1(1123))-. – Akmenė, 1965-. – ISSN 1392-4060. – UDK 3(474.5)(054)

69) Gerikaitė, Ginta. Dekanė Ginta : Šiaulių valstybinės kolegijos Sveikatos priežiūros fakulteto dekanę Gintą Gerikaitę kalbina Ramūnas Žimantas. – Portr., iliustr.. – Rubrika: Akmenės krašto ambasadoriai // Vienybė. – ISSN 1392-4060. – 2021, saus. 23, p. 1, 5.

1. Gerikaitė, Ginta, 1964-. 2. Lietuva. 3. Rajonai. 4. Akmenė. 5. Naujoji Akmenė. 6. Šiauliai. 7. Šiaulių valstybinė kolegija. 8. Fakultetai. 9. Dekanai. 10. Pedagogai (mokytojai, dėstytojai). 11. Gydytojai (medikai). 12. Kraštiečiai. 13. Pokalbiai (interviu). 14. Studijos. 15. Veikla, profesinė. 16. Priežiūra, sveikatos. 17. Darbas, socialinis. 18. Atsiminimai (memuarai, prisiminimai)

Ukmergės žinios : nepriklausomas laikraštis Ukmergės krašto visuomenei / redaktorius Deimantas Jastramskis. – 1999, birž. 25 (Nr. 1)-. – Ukmergė, 1999-. – ISSN 1392-852X. – UDK 3(474.5)(054)

70) Vasiliauskaitė-Dančėnė, Skaistė. Užimtumą didins pagal programą / Skaistė Vasiliauskaitė-Dančėnė // Ukmergės žinios. – ISSN 1392-852X. – 2021, saus. 26, p. 1, 7.

Apie Ukmergės rajono savivaldybės tarybai tvirtinti teikiamą Ukmergės rajono savivaldybės 2021 metų Užimtumo didinimo programą.

1. Savivaldybės. 2. Užimtumas. 3. Programos. 4. Programos, socialinės. 5. Gyventojai. 6. Bedarbiai. 7. Statistika. 8. Duomenys, statistiniai. 9. Nedarbas (bedarbystė). 10. Darbas, socialinis. 11. Įdarbinimas. 12. Ukmergė. 13. Lietuva

Prieiga internete <https://www.ukzinios.lt/politika/savivaldybe/21772-uzimtuma-didins-pagal-programa>

Vakaro žinios : [laikraštis] / vyriausiasis redaktorius Raimundas Celencevičius. – 2003, birž. 19 (Nr. 141(891))- . – Vilnius, 2003-. – ISSN 1648-7435. – ISSN 1392-9755 (klaidingas). – UDK 3(474.5)(054)

71) Strikulienė, Olava. Nesiskiepysi – lėksi iš darbo? / Olava Strikulienė ; Irmanto Sidarevičiaus nuotr. // Vakaro žinios. – ISSN 1648-7435. – 2021, saus. 12, p. 1, 3.

Apie tai, jog Lietuvoje nuo COVID-19 infekcijos pradedami skiepyti globos įstaigų darbuotojai, tačiau maždaug pusė jų skiepytis nesiryžta; prievarta jiems nebus taikoma, nes dėl saviizoliacijos bei infekcijos socialinių darbuotojų trūksta; tačiau ar užsispyrėliai nepraras darbo? (Str. Socialinių darbuotojų asociacijos (LSDA) prezidentės J. Tamašauskienės, Švietimo ir mokslo profesinės sąjungos pirmininko E. Milešino komentarai; minimas buvęs premjeras S. Skvernelis bei VŽ. Komentarai su advokato T. Bagdanskio komentaru ir VŽ. Trиграšis)

1. Skvernelis, Saulius, 1970-. 2. Darbuotojai, socialiniai. 3. Asociacijos. 4. Koronavirusas (COVID-19). 5. Ligos, virusinės. 6. Skiepai (vakcinos). 7. Įstaigos, švietimo. 8. Pedagogai (mokytojai, dėstytojai). 9. Skiepijimas (vakcinacija). 10. Darbas. 11. Darbas, socialinis. 12. Lietuva

3 PRIEDAS

Straipsniai socialinio darbo tema periodiniuose leidiniuose 2021 m. laikotarpiu

Eil.nr.	Periodinis leidinys	Straipsnių skaičius
2021 m.		
1	Biržiečių žodis: Biržų rajono laikraštis	9
2	Šilokarčema: Šilutės rajono nepriklausomas laikraštis	1
3	Kalvotoji Žemaitija: Telšių rajono laikraštis	3
4	Vilnis: Molėtų rajono laikraštis	1
5	Šiaurės rytai: nepriklausomas Biržų krašto laikraštis	10
6	Telšių žinios: laikraštis Telšių krašto žmonėms	4
7	Rinkos aikštė: laikraštis miestui ir kaimui	1
8	Tygodnik Wileńszczyzny	1
9	Tauragės kurjeris: nepriklausomas Tauragės miesto ir rajono laikraštis	1
10	Radviliškio kraštas: RK: miesto ir rajono laikraštis	1
11	Banga: Gargždų laikraštis	1
12	Klaipėda: Klaipėdos laikraštis	3
13	Utenos apskrities žinios: Utenos apskrities laikraštis	1
14	Kauno diena: nepriklausomas miesto laikraštis	1
15	Naujasis Gėlupis: Prienų rajono laikraštis	5

16	Šilutės naujienos: Šilutės rajono laikraštis	1
17	Švyturys: Kretingos rajono laikraštis	1
18	Kupiškėnų mintys: Kupiškio rajono laikraštis	1
19	Pajūrio naujienos: Kretingos rajono, Palangos ir kt. Lietuvos gyventojams	1
20	Gyvenimas: Prienų rajono laikraštis	2
21	Suvalkietis: nepriklausomas Suvalkijos laikraštis	2
22	Kėdainių mugė: rajono laikraštis	1
23	Alytaus naujienos: Alytaus miesto ir rajono laikraštis	1
24	Panevėžio balsas: Panevėžio miesto laikraštis	1
25	Biržiečių žodis: Biržų krašto laikraštis	2
26	Tauragės kurjeris: nepriklausomas Tauragės miesto ir rajono laikraštis	1
27	Sidabrė: Joniškio rajono laikraštis	3
28	Mūsų Ignalina: laikraštis	1
29	Жеймянос крантай: газета для общественности Швенчёнского края	1
30	Žeimenos krantai: laikraštis Švenčionių krašto visuomenei	1
31	Rokiškio sirena: rajono laikraštis	1
32	Laikraštis „Valsčius“: Šakių rajono laikraštis	1
33	Utenos diena: laikraštis	1
34	Laikinoji sostinė: savaitraštis apie Kauną	1
35	Sekundė: savaitraštis	1
36	Ukmergės žinios: nepriklausomas laikraštis Ukmergės krašto visuomenei	1
37	Vienybė: Akmenės rajono laikraštis	1
38	Vakaro žinios: laikraštis	1
Bendras straipsnių skaičius		71

4 PRIEDAS

Socialinio darbo vertybių raiška žiniasklaidoje

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai ¹
Vertybės	Orumas	„...ji kalba ne apie save, savo tikslus, siekius, o apie žmogų, kuriam ateinama padėti. Ne tik apie saugų ir šiltą jo prieglobstį, sotaus maisto lėkštę, bet apie pamatinius asmenybės bruožus: žmogiškąjį orumą, pagarbą sau ir aplinkiniams, gebėjimą reikšti savo mintis, emocijas, ne tik žodžiais, bet ir kūryba“ [64]
	Žmogaus vertingumas	„Vaiko gerovės situacija reikalauja visų mūsų dėmesio. Kviečiu visus visuomenės narius būti atidžius vaiko poreikiams – pedagogus, socialinius darbuotojus, gydytojus, artimuosius, kaimynus. Taip pat kviečiu ir tėvelius būti atidžius ir dėmesingus savo vaikams. Jei patiriate šeimose sunkumų, kviečiu drąsiai kreiptis pagalbos ir ją priimti. Taip pat kviečiu visus medikus atkreipti dėmesį ne tik į vaikus, bet ir į besilaukiančias mamas. Jei matote, kad būsima mama yra liūdna, nusiminusi, ar atvirkščiai – neįprastai emocinga, nukreipkite ją, kad būtų suteikta pagalba“ [43] „Nausėdžių kaime, Širvėnos seniūnijoje, gyvenantis Remigijus Šeputis šventes sutiko vienišas šaltuose namuose. Negalią turinčiu vyru rūpinasi seniūnija“ [3]

¹ Straipsnių aprašai pateikti 2 priede

	„Šios profesijos pamatas – žmonių meilė. Tai pabrėžė ir Kupiškio socialinių paslaugų centro socialinė darbuotoja Danguolė Brikenė, kurią šventės proga pakvietėme pasikalbėti“ [46] „Kas suskaičiuos socialinių darbuotojų indėlį į žmonių gyvenimus? Nei valandomis, nei įkainiais niekas neįvertins to, ką žmogus duoda kitam žmogui. Niekas nepakeis žmogui žmogaus: nei robotai, nei programos“ [28] „Socialiniams darbuotojams ir namų vadovei J. Paukštienei nuolatos teko būti ir nuodėmklausiais, ir psichologais, ir mediatoriais. Rasti kelią į kiekvieno širdį, ieškoti raktų ir būdų pakeisti kiekvieno gyventojų likimą“ [64]
Pastangos dėl kliento	„Daugiau nei dvidešimt metų dirbu socialinį darbą. Dirbant tokį darbą tenka nuolat gyventi kitų problemomis“ [2] „Vieniša senolė gyvena skurde. Po publikacijos spaudoje gyventojai pagalbą suteikė biržietė Simona Janulienė, verslininkai Audrius Jukna, Arūnas Burbulis, Almantas Vacelis, Papilio seniūnijos socialinio darbo organizatorė Rita Valbasienė“ [8]
Asmens savarankiškumo skatinimas	„Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namuose jau kelerius metus plečiasi socialinio darbo kryptys, keičiasi profilis, yra septyni skyriai <...> Apie Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namų paslaugas pasakoja direktorius Marius Baltuška ir pavaduotoja Žydrūnė Vaidachovičienė“ [14] „Pirmiausia nuvykstame į žmogaus namus, pamatome aplinką, įvertiname situaciją, kokių dalykų žmogus pats jau tikrai nebegali pasidaryti. Labai svarbu nepadaryti už žmogų to, ką jis pats gali pasidaryti, svarbu nors šiek tiek žmogų įgalinti. Mūsų susitikimo metu ir aptariame visas detales, sudėliojame pagalbos planą pagal specialų paslaugų paketą“, – aiškina V. Kazlovienė“ [64] „Kalėdinę atributiką gaminti jaunuoliai pradėjo dar spalio pradžioje. Pirmiausia buvo pagaminami dekoratyviniai burbulai. Įspūdingo grožio kalėdiniai žaisliukai buvo kurti pačių centro lankytojų rankomis. Darius pasakojo, kad reikėjo labai daug kruopštumo kuriant žaisliukus“ [6] „Sėkmingai įgyvendindama visus užsibrėžtus tikslus, įmonė taip pat siekia remti, plėtoti ir skatinti neįgaliųjų darbinį užimtumą, rengti kitokių užimtumo formų – darbo terapijos, bendrojo užimtumo, savanoriškos veiklos skatinimo ir kt. – paiešką, sudarydama galimybes asmenims, turintiems negalią, įsitraukti į darbinę veiklą“ [26]
Dalinimasis žiniomis	„Kvaselytė dėkinga šiems žmonėms už empatijos pamokas, už progą jaustis patogia nepatogiose situacijose. "Juk eini pas jį į namus, turi gaminti maistą svetimoje virtuvėje, tad mokaisi atsipalaiduoti", – juokiasi asistentė, jau išmokusi žaibiškai rasti geriausią sprendimo būdą esant bet kokiai situacijai“ [34] „Ten ji artimiau susipažino su neregiais ir netgi pabandė atsidurti jų vietoje. Merginai buvo užrištos akys, o neregys ją vedžiojo po teritoriją, kur Ieva galėjo naudotis tik baltąja lazdele“ [38] „Sistemą pradėjome kurti patys, ligi tol turėję tik knygine patirtį: skaitėme, domėjomės, kaip dirbama užsienio šalyje. Vertingų žinių iš komandiruotės užsienyje mums parvežė pirmoji įstaigos direktorė Stanislava Ruokienė“, – prisiminė B. Viskontienė“ [47] „...socialinės darbuotojos (darbui su šeimomis) Jolanta Meleškienė, Rūta Šimkutė, Virginija Poškuviene pakvietė socialines darbuotojas (atvejo vadybininkes) pratęsti diskusijų ciklą Grinkiškio, Šiaulėnų ir Šaukoto seniūnijose gyvenančioms šeimoms. Susitikimas įvyko Kunigiškių bendruomenės patalpose. Prisijungus socialinėms darbuotojoms (darbui su šeimomis) diskusija tapo turiningesnė,

		<i>kadangi išryškėjo komandinio darbo svarba. Grinkiškio, Šiaulėnų ir Šaukoto seniūnijose gyvenančioms šeimoms“ [32]</i>
	Asmeninis augimas ir tobulėjimas	<i>„Radviliškio parapijos bendruomenės socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos (atvejo vadybininkės) Toma Tučkiekė, Raimonda Varanavičienė, Ernesta Šmitienė, Daiva Kriščiūnienė ir Reda Daugirdienė organizavo dar vieną diskusiją „Atvejo vadybininko vaidmuo pagalbos šeimai procese“ [32]</i> <i>„Kai pradėjome dirbti, nebuvo jokio socialinio darbo modelio – patys pradėjome kurti sistemą, kol metodika, veiklomis ir savanorystės patirtimi „išvilkome į dabartinius marškinėlius“, – džiūgavo Kretingos dienos veiklos centro direktorė Birutė Viskontienė [47]</i> <i>„Utenos apskrities vyriausiojo policijos komisariato bendruomenės pareigūnė Daiva Maselskienė ir Anykščių moterų užimtumo ir informacijos centro psichologė Zita Ribokienė Utenos kolegijos Medicinos fakulteto antrojo kurso studentams, pasirinkusiems socialinio darbo studijų programą, skaitė nuotolinę paskaitą tema „Smurtas artimoje aplinkoje“ [66]</i>
	Profesinė atsakomybė	<i>„Prienų rajono savivaldybėje kasmet vykstantis geriausio socialinio darbuotojo konkursas ir šiais metais pakvietė įstaigas atkreipti dėmesį į profesionalius, savo darbui atsidadavusius ir atsakingus socialinius darbuotojus“ [48]</i> <i>„Pagrindinis atvejų vadybininkų uždavinys užtikrinti šeimų sveikatą, teisingą vaikų auklėjimą ir paskatinti tėvus būti socialiais atsakingais už save ir savo atžalas <...> Apie darbo krūvį ir tenkančią atsakomybę buvo kalbama su dvejomis atvejo vadybininkėmis Vilma Sutkaitiene ir Ramina Orintiene. Pokalbyje aktyviai dalyvavo ir Centro direktorė Vilma Bielskienė“ [65]</i>

5 PRIEDAS

Socialinio darbuotojo veiklos sritys žiniasklaidoje

Kategorija	Subkategorija	Patvirtinantys teiginiai ²
Socialinio darbuotojo veiklos sritys	Pavėžėjimo paslaugos	<i>„Biržų rajono savivaldybės taryba pakeitė specialiojo transporto paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos aprašą. Numatyta daugiau apmokamų paslaugų. Gyventojų parvežimas į Biržus iš kitų miestų gydymo įstaigų bus nemokamas. Informaciją pateikė Biržų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus vedėjas Kęstutis Knizikevičius“ [4]</i> <i>„Biržų rajono savivaldybės taryba planuoja keisti specialiojo transporto paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos aprašą. Numatyta daugiau apmokamų paslaugų. Viena iš jų – gyventojų parvežimas į Biržus iš kitų miestų gydymo įstaigų“ [5]</i> <i>„Biržų rajono savivaldybės taryba planuoja keisti specialiojo transporto paslaugų teikimo ir apmokėjimo tvarkos aprašą. Numatyta daugiau apmokamų paslaugų. Viena iš jų – gyventojų parvežimas į Biržus iš kitų miestų gydymo įstaigų“ [16]</i>
	Valymo paslaugos	<i>„Apie Klaipėdos miesto socialinės paramos centrą, kurio darbuotojai paskutiniu metu pastebi išaugusį poreikį išvalyti ir sutvarkyti savimi nebesugebančių pasirūpinti asmenų butus“ [36]</i> <i>„Vabalninko mieste (Biržų r.) atidarytas seniūnijos socialinis</i>

² Straipsnių aprašai pateikti 2 priede

		<i>kambarys, kuriame nusimaudyti ir išsiskalbti drabužius galės namuose patogumų neturintys seniūnijos gyventojai“ [56]</i>
Asisento paslaugos		<i>„Vyriausioji specialistė Simona Gudienė informavo apie vykdomą asmeninės pagalbos ir asmeninio asistento programą“ [7]</i>
Savanoriška veikla		<i>„Apie Telšių socialinių paslaugų centro darbuotojų dalyvavimą savanoriškoje veikloje“ [11] „Telšių jaunimo centro buvusių lankytojų tapusia savanore Ugnę, jos darbą, veiklą, vadovavimą tarptautiniam projektui, kuriame sudaromos galimybės mokytis anglų kalbos“ [25] „Suvalkijos socialinės globos namuose savanoriauja Krašto apsaugos savanorių pajėgų Dainavos apygardos 1-osios rinktinės Marijampolės kuopos karys T. Bočys“ [51] „Lietuvos Raudonojo kryžiaus draugijos Tauragės skyriaus veiklą, kuriai talkina 30 savanorių“ [57]</i>
Maisto išvežiojimas		<i>„Biržų rajono seniūnijos rūpinasi maisto nepasiturintiems pristatymu į namus. Ieškoma patalpų Biržų mieste, kuriose būtų dalinami „Maisto banko“ produktai“ [24]</i>
Kompleksinės paslaugos šeimai		<i>„Apie Telšiuose veikiančius laikinus šeimos namus, skirtus įvairių sunkumų, smurto patiriančioms motinoms su vaikais“ [12] „Apie Vilniaus rajono šeimos ir vaiko gerovės centro veiklą“ [30] „kaip įsivaizduoja darbų pradžią, pasakojo D. Račkauskienė ir pabrėžė, kad kol kas rajone socialinių darbuotojų netrūksta, bet daugėja šeimų, kurioms reikia jų pagalbos“ [31] „Spalio 12 d. Radviliškio parapijos bendruomenės socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos (atvejo vadybininkės) Toma Tučkienė, Raimonda Varanavičienė, Ernesta Šmitienė, Daiva Kriščiūnienė ir Reda Daugirdienė organizavo diskusiją „Atvejo vadybininko vaidmuo pagalbos šeimai procese“. Diskusija vyko šeimoms, kurioms taikomas atvejo vadybos procesas. Spalio 13 d. RPBSPC socialinės darbuotojos (darbu su šeimomis) Jolanta Meleškienė, Rūta Šimkutė, Virginija Poškuvienė pakvietė socialines darbuotojas (atvejo vadybininkes) pratęsti diskusijų ciklą Grinkiškio, Šiaulėnų ir Šaukoto seniūnijose gyvenančioms šeimoms“ [32]</i>
Vaikų globa		<i>„Molėtų vaikų savarankiško gyvenimo namuose jau kelerius metus plečiasi socialinio darbo kryptys, keičiasi profilis, yra septyni skyriai – Krizių centras, trumpalaikės vaikų iki šešerių metų priežiūros centras, bendruomeniniai šeimos namai, Globos centras, bendruomeniniai vaikų namai, vaikų dienos centras ir gyvena likusios dvi vaikų be tėvų globos šeimynos“ [14] „... globotiniai vaikai dovanų iš Amerikos negaus, nes stringa laivybos transportas, tačiau centrų Papilyje ir Pačeriaukštėje lankytojai surengė šventę ir džiaugėsi vietos rėmėjų Kalėdinėmis dovanomis“ [15] „Joniškio Vaiko ir šeimos gerovės centro Globos skyriuje prie įgyvendinamo projekto dirbusi žagaretė L. Stanianskienė atkreipė dėmesį į vienuolikametį Armandą, kurio niekada niekas nepaiimdavo atostogoms ir šventėms. Joniškio seniūnijoje socialine darbuotoja dirbanti moteris sako visada norėjusi didelės šeimos. Pradžioje šeimos nariams pasiūliusi retkarčiais pasiimti mažąjį globotinį, laikui bėgant suprato, kad norėtų vaiką globoti. Taip Armandas atsidūrė jų šeimoje ir tapo pilnateisiu nariu. Pažįstami ir giminės išsako daug gerų žodžių L. ir S. Stenianskių šeimai už pasiryžimą globoti vaiką.“ [58]</i>
Užimtumo paslaugos		<i>„Ukmergės rajono savivaldybės tarybai tvirtinti teikiama Ukmergės rajono savivaldybės 2021 metų Užimtumo didinimo programa“ [70]</i>
Pagalba neįgaliesiems		<i>„VšĮ Biržų rajono socialinių paslaugų centras nuo 2016 metų vykdo projektą, skirtą neįgaliesiems ir senyvo amžiaus asmenims, bei jų šeimų</i>

		nariams“ [22] „Telšių sutrikusios psichikos žmonių globos bendrijoje, veikiančioje jau 23 metus, ketinama pradėti teikti naują pagalbos paslaugą, skirtą neįgaliesiems žmonėms, kuriems reikalinga kitų asmenų pagalba kasdieninėje veikloje“ [27] „Panevėžietė Ieva Kaupaitė jau trejus metus dirba Jaunuolių dienos centre, kur pagalbą ir palaikymą randa protinę negalią turintys lankytojai. Dar praėjusių metų gruodžio pabaigoje I. Kaupaitė atsiėmė Jaunimo apdovanojimų statulėlę už centro iniciatyvą „Solidarumo kava“. Tai dar 2019 metais startavęs Jaunuolių dienos centro unikalus projektas. Susibūrusi penkių aktyvių, protinę negalią turinčių jaunuolių komanda ne tik kviečia apsilankyti „Solidarumo kavinėje“ bet ir dalyvauja įvairiuose renginiuose. Prasidėjus pandemijai visos veiklos vykdomos tik centro viduje ar persikėlė į socialinius tinklus“ [68] „lietuvė I. Kvaselytė, Oslo universitete baigusi šokio judesio terapijos studijas, šiuo metu dirba neįgaliųjų asistente“ [38]
	Paramos akcijų organizavimas	„Šalies mastu vyksta akcija „Vaikų svajonės“ (vadovė Rasa Statulevičienė), kurios metu stengiamasi išpildyti nepasiturinčių šeimų vaikų svajones. Biržų socialinių paslaugų centro darbuotojai atrenka rajono šeimas, kuriose yra socialiai remtinų vaikų. Kalėdines dovanėles gaus 79 vaikai“ [9] „Biržų technologijų ir verslo mokymo centro Vabalninko skyriaus socialinė pedagogė Vilma Indriliūnaitė organizavo stiklainiukų rinkimą „Maisto banko“ Vilniaus virtuvėlei. Panevėžio padalinio vadovė Justina Tubienė sako, kad stiklainiukai yra labai reikalingi, į juos darbuotojai vargstantiems žmonėms pilsto vietoje pagamintą maistą. Vabalninkiečiai surinko per 300 stiklainių“ [17] „Kalėdines dovanas iš Švedijos kartu su komandos nariais paruošė kunigė Walla Carlsson. Akcijos partnerio – Biržų pagalbos centro – direktorė Regina Židonienė rūpinasi dovanėlių pristatymu vaikų globos namų auklėtiniams, socialiai remtiniams vaikams, Lietuvoje gyvenančių migrantų vaikams, seneliams ir neįgaliesiems. Dovanas iš Amerikos gaus Biržų pagalbos centro vaikų dienos centrų Biržuose, Papilyje ir Pačeriaukštėje lankytojai“ [19] „... vyksta akcija, kurios metu stengiamasi išpildyti nepasiturinčių šeimų vaikų svajones. Biržų socialinių paslaugų centro darbuotojai padeda dovanėles pristatyti rajono vaikams“ [20] „Reikalinga pagalba skurdžiai gyvenančiai vienišai biržietei. Jos mažamečiui sūnui dėl ausų defektų reikėtų brangiai kainuojančios operacijos“ [21] „kūrybinį videoprojektų konkursą „Aš keičiu pasaulį“ 9–12 klasių Lietuvos moksleiviams, kurio tikslas – socialinės reklamos filmų kūrimas“ [35] „Prienuų rajono savivaldybės Socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai laikantis visų karantino reikalavimų išdalino Prienuų seniūnijos šeimų vaikučiams saldžias dovanėles. Dovanėlės buvo pristatytos į namus“ [42] „Šėtos socialinio ir ugdymo centro bendruomenės padėka Kėdainių „Rotary“ klubui ir jo prezidentui Vygandui Valiukevičiui bei UAB „Fortera“ direktoriui Egidijui Kriščiūnui už labdaros pagrindais įrengtą modernią krepšinio aikštelę“ [52]